

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

5

динара

БРОЈ

1314

4.3.1977. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ЛАЖНИ
МИРОЉУПЦИ

ТАЈНА ЦРНО-БЕЛИХ ЛЕПОТАНА

стр. 11

Репор

Веровати или не!

„РЕЈНЦЕР“

РАТНИ БРОД СА 18
ТОПОВА КОЈИМ ЈЕ У
АМЕРИЧКОЈ БОРБИ
ЗА НЕЗАВИСНОСТ
КОМАНДОВАО КАПЕТАН
ЏОН ПОЛ ЏОНС,
САМО ЗА 48 ЧАСОВА
ПОРАЗИО ЈЕ ЈЕДАН
ЕНГЛЕСКИ БРОД
И НАПАО ОБАЛЕ
ЕНГЛЕСКЕ И
ШКОТСКЕ.

СУДБОНОСНА ЗАБЛУДА

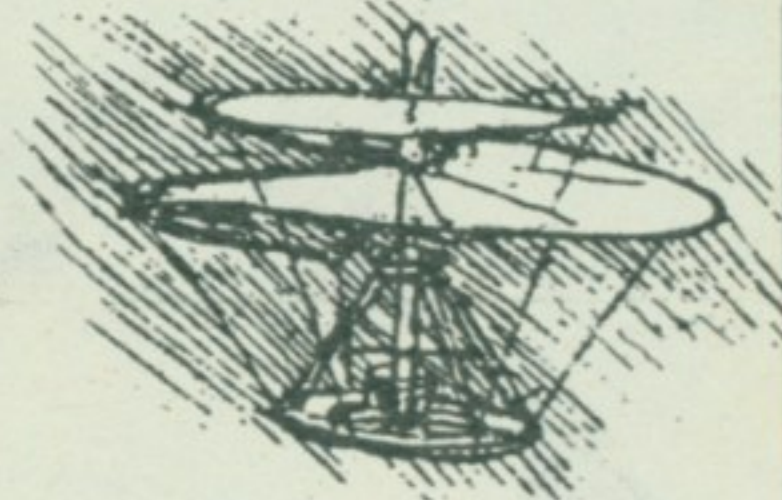
ПТОЛОМЕЈ, АЛЕКСАНДРИЈ-
СКИ АСТРОНОМ И
ГЕОГРАФ, СМАТРАО ЈЕ ДА
ЈЕ РАЗДАЉИНА ИЗМЕЂУ
ШПАНИЈЕ И КИНЕ ЗНАТНО
ВЕЋА, А ОКЕАНСКО ПРО-
СТРАНСТВО ЗАПАДНО ОД
ШПАНИЈЕ ЗНАТНО МАЊЕ
НО ШТО ЈЕ У СТВАРИ,
ШТО ЈЕ ОХРАБРИЛО
КОЛУМБА ДА КРЕНЕ
НА СВОЈУ СУДБОНОСНУ
ПЛОВИДБУ
И - ОТКРИЈЕ
НОВИ
СВЕТ.
(1492.)

СТАРЕ СТАТУЕ

НАЂЕНЕ У БЛИЗИНИ
САЛЕРМА (ИТАЛИЈА)
У ОСТАЦИМА ЈЕДНЕ
МЕДИЦИНСКЕ ШКОЛЕ,
ОТКРИВАЈУ НАМ ДА ЈЕ 500
ГОДИНА ПРЕ НАШЕ ЕРЕ
БИЛО ЖЕНА ЛЕКАРА.

ПРЕ
ВИШЕ
ОД
400
ГОДИНА
ЛЕОНАРДО
ДА
ВИНЧИ
ДАО
ЈЕ
НАЦРТ
ЗА
ХЕЛИКОПТЕР.

ВУЧЕНА КАПА С „БОМБИЦОМ“

НА ВРХУ,
БРОЈЕМ БОЈА
И ЊИХОВИМ
РАСПОРЕДОМ
УКАЗИВАЛА
ЈЕ У СТАРОЈ
ШКОТСКОЈ НА
ДРУШТВЕНИ
ПОЛОЖАЈ ОСОБЕ
КОЈА ЈЕ НОСИ.

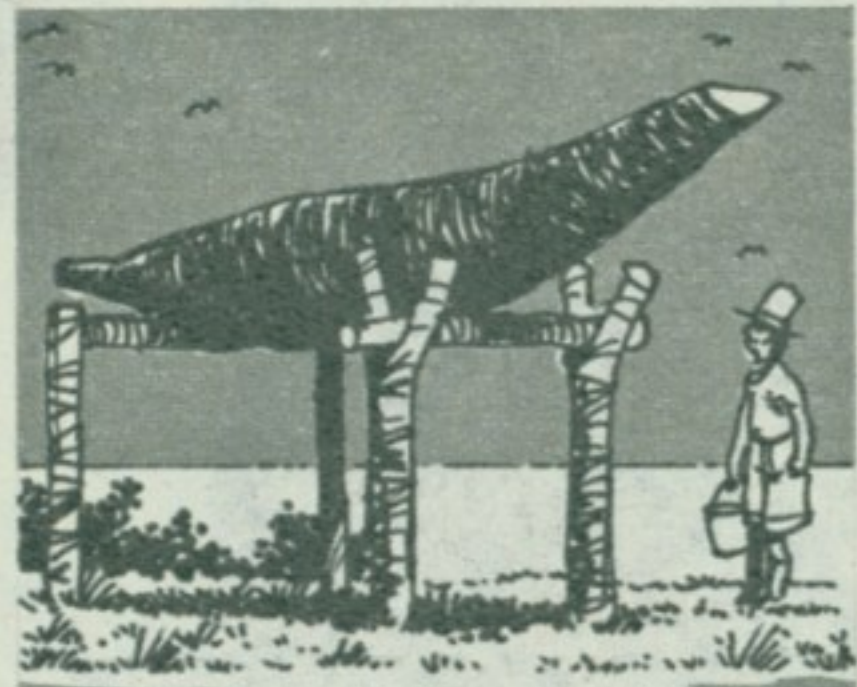

12-12

© King Features Syndicate, Inc., 1978. World rights reserved.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● Индијанци који живе поред
реке Оринока у Венецуели,
штите своје поврће од мравна на
тај начин што га саде у некој
врсти чамца издигнутог на ди-
рцима.

● Јохан Зегер из Вадуца, у
Лихтенштајну, имао је све зубе
када је умро у 93. години. Вест
не би била занимљива да Зегер
није све зубе излубио у 80. годи-
ни. Касније су му израсли нови.

● мада ретко, догађа се да се у
крду жирафа нађе и албинос.
За разлику од осталих животи-
ња овако кржљаво и слабо
младунче жирафе штите.

● у лековито својство музике
веровало се још у старом веку.
Сумерско-вавилонске магичне
формуле за лечење разних бо-
лести често су имале ознаку
инструмената или песме уз коју
се магични ритуал лечења изво-
дио.

● врабац са Мадагаскара прави
је уметник у прављењу гнезда.
„Изаткано“ од влаге траве, вла-

кана и животињске длаке, ово
гнездо покаткад представља за
вредног врапца смртоносну
клопку. Наиме, врабац се поне-
кад оклизне и влакно које упи-
ће у гнездо може да му се за-
тегне око врата као омча.

● историчари тврде да је први
тунел, дугачак око један кило-
метар, био прокопан пре четири
хиљаде година испод реке Еу-
фрат.

● морска змија дугачка и до
седам метара, живи у топлим
водама Индијског океана. Ова
змија излази на површину да би

дисала. Веома је отровна. По-
каткад се ове змије окупљају и
пливају у „поворци“ дугачкој
више километара.

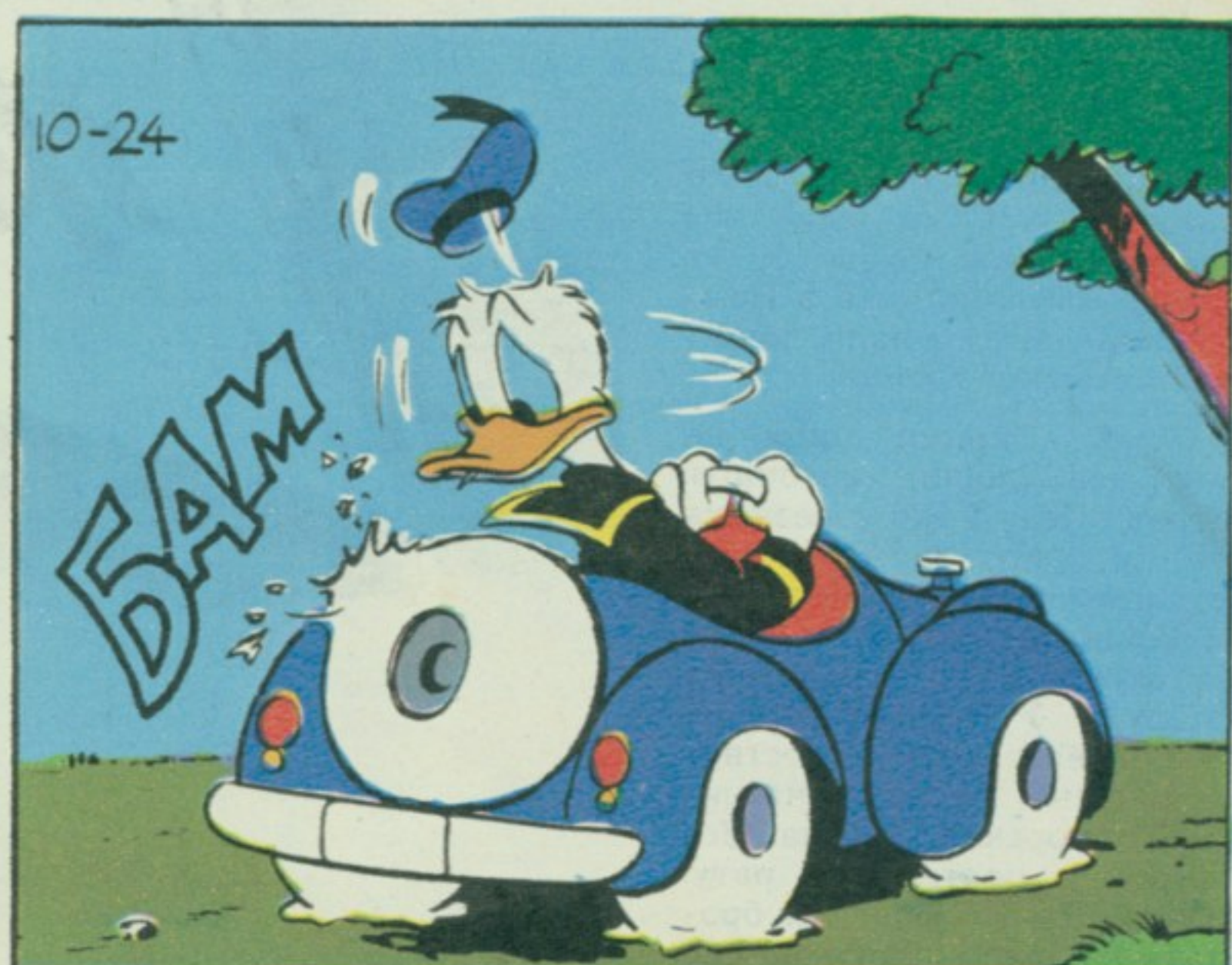
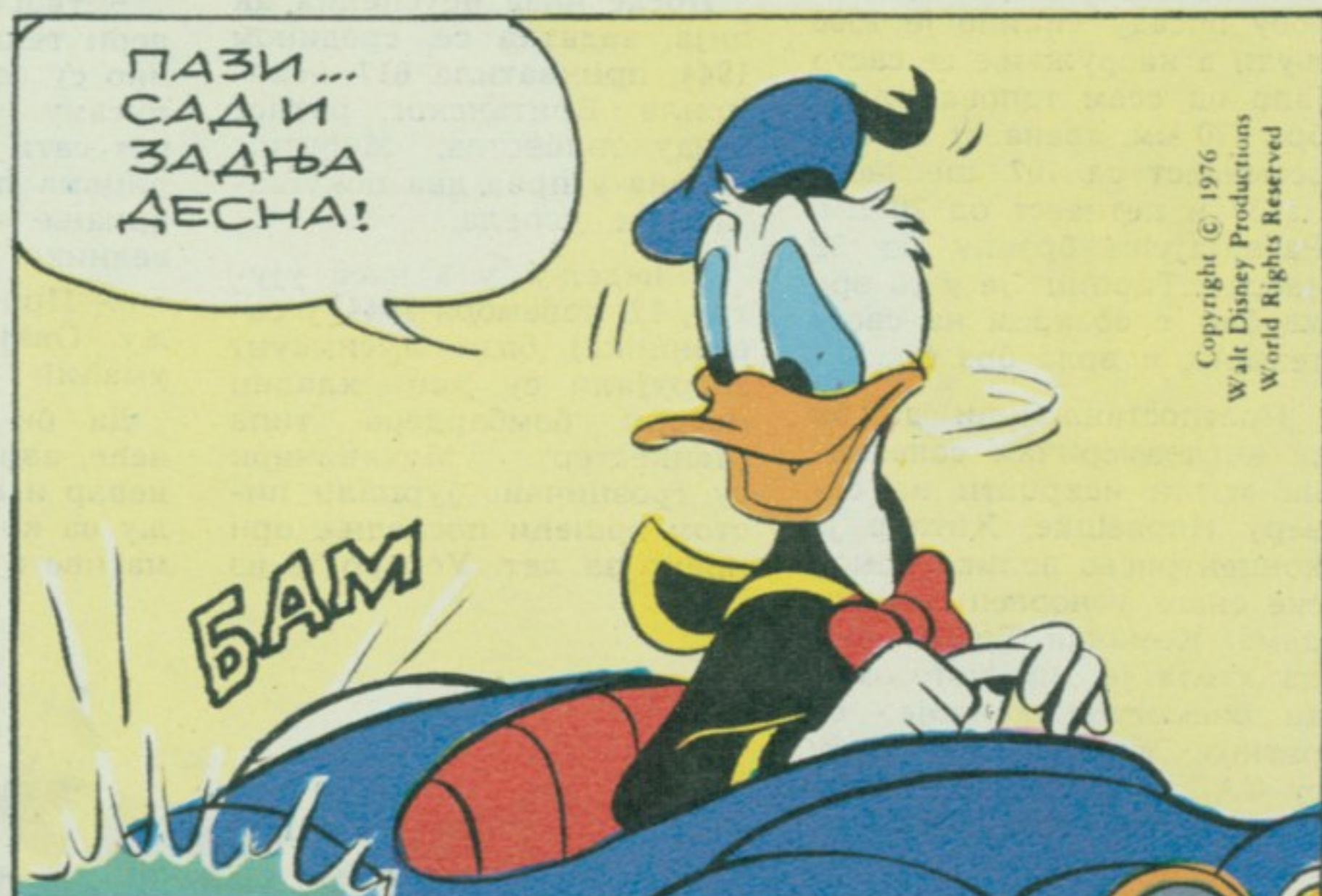
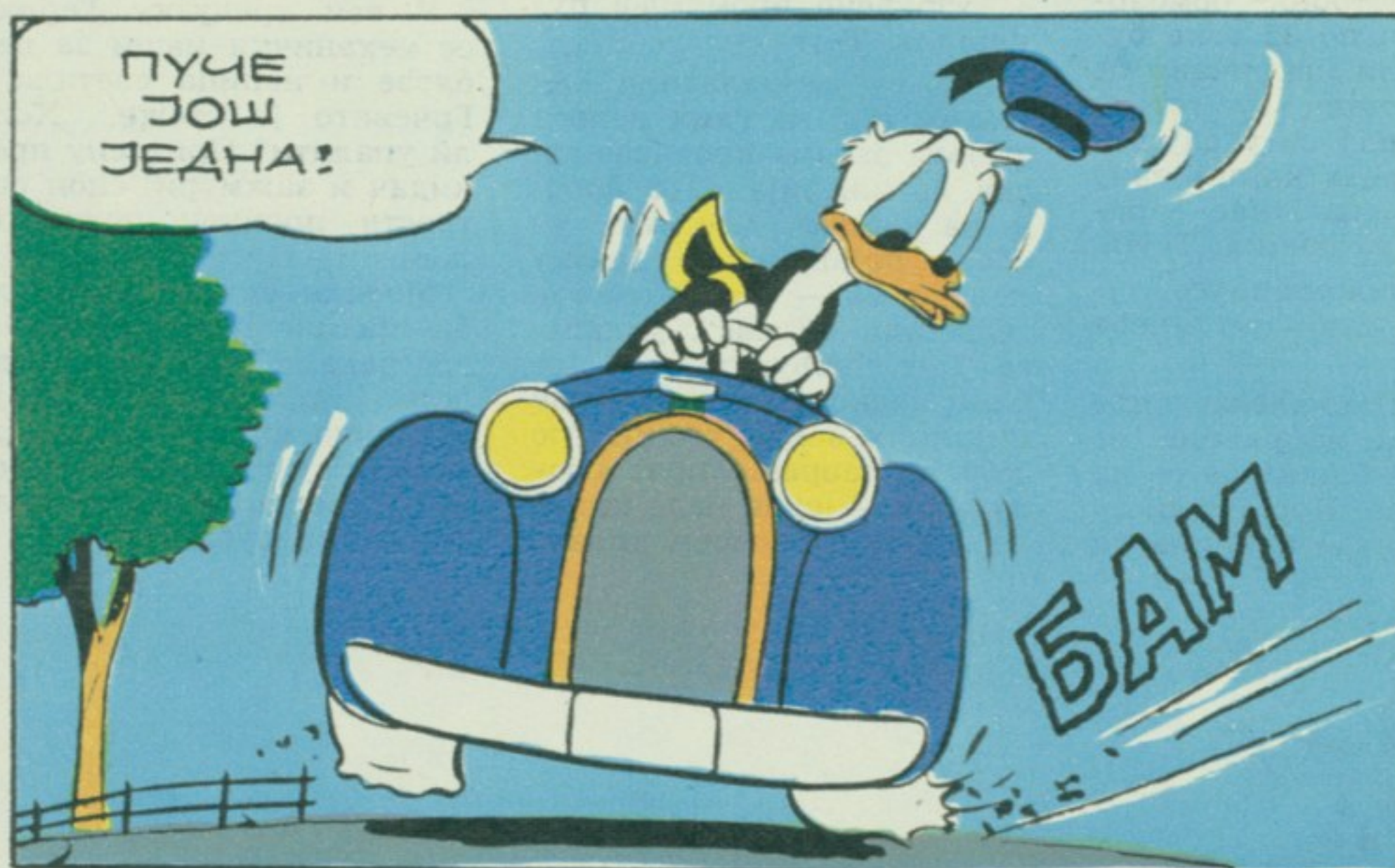
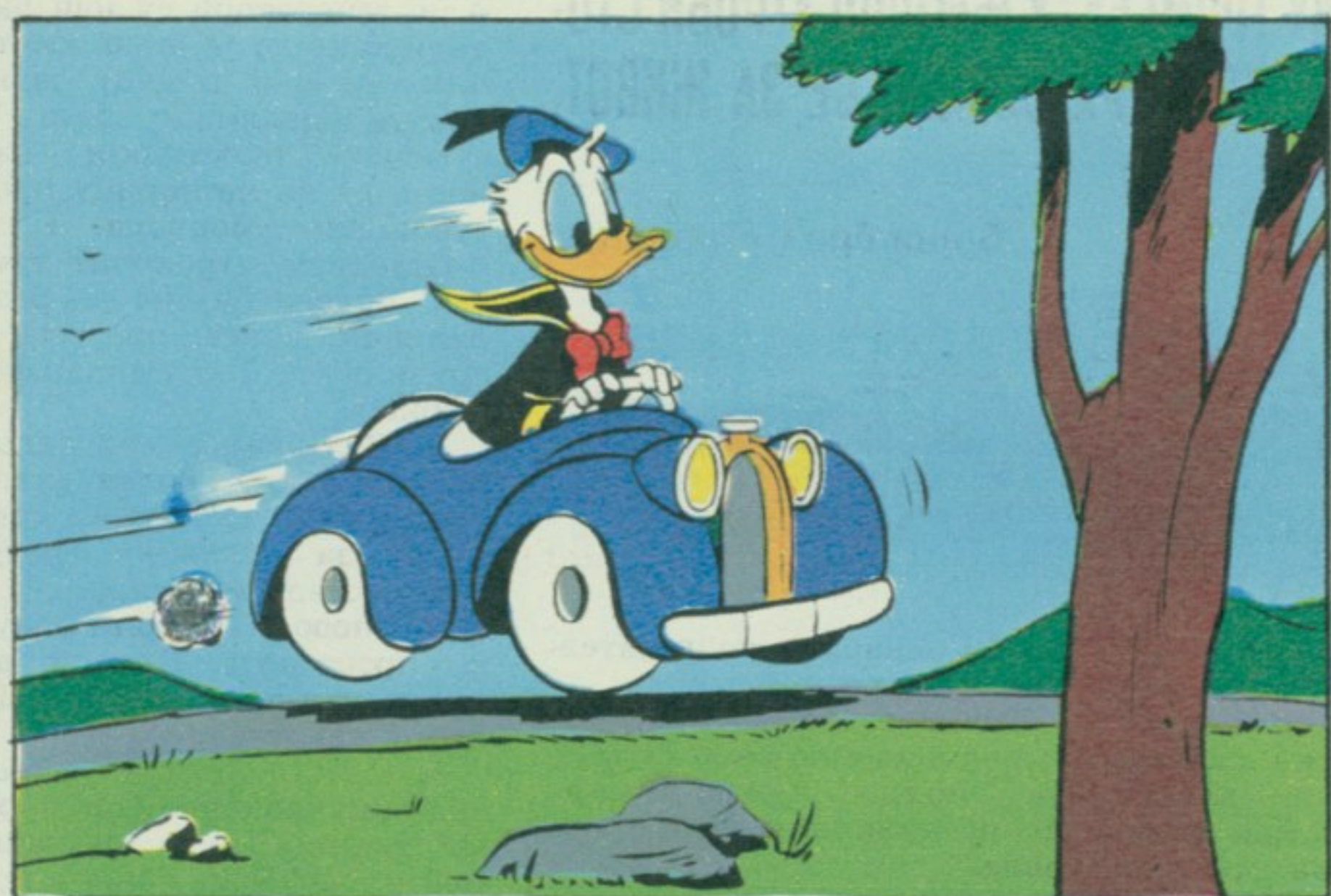
● за време церемоније круниса-
ња нови владар племена Батонг-
ту, у западној Африци, прими
од овојих поданика шест стоти-
на шамара.

● најбољи тркачки коњи данас
у Америци воде порекло од
Хамбл-Тонијана 10. Занимљиво
је напоменути да је овај коњ,
који никад није учествовао у
тркама, дао наследнике који су
својим власницима донели знат-
но богатство.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

У ГВОЗДЕНИМ ЗАПОВЕДНИШТВУ

Поспаном телеграфисти Герлаху Холцу се и тог јутра, 12. новембра 1944, са урамљене фотографије загонетно смешила вереница Рут. Мисли су му лутале родним Линебургом кад, изненада, до ње га допре ехо потмуле експлозије и рам са нежном Рут клизну сточићем. Језива мисао погоди га попут сечива: брод тоне! Био је дежурни у централи брода заједно са Хансом Вебером. Погледа према крлеги: он је стајао нем, беспомоћан.

— Ханс, шта стојиш? Бежимо!

— А наређење да не напуштамо брод?

Герлах му притрча, шчепа га за руку и повуче за собом. Успели су да стигну до суседне просторије за обедовање подофицира. Даље нису могли. Врата су била заглављена...

НАПАД ЗА НАПАДОМ

Када је 1. априла 1939. у Вилхелмсхафену поринут у море, „Тирпиц“ је, заједно са „Бизмарком“, био највећи бојни брод на свету. Његову посаду чинило је 2500 људи а наоружање се састојало од осам топова калибра 380 мм, дванаест од 150, осамнаест од 107, шеснаест од 37 и петнаест од 20 мм. Развијајући брзину од 32 чвора, „Тирпиц“ је у то време био, с обзиром на своју тежину, и врло брз брод.

Претпостављајући да би се англоамерички савезници могли искрцати на северу Норвешке, Хитлер је концентрисао велике поморске снаге у норвешким водама. Команда Трећег рајха хтела је тим потезом и да онемогући конвоје са ратним материјалом који су САД и Велика Британија слали СССР-у. „Тирпиц“ је био главно оружје са којим су нацисти рачунали.

Гвоздени колос је ретко излазио на отворено море а још ређе у окршаје. Био је превише гломазан и није могао да пристане у било коју луку. Само један излазак из базе стајао би га преко 8000 тона уља а Немци више нису имали довољно погонског горива.

Ипак, „Тирпиц“ шири неки невидљиви, свеопшти страх. Покушаји савезника да му приђу са мора били су неизводљиви због јаке и ефикасне заштите. Исти је случај и са нападом из ваздуха. У међувремену понос Трећег рајха учествује у једној од најзначајнијих поморских победа Немачке у протеклом рату. Конвој од 35 теретних бродова са јаком пратњом кре-

нуо је крајем јуна 1942. из Шкотске преносећи за Совјете ратни материјал. Међутим, у Архангелск, куда се упутио, стигло је само 11 теретњака.

Савезници се још жешће устремљују на потапање „Тирпица“. Смењују се напад за нападом. Ипак, морска грдосија више од две године одолева.

САМО ОСАМ МИНУТА

Британци никада нису заборавили жртве које су страдале приликом напада на док у Сен Назару, који је требало да онемогући „Тирпицу“ да га користи за своје „излете“. Том приликом погинула су 144 човека а од 18 бродова само су се четири вратила у базу, у Плимут.

После низа неуспелих акција, задатка се, средином 1944, прихватила 617. ескадрила Британског ратног ваздухопловства. Међутим, ни она у прва два покушаја није успела.

У недељу, у 3 часа ујутру, 12. новембра 1944, у савезничкој бази Лусумаунт забрујали су још хладни мотори бомбардера типа „ланкестер“. Механичари су грозничаво журцали пистом вршећи последње припреме за лет. Ускоро је из

НАЈВЕЋИ БОЈНИ БРОД НА СВЕТУ ЛЕЖАО ЈЕ ПОСЛЕ НАЛЕТА САВЕЗНИЧКИХ »ЛАНКЕСТЕРА« ПРЕВРНУТ У ФЈОРДУ ТРОМСЕА. У ЊЕГОВОЈ УТРОБИ СТОТИНЕ НЕМАЧКИХ МОРНАРА БОРИЛО СЕ ЗА ЖИВОТ.

Бојни брод „Тирпиц“

пристанишне зграде истрчао заповедник. Није много прошло а 617. ескадрила 5. бомбардерске групе Британског ратног ваздухопловства, у пратњи 9. ескадриле, одлепила се од земље.

Четворомоторни бомбардери тешки по 32 тоне бучно су секли искричаву по лутаму. Летели су готово пет сати када се у слушалицама пилота најпре зачу крчање а онда глас заповедника, пуковника Тејта:

— Приближавамо се циљу. Овај нам пут неће умаћи!

Да би изненађење било веће, авиони направише маневар и приближише се циљу са копна. Користили су масиве и увале планина ка-

ко би заварали непријатељске радаре.

Тачно у 8 и 40 пред заповедником појавио се циљ — „Тирпиц“. Лежао је мирно на стакленој површини воде.

Још нас нису приметили — узбуђено промрмља пуковник Тејт.

Већ су се налазили над циљем кад из свих делова фјорда загрме противавионска артиљерија. Око брода и на неким местима уз обалу појавише се прамени дима — димна завеса. „Опазили су нас“, уплаши се Тејт. Међутим, све је било касно. Експлозије специјалних бомби тешких по 5500 кг заораше прво обалу а онда једна паде право на крмни топовски торањ.

Па друга, и за њом безброј њих. „Тирпиц“ се више није видео од дима и огромних водених стубова. У блеску експлозије пилот последњег бомбардера је успео да примети како десна страна брода штрчи изнад воде.

Непуна три минута после напада 617. ескадриле наишла је 9. која је само довршила посао. Од поноса Трећег рајха из воде је штрчало само црвено обојено дно. Између експлозије и превртања брода прошло је само осам минута.

У ДРУШТВУ ПАЦОВА

Герлах и Ханс изbezумљено су лупали по вратима док се око њих рушило. Али, генератори су још радили тако да је било осветљења и они помоћу једне полуге одвалише врата. У суседној просторији наишли су на четворицу претрашених морнара.

Одједном, страховит тресак. Водена бујица је, разваливши врата, продрла и сручила се на запањене морнаре.

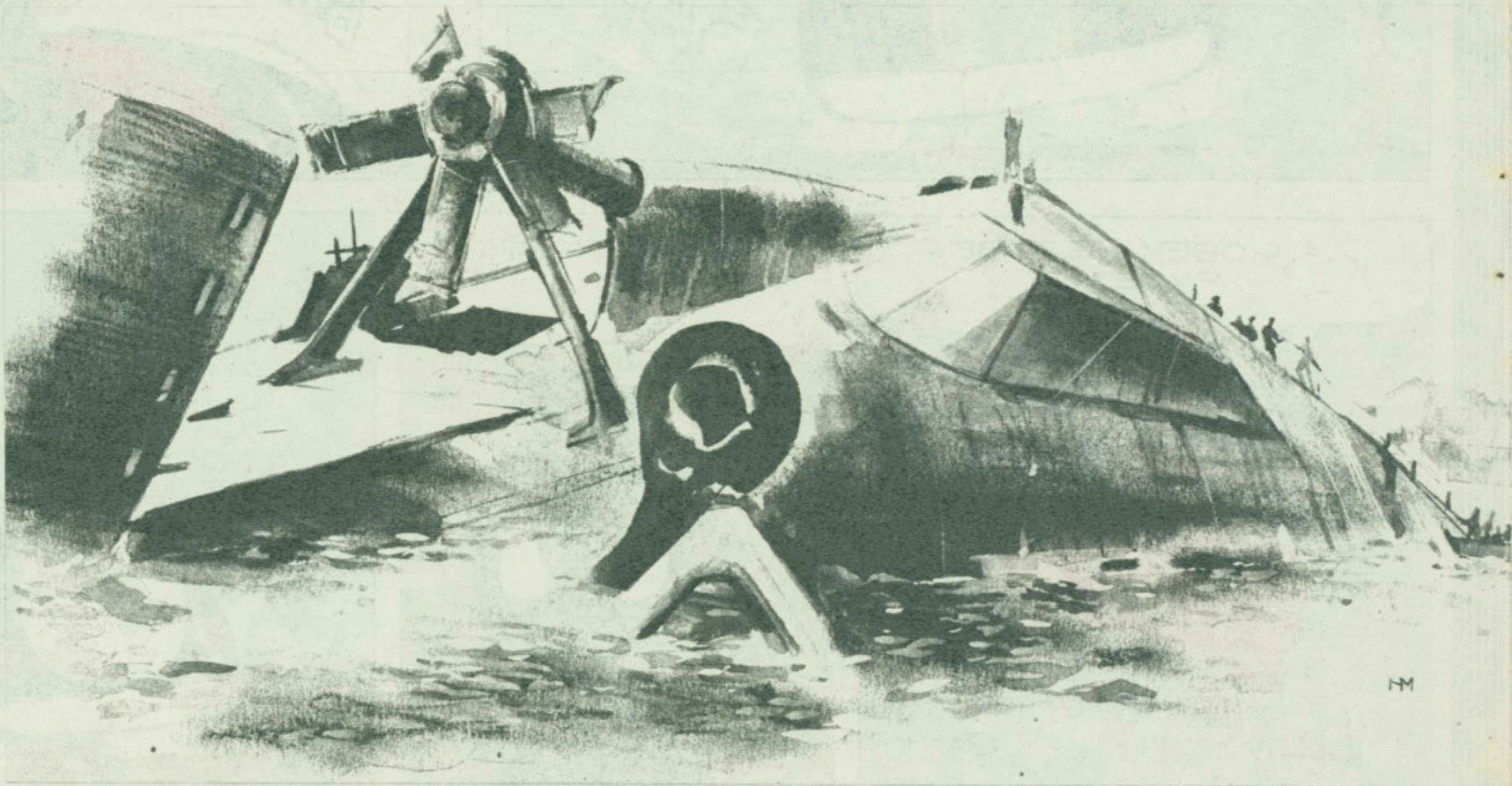
— Спасавај се! — једва успе да викне Герлах ухвативши се у последњем тренутку за оближњу греду. Уто нестане и светла.

— Упооо... — крик испуни просторију. Почеше да се дозивају у мраку. Да ли су сви ту?

— Сеп... Сеп... — јави се промукао глас. Одговори му тишина пуна безнађа. Већ их је један мање а вода расте.

У том тренутку Герлах се механички маши за цеп блузе и напита светилку. Грчевито је стеже. Хоће ли упалити? Притисну прекидач и зажмури: снап светлости процури потпалубљем.

Морали су да зароне да би прошли испод врата на преградама. Кад су се нашли у просторији у коју вода још није доспела, приметили су да двојица недостају. Но, враћање је било равно самоубиству.

Кренуше, готово пузећи, према врху мртве челичне грдосије. За њима нагнуше пацови. Било их је, чинило се, на хиљаде.

Герлах и двојица морнара с муком су се провлачили за Хансом који се пентрао уз преврнуте степенице. Изнад њих су се чули гласови и кораци. Пред улазом у предњу машинску радионицу затекли су два наест изнемоглих људи који су беспомоћно седели на поду.

— Изнад нас је двоструко бродско дно а простор између је резервоар за уље — рече придошлицама један официр и немоћно рашири руке.

Напред нису могли, а назад — није вредело. У секундима грозничавог ишчекивања сви су се питали хоће ли спасиоци стићи до њих, хоће ли бити времена. А онда, у мучној тишини зачу се лупњава.

Људи скочише. Одговорише лупњавом. Сувоњав телеграфист сети се Морзеових знакова.

— Шеснаест људи испод резервоара за уље у предњој машинској просторији! — одлупа гвозденом полугом по дебелом металу.

— Режемо бродску оплату. Спасићемо вас! — следио је одговор.

ПЛАМЕНИ ЈЕЗИЦИ

Одмах затим зачуло се шиштање пламена из апарата за резање метала. Није дуго потрајало а тресак се проломио бродском утробом. Прва преграда је пробијена. Већ су се чули и кораци у резервоару за уље. Само да се пробије још једна преграда и извучи ће се из гвозденог заточеништва. Људи заграјаше с олакшањем.

На једном месту изнад њих почео је да се жари челик. Црвени језичци претварали су се у беле, с нијансом жуте боје. Растопљени метал је капао. Наједном, пламен утрну.

У немој тишини чуло се само шиштање ваздуха који је кроз рупу на оклопу хрлио из радионице. Јачина струјања била је толико јака да је проузроковала гашење швајцс-апарата. А онда се пламени језици поново појавише да би убрзо нестали. И тако опет.

Један здепаст подофицир стропошта се на под јер је промена ваздушног притиска била несносна. Свима се чинило да им пуцају бубне опне.

Након тешке неизвесности апарат је поново почео да ради. Ваздушни притисак се изједначио. Ускоро су Герлах и још петнаест морнара кроз отвор пречника пола метра, могли да назру плаветнило неба над Тромсеом.

★ ★ ★

„Тирпиц“ је за собом повукао 1200 морнара. Седамдесет шест чланова посаде успело је да се спасе кроз рупе које су спасиоци изрезали на дну преврнутог брода.

П. М.

СВЕ ЗА МАЧКЕ! МЛАДОЖЕЊА НА КЛАВИРУ

Од око десет милиона ових животиња, колико их данас има у Енглеској, многе живе боље од људи.

Када се млади пар појавио на вратима, атмосфера је била веома свечана, као и на осталим венчањима. Клавир је засвирао свадбени марш и, после неколико редова које је свештеник прочитао младенцима, Блек и Мими проглашени су мужем и женом.

А онда се десила необична ствар: вероватно изнервиран светом који се окупио око њега, младожења је скочио на клавир, претрчао неколико пута преко клавијатуре и сео клавиристу у крило!

Све ово учинила је и млада и нашла се поред Блека! Ни једно ни друго нису обраћали пажњу на запањене званице.

Ничег чудног није, међутим, било у томе, јер Блек и Мими су — мачке!

Ово се догодило у Илфорд, у енглеској покрајини Есекс, а свечаност је у свом клубу приредила група љубитеља мачака. Када су стару власницу Мими и Блека упитали чему све то, она је најозбиљније одговорила:

— Ускоро ће Мими добити мачиће, па сматрам да је пристојније и лепше ако је у браку...

Сијамке уместо мужа

Велику Британију је захватило право лудило држања и неговања мачака. Сматра се да их у овој земљи има данас око десет милиона: око шест милиона живи у кућама и домаћинствима а остало су луталице!

Судећи по подацима које износи произвођачи конзервиране хране за мачке, домаћице у Британији су у току 1975. године потрошиле преко двадесет милиона фунти на храну за своје љубимце.

Енглези још нису достигли Египћане који су осуђивали на смрт човека који би убио мачку, али има таквих који се према мачкама понашају као према божанствима.

Један енглески брачни пар је признао да троши преко 80 фунти месечно за исхрану 31 мачке колико их има у њиховој кући. Врло су заузети својим љубимцима тако да немају времена за контакте са осталим људима. Због тих истих мачака они ниједном нису отишли на одмор, а кућу напуштају врло ретко!

Мачке хране искључи-

во шунком, пилетином и месом од зеца. Не пада им на памет да купују конзервирану храну која је исувише проста за њихове љубимце!

Један други брачни пар који скупља и негује напуштене и повређене мачке изјављује да не жели дјецу и да су им мачке довољне...

— Радије бисмо изгладнели до смрти него да видимо како се наши љубимци муче! — изјавио је муж.

На питање да ли би исто толико учинио за људе, одговорио је да за људе који су беспомоћни и сиромашни постоји безброј установа!

— Многи сву љубав и осећања посвећују животињама, док према особама које их окружују показују потпуну незаинтересованост... — кажу психијатри на све то.

Пример за овакву равнодушност према људима у корист љубави према мачкама постоји у Бакин-гемшајру. Једна жена је држала у кући шест сијамских мачака од којих се ни за шта на свету не би растала, иако је њен муж био алергичан на њих и неколико пута само што није умро од напада астме! Коначно морала је да бира између мужа и мачака и изабрала је — мачке!

Потпис шапом

Неке од ових животиња чак поседују рачун у банци, као Квик и Квинс из Мидленда. Не само да имају новац на банковном рачуну, него сваки месец дана са газдарицом долазе у банку да би извезу суму послали у добротворне сврхе. Када је њихова власница упитала директора банке у Мидленду да ли њене мачке могу да потписују чекове отиском шапе, овај само што се није онесвестио! Рекао је да би ипак било препоручљиво да она то уради, јер банка не може тек тако да жртвује свој углед.

Како претерана љубав према мачкама може да доведе до свега и свачега, најбоље је осетио Френк Кирби, службеник из Брејнтрија, у Есексу. Као самцу, мачка Сузи му је била једини пријатељ и када се једног дана разболела, Френк је пробдео седам дана и ноћи поред ње лечећи је.

Осмог дана најзад је отишао на посао, али тамо је сазнао да је отпуштен и да следећег месеца неће примити плату. Сада док без пара у џепу лута улицама, неке ствари су му постале јасне.

— Многи су се понудили да узму Сузи на храну и стан... А мене нико.

М. Ј.

МИМИ-КВИЗ

1. Како се по хеленској митологији звала прва жена на свету?
2. Ко је написао јуначки еп „Бесни Орландо“?
3. Шта је бумеранг?
4. По чему је познат Роберт Вилхелм Бунсен?
5. Шта је буника?

ОДГОВОРИ:

1. Пандора. 2. Данте. 3. Направљен од дрвета или метала, баца се у ваздух и враћа се назад. 4. По чему је познат Роберт Вилхелм Бунсен? По чему је познат Роберт Вилхелм Бунсен? По чему је познат Роберт Вилхелм Бунсен? 5. Буника је врста мачке.

ЧАЛИНЕЦ — ЛЕТЊИКОВАЦ СА ОМРЗНУТИМ ПЕРИВОЈЕМ — Породица Патчић имала је неколико имања у Загорју. На једном од њих, у виничком крају у близини Марушевца, подигла је половином 17. века летњиковац. Зграда скромне архитектуре украшена је лепим перивојем и дуговечним дрветом тисом засађеним тако рећи пред кућним прагом. Дрво је расло и гранало се, а перивој брижљиво одржаван. Са годинама које су текле летњиковац је препродаван па је тако променио неколико власника. Најзад је дошао у руке богатог племића Оскара Понграца, строгог и увек мрзовољног човека. Сељаци га нису подносили највише због перивоја јер им Понграц није дозвољавао да ступе под њега. За преступнике казне су биле строге. Данас су у летњиковцу службене канцеларије и неколико станова, док су његове стаје преуређене у — биоскоп!

ДВОРЦИ ХРВАТСКОГ ЗАГОРЈА

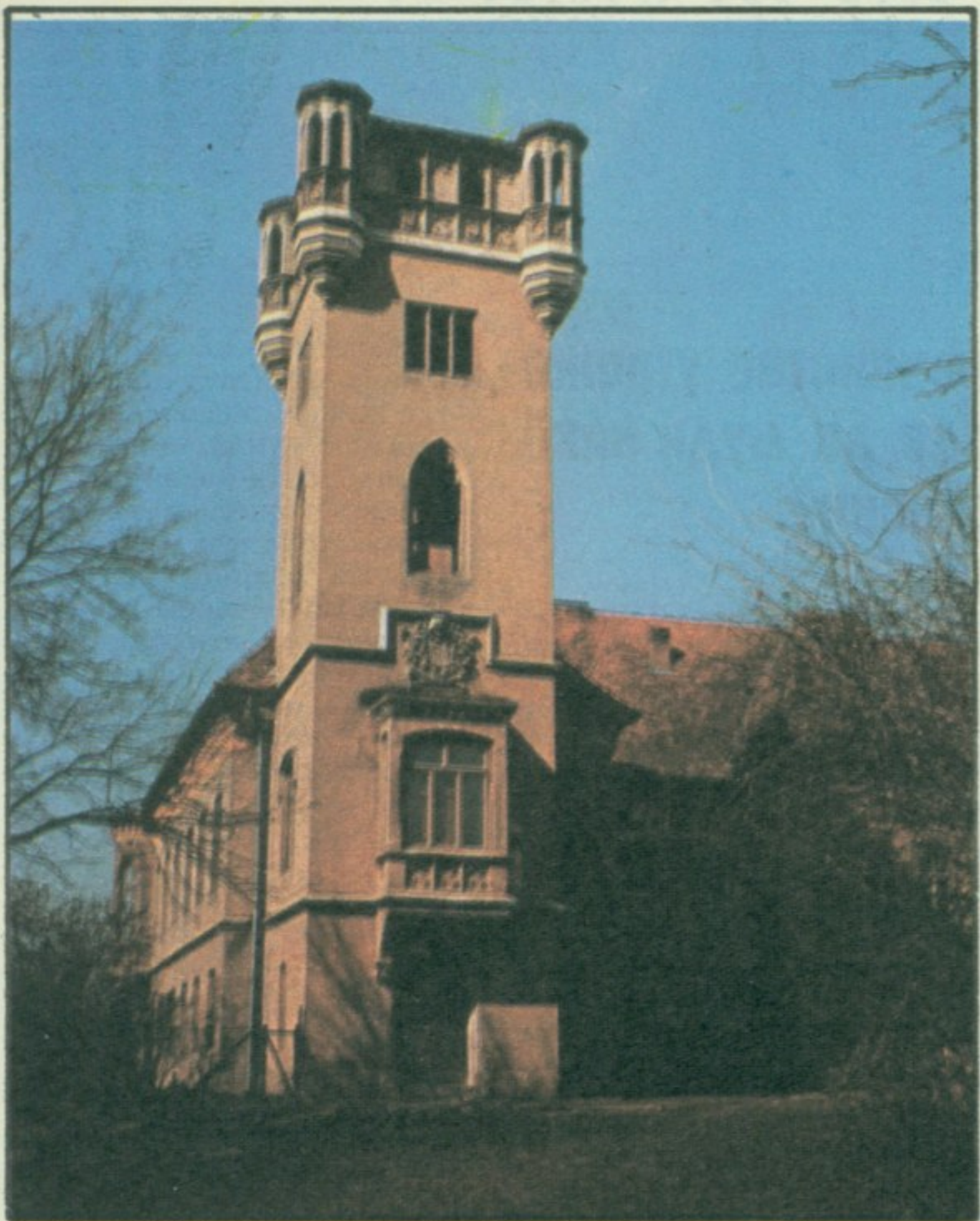
У ВРТУ ЈАБУКА И РУЖА

ВАРАЖДИНСКИ СТАРИ ГРАД — НЕОСВОЈИВИ БАСТИОН — Стари град у Вараждину подигнут је на месту утврђења од земљаног насипа и дрвених ограда. Тешко је одредити да ли је то било у 11. или почетком 12. века, али се зна да је у његовом центру био жупни двор. Остали су подаци да је Стари град у 14. веку припадао породици Бебек, а у 15. грофовима Цељским који су га преуредили у јако готичко утврђење. Између 1580. и 1591. године добио је ренесансно рухо али не задуго: већ у 17. веку стиче друго, овога пута — барокно. Пошто је приликом сваке реконструкције остајао и део старог изгледа, крајем 18. века Стари град је мешавина готике, ренесансе и барока, па се више није знало ком стилу, у ствари, припада. Становници вараждинске вароши више пута су покушавали да га потчине и припоје себи, али су сви њихови јуриши и опсаде пропадали.

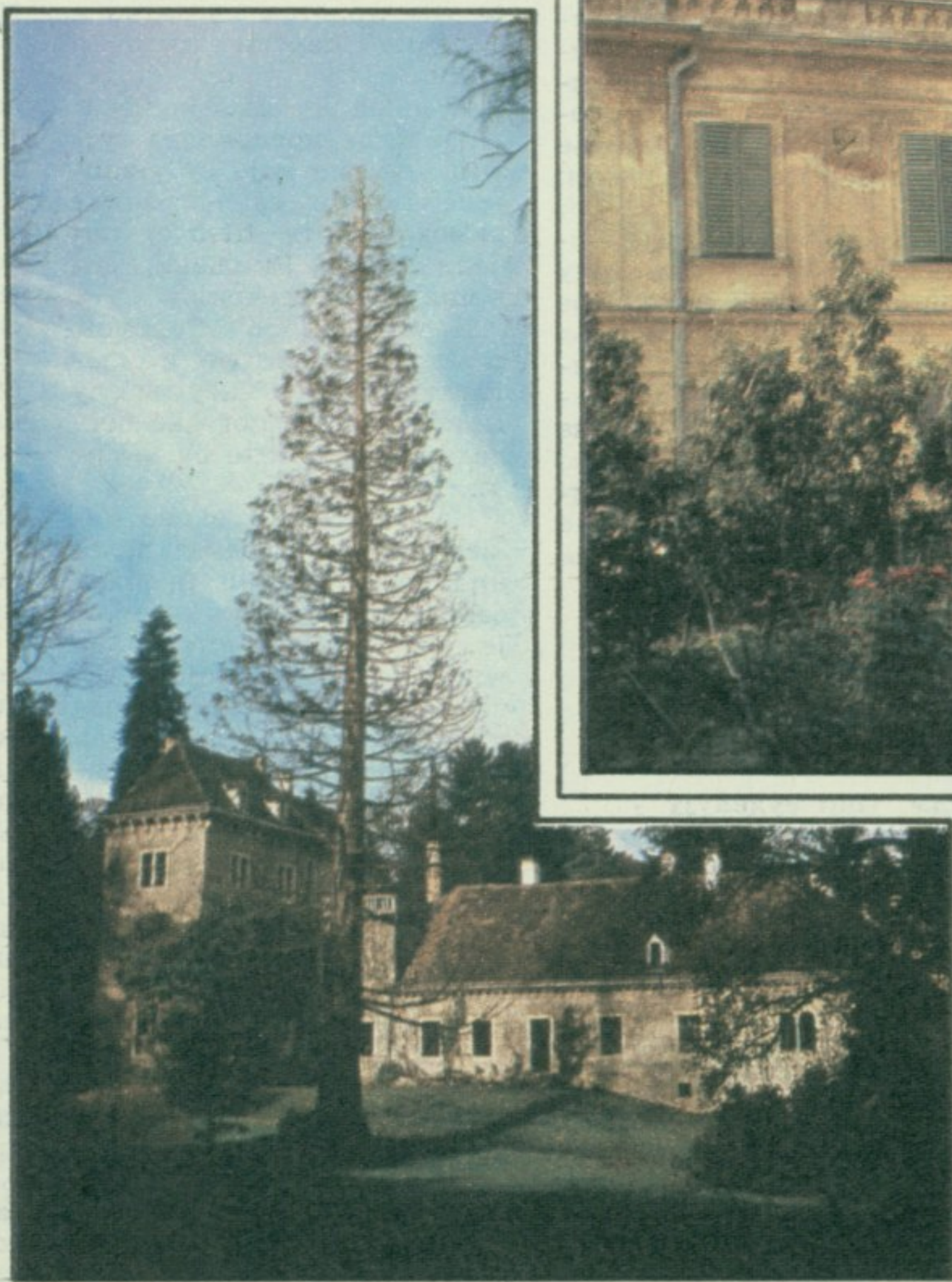
БАНФИ — ДАР ЗАЉУБЉЕНОГ КРАЉА — На раскршћу путева за Љутомер, Мурско Средишће и Чаковец налази се село Штригова у чијој близини је подигнут дворца Банфи, назван тако по презимену породице којој је припадао цео лендавски крај. Када је угарско-хрватски краљ Матија Корвин једном приликом обилазио земљу, свратио је и у Лендаву. Ту се на пречац заљубио у кћерку господара Лендаве. Ни девојка није одолела његовој лепоти. Тако се међу њима зачала љубав. Ипак, после неколико месеци она је прекинута јер је краљ био заузет државним пословима. Корвин, међутим, није заборавио своју вољену: за успомену даровао јој је дворца поред села Штригове, касније назван дворца Банфи. Сада су његови власници брачни пар Марта и доктор Јерко Франетовић из Чаковца.

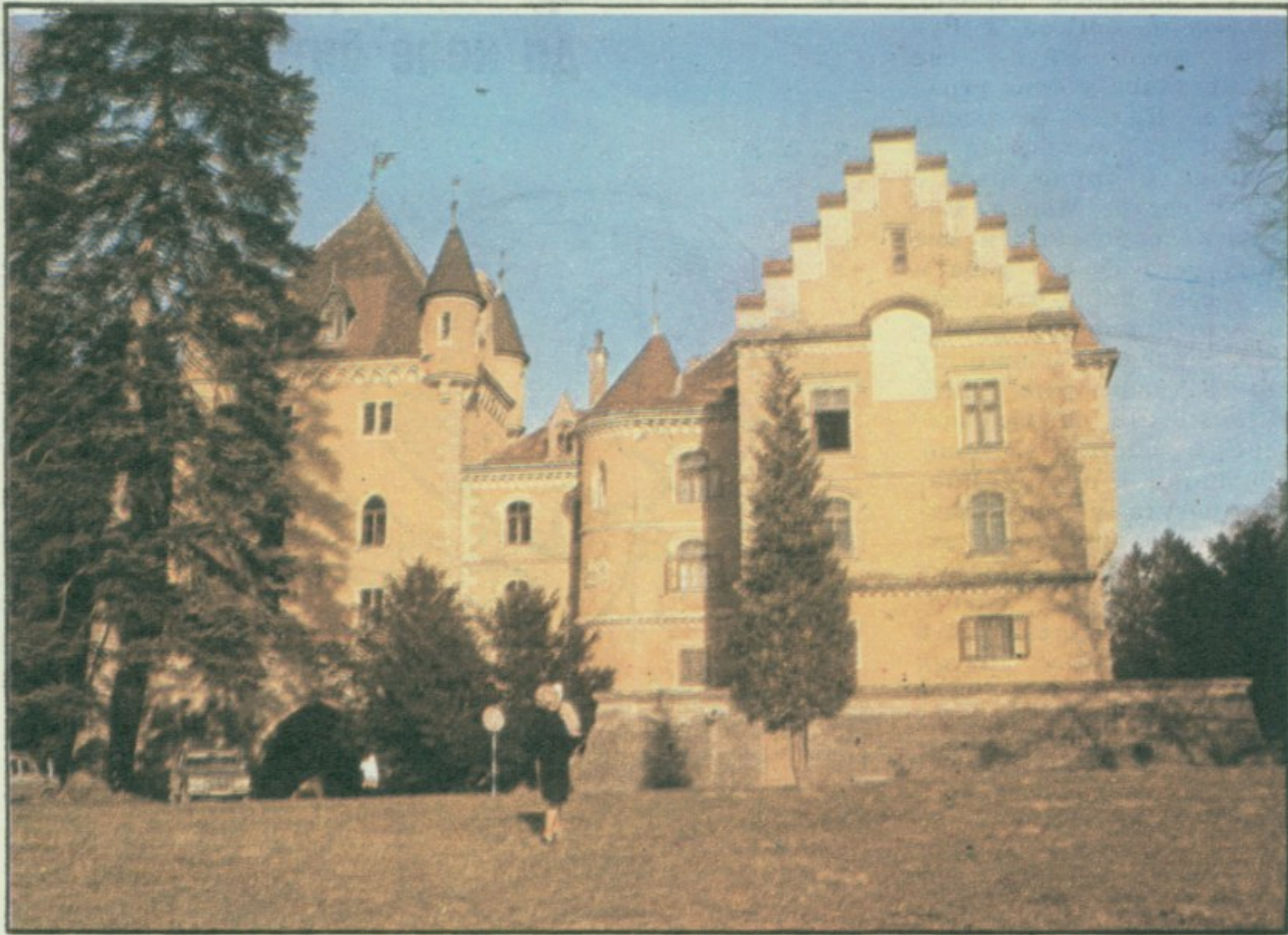

ПРИВИСЛАВЕЦ — УТОЧИШТЕ РОМА — Племићка лоза Фестетић била је необично богата. Године 1791. купила је за 1.600.000 форинти готово цело Међумурје и подигла псеудоготски дворца у Прибиславцу код Чаковца један од најлепших историјских споменика између Муре и Драве. Уз његово постојање дуго се препричавао и један догађај. Наиме, кад се Еуген Фестетић, власник дворца, налазио у Мађарској, његова жена се породила и донела на свет девојчицу. Како је Еуген желео сина, она је кришом однела дете Ромима који су живели у том крају и заменила га за њихово мушко дете које је тих дана такође рођено. Еугенов наследник црне пути добио је његово име, а кад је одрастао и постао власник имања, показивао је толико велику љубав према Ромима и њиховој песми да они готово и нису избијали из дворца.

ОПЕКА — БОТАНИЧКА БАШТА БЕЗ ПРЕМЦА — Најлепша зграда у подножју Мацелског горја свакако је дворца Опека, саграђен у другој половини 18. века. Међутим, његову лепоту далеко надмашује блистав парк око дворца права ботаничка башта без премца у нашој земљи. Овај предивни врт заузима површину од читава 64 хектара. Како се налази у крају где допире утицај алпске климе, увек је довољно оборина потребних за бујну вегетацију. А чега све ту нема: храстова, липа, јасенова, грабова, врба, платана, бреза, акација, смрека, борови, јела, туја... Дворац су сазидали Драшковићи, а проширили Бомбалеси. О парку брине Вртларски школски центар из Виноце.

МАРУШЕВАЦ — ГРАЂЕВИНСКИ МЕТУЗАЛЕМ — Средином 1872. године јавни бележник Вараждина Вежић замолио је за пријем код Ивана Непомука Ердедија, власника суседног Старог града. У кратком разговору бележник је изнео Непомуку понуду извесног пруског грофа Артура Шлифенбаха да откупи и уреди Стари град. Када је Ердеди ово чуо, добио је напад беса. Од продаје није било ништа, па је ожалостени Шлифенбах купио тада запуштени дворца Марушевац, једну од најстаријих грађевина у северозападној Хрватској коју је, према неким подацима, још у 14. веку изградила породица Враговић. Занимљиво је да је дворца био у њеном поседу више од триста година. Касније је мењао власнике и полако пропадао све док му није вратио сјај поменути руски гроф. Шлифенбах није дуго уживо у лепоти Марушевца јер је после осам година умро у Каиру. По завршетку другог светског рата у дворцу се одржавала предвојничка обука за омладинце. Сада се у њему налази школа адвентистичке цркве.

ШАУЛОВЕЦ — ЗАПУШТЕНИ РАЈ — Дуго је Шауловец, дворца удаљен око осам километара од Вараждина, био прави рај. Саградила га је 1791. грофица Киш на свом имању и држала у поседу све до 1915. године. Лепше дане дворца је доживео после рата када је припао Пољопривредном комбинату из Вараждина. Захваљујући бризи једног инжењера, око зграде су подигнути воћњаци и ружичњаци у којима су узгајане најлепше руже. Међутим, после инжењеровог одласка, дворца је запуштен, нарочито његова унутрашњост која је готово пропала.

Текст: М. Тодоровић
Снимци: Т. Ђурић

ДА ЛИ ЈЕ ЧОВЕК ОСУЂЕН НА ПРОПАСТ?

Земља је увек жива!

Кад је време влажно и без ветра, у Токију вену цветови, а у Чикагу се најлонске чарапе распајају на ногама. У Рур се зелено жбуње све више претвара у сива страшила. У Келну се осипа кречњак са катедрала, у Венецији се круне фасаде на Тргу светог Марка. Воде многих европских и америчких река су без риба и носе у себи више отпадака него што шлепови превозе терета. Северни јелени су често радиоактивни, рибе око јапанских острва затрване и опасне за јело. Саобраћајац у центру Лондона прогута у току радног времена количину отровног гаса равну стотини цигарета. У крви сваког Београђанина налази се и 37 грама олова и других опасних материја. Слично је и у Сарајеву, Зеници, Загребу, Бору и Скопљу.

Хиљаде људи у Азији, Африци и Јужној Америци умире од глади. По свему судећи, готово свака врста живота на Земљи је у опасности, на ивици катастрофе. А за све је крив нико други већ — човек.

ОПАСНА КИША

„Не можете отворити прозоре да не ризикујете да се угушите“, пише један гневни Парижанин градским властима. „Без обзира колико сте пажљиви, уз овај лош ваздух врло лако можете оболети од жутице, грознице, тифуса или туберкулозе“.

Како су ове жалбе блиске данашњим становницима великих градова! Али, ова је стара преко два века и написана је још 1760. године. Већ тада су загађеност и прљавштина мучили житеље развијених градова. Међутим, у то време нико није размишљао о

Док једни научници мисле да је човечанство угрожено и на ивици катастрофе, други тврде да људи никада неће бити гладни и болесни.

могућности да се човек брзо суочи с највећим проблемом савременог живота: загађеношћу и глађу.

Пре више од пола века велики руски природњак В.И. Вернадски упозорио је свет да човечанство иде ка катастрофи, али не ратној нити оној од природних негода. „Човек ће, својим умом и непромисленошћу, уништити самог себе“, писао је Вернадски, „и последњи је час да се почне са спасавањем“. Професор Вернадски је схваћен потпуно погрешно. Многи су му се смејали, питајући се како све лакши и бољи живот може да доведе до пропасти.

Међутим, ускоро се показало да је познати научник био сасвим у праву. Човек се нашао пред за-

чуђујућим сазнањем да техничким развојем може уништити сопствену врсту. Људи су све чешће гледали реке без риба, шуме без птица, небо прекривено димом и прљавштином из фабричких димњака. Свака следећа генерација савременог човека рађа се и живи у све загађенијој средини, која поред разних обољења, почиње да опомиње и најстрашнијом претњом: глађу.

Неки научници виде човекову будућност, и то ону најближу, веома црно. Према њима, већ за десетак година, половина човечанства на Земљи биће „сувишна“: неће имати чиме да се храни, недостајаће вода за пиће и за индустрију, чак ни ваздуха неће бити довољно. Јер, да би

савладао пут дугачак 900 километара, аутомобил потроши онолико кисеоника колико је човеку потребно за годину дана! У индустријским најразвијенијим крајевима света, услед сагоревања синтетичког материјала, у капима кише образује се понекад и јака, опасна сона киселина. У Токију је 1975. године 157 пута објављивана узбуна због опасне количине смога у ваздуху.

У средњем веку човек је користио само 19 хемијских елемената, у 17. веку — 26, у 19 — 50, а данас практично примењује читаву таблицу Менделеева, створивши чак и нове хемијске елементе, као што је плутонијум.

Али, стравично пустошење природе почело је још пре 5000 година.

СВЕМУ ВРАТИТИ СУНЦЕ

Тада је цар Соломон наредио да 80 хиљада дрвосеча посече циновску кедрову шуму у Либану, да би се тим дрветом изградио и опремио царски двор и храм.

И наша Далмација некада је била прекривена густим шумама које су уништене да би се изградила римска флота. Што су почели стари Римљани, довршили су Млечани.

Наравно, цар Соломон, римски императори и млетачки дуждеви нису ни слутили какве су погубне последице онога што су чинили.

Но, загађеност и све мање тако неопходног зеленила није једини проблем савременог човека. Земља је све теже у стању да исхрани све бројније човечанство. Због тога су се научници први замислили над човековом будућношћу. Познати совјетски биолог и генетичар Николај Тимофеев Ресовски напомиње да је Земља све насељенија, што доводи до одређених биолошких проблема у развоју и животу човека. Овај научник тврди да је Земља у стању да исхрани, и то уз помоћ савремене науке и технике, највише осам до два наест милијарди људи. Храње и сировина је све мање, а људи све више. Шта да се учини?

Свему треба вратити сунце, без смога на небу и

прљавштине на Земљи, поручују неки научници. Јер, сав живот зависи највише баш од сунца, под чијим утицајем се одвијају циновски процеси размене материја. Сунчева светлост и топлота најпотребнија је биљкама, а човек је, неогворно и непромислено користећи шуме, пашњаке и поља, свео зеленило на бедну количину и тако угрозио сопствени живот.

СЛАТКИШИ СА ДНА ЈЕЗЕРА

Због свега овога човек је приморан да данас очима гладника гледа и оно што му, не тако давно, не би ни пало на ум да се може искористити као храна. Али, за то је неопходно да исти тај човек пронађе кључ проблема равнотеже у живој природи, да би својим деловањем користио и биљкама и животињама.

Данашња хемијска и пре храмбена индустрија у стању је да направи укусну и калоричну храну чак и од материја за које је тешко претпоставити да могу послужити за јело. Познато је да се на неким местима Земље, на дну језера, блато под утицајем живих организама претвара минерализацијом прво у неорганске соли а затим у органску материју названу „сапропел“. За човека је она изузетно занимљива јер је састављена од угљених хидрата, беланчевина и масти.

Од сапропела Јапанци већ праве три врсте производа, зависно од квалитета сировина. Од најбољег производе људску храну, од оног средњег квалитета сточну, а најлошији сапропел користи се као органско ђубриво. У неким земљама, индустрија је ову материју искористила у производњи послатица као замену за желатин.

Али, природни извори сировина нису бунари без дна. Човек мора да научи да промишљено и умерено узима и користи све оно што му нуде Сунце и Земља. Научници тврде да је последњи час да човек „мућне“ главом, једином главом на Земљи која уме да мисли, и да себи врати плаво небо, чисту воду и незагађену храну.

Зато су владе неких земаља већ почеле да размишљају како да се што пре уклони непрегледна прљавштина којом је човек окружио сам себе, а да се, истовремено, очува чисто и здраво оно мало незагађеног простора око нас.

И. Л.

НАША СРЕДЊОВЕКОВНА ПОВЕСТ

ЕСНАФСКА РЕПУБЛИКА

Још од прве половине 16. века у Босанском ејалату занатлије почињу да се организују у еснафе и цехове. Они на својим скупштинама бирају на неодређено време одбор или буцу коме је на челу хеџаја (цех-мајстор) као и више функционера од којих су најважнији калфабаша, устабаша, јигитни чауш...

Већ у 18. веку еснафи су толико ојачали да се почињу мешати и у политички живот свога града

и земље. Они суделују у свим побунама и нередима, посебно у Сарајеву и Мостару.

У знак протеста против неправедне кадијине пресуде и неприхватљиве везирове наредбе, скупштина еснафа би затварала чаршију уред бела дана. Такви случајеви, који ни су били реткост, подстакли су француског конзула у Травнику, Давала, да првих година 19. века Сарајево назове — „еснафском републиком“.

Dik
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

НЕОБИЧНА ЗАНИМАЊА

Вели Јоне са Дунава:
Чедомир Петровић
Шућур

Пред једним од директора београдског бродоградилшта „Тито“ стајао је лепог пролећног дана 1969. године мало трбушаст, стамен човек у изношеном сакоу и панталонама.

— Ја сам Шућур!.. представио се грленим гласом који је испунио канцеларију као јака звона.

— Који Шућур?! — збуни се директор.

— Како, који? Па, Чедомир Петровић зван Шућур из Великог Градишта на Дунаву! Поручили сте преко Југословенског речног бродарства да доћем!

Директор се трже. Сетио се неких пријатеља из те установе и помоћи коју је тражио.

НЕОБИЧАН ПРЕДЛОГ

Неколико речних бродова направљених за Совјетски Савез, сваки вредан око две милијарде старих динара, нису могли бити испоручени нити новац наплаћен јер није било правог начина да се изврши провера максималног рада мотора. Шта све у бродоградилшту нису покушавали. На крају су бродове везали челичним ужадима за битве, ниске гвоздене стубове који се могу видети на кеју сваког пристаништа, упалили моторе и „кренули“. Међутим, од свега ништа: већ први брод ишчупао је битве као од шале! Како и не би кад је имао мотор од 3600 коњских снага!

Чеди, који је цео живот провео поред Дунава дружећи се са Стевом Петејом, Брадоњом, Мећавом и осталим лађарима, те ствари биле су и те како добро познате. Одувек је било тако: чим брод буде готов и спреман да исплови, вежу га сајлом за обалу реке и он крене. Прво четвртином, па половином, онда

ШУЋУРОВА ГРЧКА РУПА

И ПОРЕД ВЕЛИКИХ ДИЗАЛИЦА И ОСТАЛЕ ТЕХНИКЕ, НИ НАША НИ РУМУНСКА ПРЕДУЗЕЋА НИСУ БИЛА У СТАЊУ ДА ИЗВАДЕ ИЗ ДУНАВА ПОТОПЉЕНИ ШЛЕП СА МИЛИОН КИЛОГРАМА ЦЕМЕНТА. ИПАК, НАШАО СЕ ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ТО УРАДИО САМ.

са три четвртине и најзад пуном снагом. Разуме се, онако везан не може ни да се помери с места. Мотори раде „на празно“, али оптерећени као за време пловидбе. Ако немају одговарајућу снагу, наручилац одбија да прими и плати брод.

Пошто је саслушао директора, Чедомир Петровић скину капу и почеша се по глави.

— Знате, шта! — закључио је разговор. — Дотерајте ви те бродове у Велико Градиште, један, два, три, колико их већ имате, па да вам људски завршим посао. Ја ћу на обалу, а брод нека запуца низ Дунав којом год снагом жели. Не

је стигао на „тестирање“ први брод. Укотвио се стотињак метара од обале. На копну су се искрцала четири совјетска и четири наша стручњака — комисија за проверу. За тили час Чедомир је окупио десетак радника са ашовима, крмповима и секирама. Повео је раднике и стручњаке дуж обале вукући за собом челично уже дугачко неколико стотина метара.

Кад се ова необична група наша у правој линији са бродом, Петровић се одмакао тридесетак корака од обале и замолио раднике да паралелно с њом ископају шанац дубок четири и дугачак пет метара, а потом и узан ту-

— Е, то што видите, мој је изум! Назвао сам га грчка рупа! А сад изволите на посао! — рекао је стручњацима.

Совјетски и наши инжењери згрануто су гледали шанац и одмахивали главом. Смешено су сели у чамац, прихватили крај челичног ужета који је извиривао из Чединог тунела и воде и одвукли до брода. Привезали су уже за брод и упалили моторе. Брод се мучио, брктао, оти мао, али није могао ни да макне с места; грчка рупа није попуштала! Проба је трајала неколико часова.

За све то време Чедомир је пркосно стајао на обали изложен смртној опасности: да се челично уже прекинуло негде над реком, стигло би на обалу брзином муње и пресекло Петровића као бријач! Наиме, због великог притиска којем је у таквим случајевима изложено, уже се приликом кидања увек враћа на обалу као бумеранг за мање од једне секунде и реже све пред собом. Чак ни стабло пречника једног метра

прио у бетонску стену ширу 11 и дугачку 36 метара. Ниједно предузеће, ни наше ни румунско, није хтело да се прихвати његовог вађења. Сви су тврдили да је немогуће тако нешто учинити. Људи из Југословенског речног бродарства нашли су се у небраном гроњу јер је потонули шлеп представљао опасност за пловидбу.

У помоћ је прискочио Чедомир Петровић с грчком рупом и челичним ужетом које овог пута није привезао за шлеп, већ је за њега преко куке закачио велики метални, по ободу ижљепљен котур, да би напослетку један крај челичног ужета учврстио за грчку рупу, други кроз тунел и воду довукао до шлепа, пребацио преко котура, вратио на обалу и уз помоћ примитивног чекрка затезао. Тако је цео шлеп привукао уз крај, а да се није поштено ни ознојио!

УЗ ПОМОЋ ШТАПА И КАНАПА

Шездесет двогодишњи Чедомир Петровић завршио је са мо четири разреда основне школе. Знају га сви лађари низ и уз Дунав. Често бродови губе сидро. Једноставно, прекине се ланац који га спаја са бродом и оно остане негде у речном муљу. Бродари га траже данима, Чедомир једва пола дана. Разапне своје челично уже преко реке, један његов крај веже за укотвљени чамац у близини обале, други прихвати у свом и полако крене. Вуче уже по дну и примиче укотвљеном чамцу. Кад уже наиђе на сидро, Чедомир провуче његове крајеве кроз велику гвоздену алку и затеже га. Као омчу на каубојском ласу. Опет његов изум! Уз помоћ два празна затворена бурета повезана даскама на којима стоји чекрци, сидро тешко око једну тону за тили час је напољу!

Чедомир зна дунавско коришћење као свој џеп. До сада је из њега извадио котлове велике као локомотива, моштове, огромне кладае, безброј сидара, шлепове. И све тако рећи уз помоћ „штапа и канапа“. Његов најважнији алат је домишљатост.

Када се закрчи река, пре дузећа га зову, мољакају, обећавају куле и градове, а он ради не питајући за цену, верује — платиће људи... Но, чим „почисти“ речно дно, од обећања ништа. Види он да је обманут па тужи. Досад је за тужбе дао више од четрнаест милиона старих динара јер му, по његовој рачуници, разне организације дугују више од 50 милиона старих динара! Окапа по судовима, али чим га позову на „чишћење“ речног дна — ту је. Ради чак и за дужнике с којима се суди!

М. Тодоровић

звао се Чедомир Шућур ако ме надјача! Како ћу то да изведем, моја је ствар!

УМ ЦАРУЈЕ...

Директор је помислио да има посла са неким лудаком, али је прихватио предлог. Вредело је покушати, па шта буде.

Није прошло ни месец дана, а у Велико Градиште

нел од дна шанца до обале али да избије у реку испод обалског бедема. Чим је то било готово, Чедомир је положио у шанац дебелу багренову греду коју је у међувремену отесао давши јој четвртаст облик. На крају је греду ојачао са задње стране гвозђем а са предње лимом, привезао за њу челично уже, провукао његов други крај кроз тунел и кад се он појавио у реци, поносно се испрсио.

не представља препреку за њега!

Стручњаци су били задивљени једноставношћу Петровићевог изума, још више његовом домишљатошћу. Нису, међутим, знали да је само годину дана раније Чедомир Шућур извадио помоћу грчке рупе са дунавског дна читав шлеп и то натоварен са милион килограма цемента!

Шлеп је потонуо после судара са совјетским бродом „Буковик“, а цемент се у додиру са водом претво-

ВЕЛИКИ ПОХОД ТРОЈИЦЕ ОДВАЖНИХ ТАЈНА ЦРНО-БЕЛИХ ЛЕПОТАНА

Промрзли и уморни, три истраживача су лаганим кораком ишли кроз бескрајне снежне наносе који су им допирали готово до појаса. Најодморнији и најснажнији корачао је на челу мале колоне и, рвући се са снегом, крчио пролаз за другу двојицу који су дахћући вукли велике санке натоварене опремом и намирницама.

— Никад ми није било овако хладно — хрпавим, промуклим гласом промрмља вођа групе, топећи дахом низ леденица које су му висиле са бркова.

— Сигурно има 60 степени испод нуле — рече тихо један од људи који су вукли санке.

Изненада их је из замислености тргла и зауставила готово заглушујућа бука и необична граја која је допирала са великог леденог брега испред њих.

Истраживач који је крчио пут окрену се и погледа своје другове:

— Нисмо сами...
— Овде има још људи! — радосно рече један од двојице који су вукли саонице и уморним покретом скиде ремеће с рамена.

— Али, то нису људи! — ускликну вођа. — То су пингвини, најзад смо их нашли!

НА МИНУС 70 СТЕПЕНИ!

Ова три храбра човека били су чланови последње Скотове истраживачке експедиције на Антарктик која је трајала две године, од 1910. до 1912. Оставивши посаду, Вилсон, Боуерс и Чери-Гарард су кренули на један од најнеизвеснијих излета у историји поларних истраживања.

Вилсон, који је и предводио малу групу одважних, желео је, наимае, да нађе неколико јаја пингвина да би научници најзад могли да сазнају нешто више о еволуцији ових необичних птица. Истина, неколико ранијих експедиција набасало је на остатке пингвинових јаја, али је све то било у септембру, за време антарктичког пролећа, кад су се младунци већ били излегли. Од јаја су нађене само старе, поломљене љуске.

Ово је навело Вилсона на помисао да су пингвини лежали на јајима усред зимског периода, кад је најхладније. Тада није било ни светлости ни топлоте, јер влада поларна ноћ и сунце уопште не излази.

ПОТПУНО ИЗНЕМОГЛИ И ПРОМРЗЛИХ ТЕЛА, ЉУДИ СУ КРОЗ СНЕЖНИ БЕСКРАЈ КОРАЧАЛИ ПОЛАКО, ГОТОВО БЕЗ ОСЕЋАЈА ЗА БОЛ. АЛИ, БИЛИ СУ ЗАДОВОЉНИ: У ПРТЉАГУ СУ НОСИЛИ НЕКОЛИКО ЈАЈА ПИНГВИНА!

Боуерс, Вилсон и Чери-Гарард пред полазан на дуго, неизвесно путовање.

У јуну 1911. године, кад је зима на Антарктику била готво неиздржљива, Вилсон, Боуерс и Чери-Гарард су кренули у потрагу за јајима пингвина. Али, морали су да пређу око 160 километара по најгорем снегу и леду, и

то пешице, вукући за собом тешке санке са неопходном опремом.

Међутим, непредвиђене невоље снашле су их већ од самог почетка.

Убрзо су схватили да су временски услови много суровији него што су

очекивали. Температура се спустила на готово 70 степени испод нуле. Зној на њиховом лицу и телу одмах се претварао у ситне ледене кристале који су лагано клизили између коже и одеће док су с напором корачали. Одећа се на студени крутила и ледила па је кретање било још теже.

На коначиштима и у тренуцима одмора подизали би у заветрини шатор. И он је, међутим, доносио невоље. Кад је Чери-Гарард после спавања изишао из шатора, подигао главу да осмотри какво је време и околина и покушао да се опет врати у нормалан положај, није могао јер се одећа за свега неколико секунди заледила у чврст оклоп! Следећих неколико часова морао је да вуче санке са уздигнутом главом.

Ни одмор у врећама за спавање није било боље решење јер би се врећа потпуно следила. Дрхтећи у њима, три истраживача су покушавали да било како уграбе неколико сати неопходног сна. Очи су им стално биле широм отворене, а умор и болна несаница све већи.

Тек после деветнаест дана надљудског напора, стигли су на рт Крозиер и ту их је изненадила гра

ја многобројних пингвина. Многи од њих су стајали и као стражари чували ровове у којима су се налазила јаја. Сваки пар пажљиво је чувао своју јаму. Све је изгледало беспрекорно организовано, као да су у питању људи, а не животиње.

НАЈЧУДНИЈЕ ПТИЦЕ НА СВЕТУ

Оне птице које нису чувале јаја имале су тежак и одговоран задатак да на обали траже храну. Када је неколико „родитеља“ кренуло за њима да им помогне, истраживачи су из напушеног гнезда брзо узели пет крупних јаја.

Тако је прва половина путовања била успешно обављена. Али, сада је следио мукотрпан повратак у далеку базу. Кад су легли у шатор да се одморе мислећи само на одмор и спавање, наишла је снажна снежна олуја и ветар је привремено склониште истраживача одувао као сламку. Вилсон, Боуерс и Чери-Гарард били су принуђени да крај страховитог невремена које је без престанка дивљало 48 часова дочекају у леденим врећама за спавање. На следећем одморишту поставили су резервни шатор и Боуерс га је пре спавања канапом везао за сопствено тело. И кад би им ветар, који је био чест и јак, односио шатор, Боуерс је морао да трчи за њим.

Време се постепено побољшавало, тако да је повратак био знатно олакшан. Уморни и на ивици снаге, људи су се кретали полако, промрзлих стопама и готово без осећаја за бол.

После пуних пет недеља мучења по снегу и леду најзад су стигли у Скотову базу на рту Еванс. Другови из базе одавно су мислили да се никад неће вратити. Чак их је и искусни Скот гледао као снежно привиђење, називајући њихов подвиг најтежим путовањем које је икад изведено.

Неколико месеци касније Боуерс и Вилсон су кренули са Скотом на чувени пут ка Јужном полу. Али, с овог пута у непознато храбри истраживачи нису се вратили. Пингвинова јаја у Енглеску је однео Чери-Гарард.

Научници су са усхићењем поздравили Гарардов долазак у Енглеску и искрено одали пошту неустрашивим истраживачима.

А пингвинова јаја која су они донели с бескрајних снежних пустиња омогућила су научницима да расветле еволуцију ових вероватно најчуднијих птица на свету.

М. Ј.

САМО НА АНТАРКТИКУ

Пингвини живе само на пространим областима око Јужног пола, где су, по својој телесној грађи и еволутивном развоју, прилагођени да без тешкоћа живе усред снега и леда. Крила су им закржљала и неспособна за летење, али зато ове несобичне црно-беле птице могу изузетно хитро и брзо да пливају захваљујући управо тим крилима која су временом добила облик савршених весала. Тело им је покривено нарочитим перјем које је врло слично длачицама, док је на крилима и ногама кратко и љускасто.

Ова нарочита врста птица је необично брижљива док чува јаја. Кад јаје није у гнезду, мајка га пажљиво полаже на опну за пливање која је разапета између прстију ногу, а одозго га греје својим великим трбухом. За то време мужјак иде по храну и брине и о женки и о јајима.

Код неких врста пингвина младунци се узгајају колективно. Неколико старих женки, које имају одговорну улогу „дадиља“, чувају на смену све младунце једне пингвинске групе и насеобине, а друге женке доносе храну за њих и за младунце.

Сви пингвини су већином доста велике птице. Најмање врсте су тешке око четири килограма, а највећи, краљевски пингвин, висок је чак цео метар и тежак око 33 килограма. Научницима је данас познато око 20 врста пингвина. Готово сви живе на Антарктику а само неке врсте на крајњем југу Африке, Новог Зеланда и Јужне Америке.

ЗНАМЕНИТИ ЉУДИ

БЕРТОЛД БРЕХТ

БУЉЊЕВИ У НОЋИ

ПРОГНАН ИЗ СВОГ ВРЕМЕНА — Називали су га непријатељем државе и издајником, презирали његова дела, забрањивали да се изводе драме које је писао и песме, нису дозвољавали да се на њега угледају. А онда, тек недавно, почели су да се диве овом књижевнику, песнику који је јавно гласао против фашизма, драматургу... — **Бертолд Брехт био је изгнаник времена испред којег је живео** — рекао је један његов савременик. Јер тек двадесет година после смрти овај највећи немачки драматург добио је јавно признање за свој рад.

Родио се у Аугсбургу, у Баварској, 1898. године у породици имућних индустријалаца. Када је одрастао његови родитељи желе да Бертолд заврши медицину, али он више воли да пише. У то време, 1918. године, завршен је први светски рат, па је младом Баварцу већ на почетку студија било доста крви и унакажених тела. Зато напушта медицину и почиње да пише цртице из живота обезнађених људи којима је рат однео све што су имали, а потом и критике на немачко друштво јер класне разлике постају све противуречије. Често уз гитару, у парку или на улици, занесен, рецитује случајним пролазницима своје протестне песме.

СЛУЧАЈНО ПОЗНАНСТВО — Прво његово дело „Бал“ (названо према врховном богу код Феничана) за које је сам компоновао музику донело му је надимак Огорчен Млад Човек: иако је музика била превише „тврда“ да би тратила текст који је написао, читаво дело представљало је поему човековој слободи. Ускоро у једном ресторану упознаје младог студента музичке академије Курта Вајла који ће му убудуће, заједно са својим колегама, писати композиције и правити аранжмане за драмска дела.

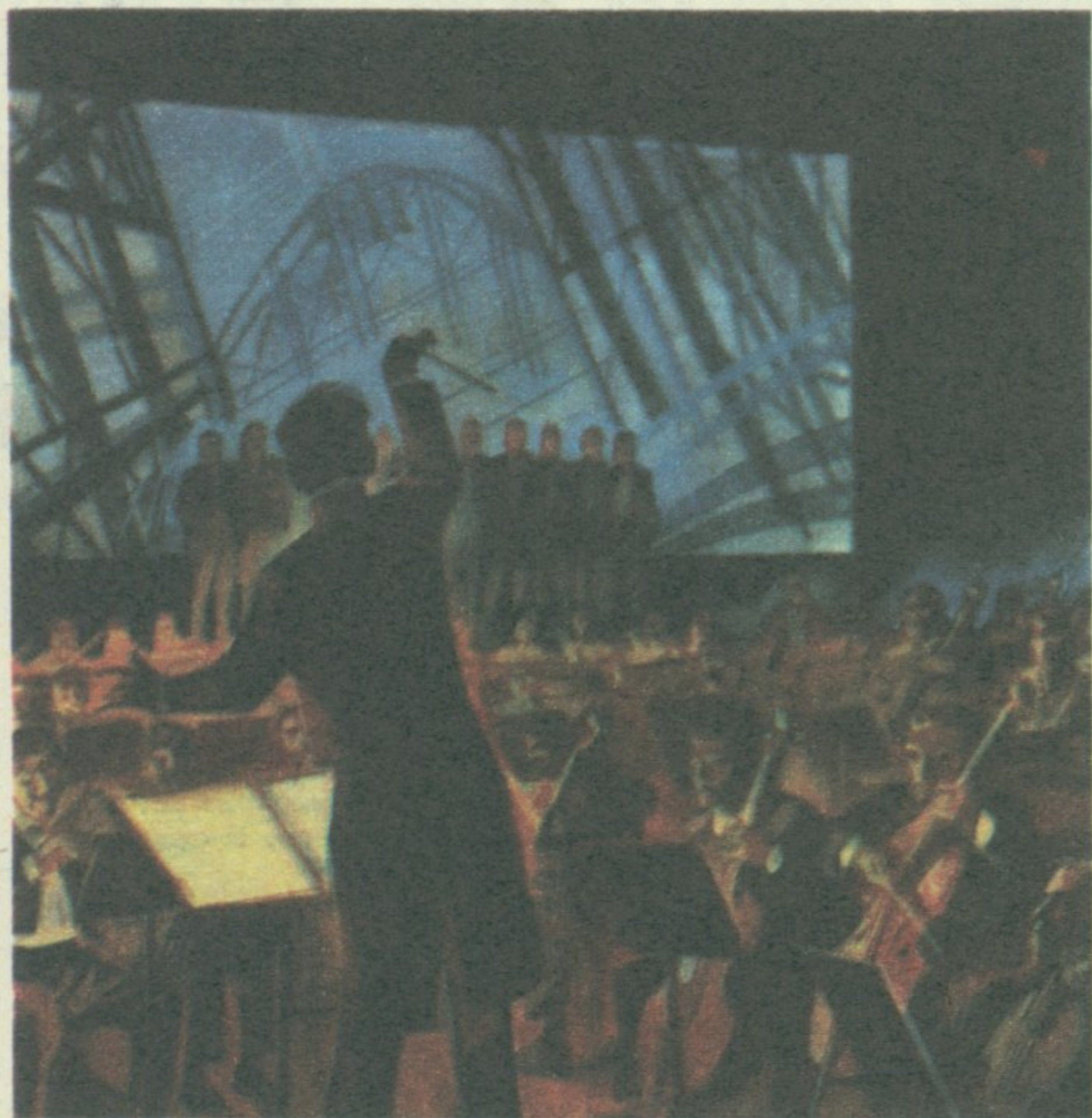

ДУЖЕ СЕ ПАМТЕ — Управо због тога многа Брехтова дела памте се не само по тексту који је написао, већ и по изванредној музици. Овај песник и политичар, који је критикован због свог отвореног указивања да се у Немачкој капитализам не може учврстити прогањањем радника и укидањем њихових права, унео је у драматуршке поставке својих дела нови стил: свака важна реченица подвлачена је музичком пратњом како би дуже остала у свести слушаца. А за то му је био потребан хор од само шест певача и неколико одабраних музичара.

НЕИСТИНОМ ЗАВОДЕ НАРОД — Његов таленат ускоро примећује славни Макс Рејнхард један од најпознатијих тадашњих позоришних редитеља и директора Немачког позоришта. На његов позив Брехт долази у Берлин да би ту стварао, али не жели да пише према постојећим правилима. У драмама „Бубњеви у ноћи“, „У густој граду“, „Човек је човек“, „Опера за три гроша“... бори се против „нових истина“ чији је поборник најсуровији облик владавине — фашизам — критикује расизам, оптужује насиље и пљачкашке ратове, презири оне који неистинама заводе народ, а иако потиче из богате породице,

залаже се за јачање радничког покрета и оснивање њихових удружења. Већ 1930. године постаје члан Комунистичке партије Немачке, а 1933, када је Хитлер дошао на чело фашиста, да би избегао концентрациони логор мора да бежи из своје земље. Брехт прво одлази у Данску, затим у Шведску и Финску, а пошто ни ту није сигуран, путује у САД и наставља се у Калифорнији. У емиграцији је написао своје најбоље драме, романи, баладе и опере које вртају сатиром и социјалним оптужбама и представљају пародију на рачун „свемоћног“ Трећег рајха.

ПОНОВО У НЕМАЧКОЈ — После другог светског рата, 1948. године, Брехт се враћа у Европу, али не у родни Аутсбург, већ у ДР Немачку јер су у СР Немачкој комунисти још протеривани и осуђивани. Не обзирајући се на протесте својих сународника из западног дела Немачке, Брехт са женом Хеленом Вајгел оснива у Берлину позоришни ансамбл с којим постиже изванредне успехе и стиче светску славу. Али, ни овде није могао слободно да ствара. Када је први пут изведена његова драма „Саслушање Лукулуса“, пародија на власт која гуши људска права а могла је да се односи и на стаљинистички култ личности, одмах је забрањена.

ИЗУЗЕТАК И ПРАВИЛО — Ако се овако настави, наше руководство мораће себи да изабере један други народ! — написао је Брехт после штрајка грађевинских радника у Берлину 1953. године, који су били незадовољни повећаним нормама. Због оваквог Брехтовог става, одмах је забрањено извођење свих његових дела. Ипак, две године пред смрт, 1954. у знак признања за рад додељена му је Лењина награда. Ни после тога оцене о његовим делима „Добри човек из Сечуана“, „Мајка Храброст“, „Изузетак и правило“... нису јавно изношене. Тек у последње време његове драме се изводе на свим позорницама обе Немачке.

**БОРИЛА
СЕ ЗА
РАВНОПРАВНОСТ**

ЖЕНСКИ НАПОЛЕОН

У претпоследњем вагону који је непрестано шкрипао и љуљао се лево-десно уморни путници узалуд су покушавали да задремају. Стрепња им никако није давала мира јер је напољу снег све више падао претећи да затрпа узану пругу што је вијугала из Стеновите планине повезивајући градове Каспер, у савезној америчкој држави Вајоминг, са Покателом, у Ајдаху.

Изненада, кроз дивљину одјекну отегнуто цвиљење кочница и мала композиција се, уз шкрипање точкова и тандркање прозора, нагло заустави.

— Не можемо даље! — допре до путника глас спроводника воза. — Огромна снежна дина је на шинама. Ако је не уклонимо, ко зна колико ћемо чекати помоћ.

Путници у вагону не помакоше се с места.

— То машиновођа треба да уради — рече један снажан младић. — Нисмо ваљда плаћали карте да бисмо по овој хладноћи чистили снег.

Остали путници климнуше у знак одобравања.

Уто једна крхка жена устаде са свог седишта до прозора, закопча капут, на главу стави мараму, а од једног старца затражи вунене рукавице.

— Идем да му помогнем — рече одлучно и изађе из вагона.

Путници нису озбиљно схватили ове њене речи. Али, неколико тренутака касније, када су кроз прозор угледали Сузан Ентони како заједно са машиновођом тешком лопатом уклања снег с пруге, многи мушкарци поцрвенеше од сра

моте: зар једна слаба жена да им одржи такву лекцију. Пожурили су из воза и дали се на посао. Убрзо је пруга била проходна.

Сузан Ентони је била прва жена у Америци која се борила за смањење радног времена радницима и повећање њихових надница, тражила је право гласа за све пунолетне девојке, залагала се да не постоје одређене повластице само за мушкарце...

Њен отац је био власник фабрике памука у градићу Адамс, држава Масачусетс.

— Заиста је срамота како по фабрикама израбљују жене — гсврлио је сваког јутра за доручком. — Оне раде и по четрнаест часова дневно и то за бедне наднице... Ја свакако нећу пропасти што се према њима човечно понашам.

ЗБОГ ЦРНЕ ДЕЦЕ

Господин Ентони је радницима у својој фабрици давао много веће наднице него остали власници, а дозвољавао им је да раде само осам часова дневно. Своју кћерку Сузану није васпитавао као господско дете: она је морала сама да спрема собе, кува, пере и ради све кућне послове.

Године 1838, када је Сузан напунила осамнаест година, њен отац је принуђен да напусти производњу памука и затвори фабрику јер је новац уместо да га чува и гомила давао у добротворне сврхе и за школовање деце својих радни-

**— УСКОРО ЋЕ ДОЋИ ВРЕМЕ КАДА ЋЕТЕ
ХАПСИТИ ОНЕ КОЈИ СПРЕЧАВАЈУ ЖЕНЕ
ДА ГЛАСАЈУ — РЕКЛА ЈЕ СУЗАН ЕНТОНИ
ПОЛИЦАЈЦУ КОЈИ ЈОЈ ЈЕ СТАВИО ЛИЦИЦЕ
НА РУКЕ ЈЕР ЈЕ ЗАЈЕДНО С МУШКАРЦИМА
ИЗАШЛА НА ПРЕДСЕДНИЧКЕ ИЗБОРЕ.**

ца. Како би помогла породици, Сузана се запослила у једној школи као учитељица.

Иако је мало зарађивала, посао јој се веома допао, а ученици су је волели. Међутим, ускоро се замерио управнику школе који ју је прекорио што, на пример, превише пажње посвећује црној деци. Не желећи да послуша његове савете, она напустила посао и после извесног времена добија место управника једног женског одељења на Њујоршкој академији.

— Она је најспособнија жена која је икад крочила у ову установу — хвалиле су је њене колеге. — Поседује лепоту жене, а ум мушкарца.

Као делегат Њујоршке академије Сузан је 1848. године присуствовала првој конференцији жена у Сенека Фолсу, држава Њу-

јорк, које су тражиле своја права. Ту су сви њени говори били бурно поздрављени.

СТАРИЦА НА ВЕЗУВУ

После ове конференције Сузан Ентони креће на путовање по Америци и својим ватреним говорима проповеда и тражи равноправност између мушкараца и жена, због чега добија надимак Женски Наполеон. Њене идеје међутим, наилазе на отпор и неразумевanje не само код многих мушкараца већ и код жена. Али, Сузан је непоколебљива у својој борби. Где год би се на овом дугом путовању зауставила, одржавала је говоре, често болесна и уморна или са тешким промрзлинама као

после оног путовања уз Стеновите планине.

Здравље јој је због тога озбиљно попустило и када је напунила педесет година већ је изгледала као старица. Међутим, она се не предаје.

Када су 1872. године расписани избори за председника САД, Сузан је покушала да гласа заједно са мушкарцима, али је одмах — ухапшена.

— Драги младићу — обрадила се полицајцу који јој је ставио лисице на руке — ускоро ће доћи време када ћеш морати да хапсиш оне који ометају жене при гласању.

И заиста, није прошло дуго а жене су стекле право гласа, почеле су да се школују заједно са мушкарцима, а у разним установама заузимају све одговорнија места.

Желећи да види како

живе жене у Европи, Сузан као осамдесет четворогодишња старица путује преко Атлантике. У Италији, у Напуљу, држи предавања на која долазе не само жене, већ и познати научници, књижевници, филозофи... Све одушевљава и осваја својим идејама.

За време овог боравка у Европи једном су је упитали да ли постоји нешто што још није освојила.

— Наравно! — одговорила је. — Сан ми је да освојим — Везув и надам се да ћу то ускоро учинити.

И заиста, у лето 1904. године стигла је до врха овог вулкана.

— Ништа необично! — рекле су жене у Америци. — Ништа не може спречити Сузан да изведе оно што је наумила.

Две године касније Сузан Ентони је умрла.

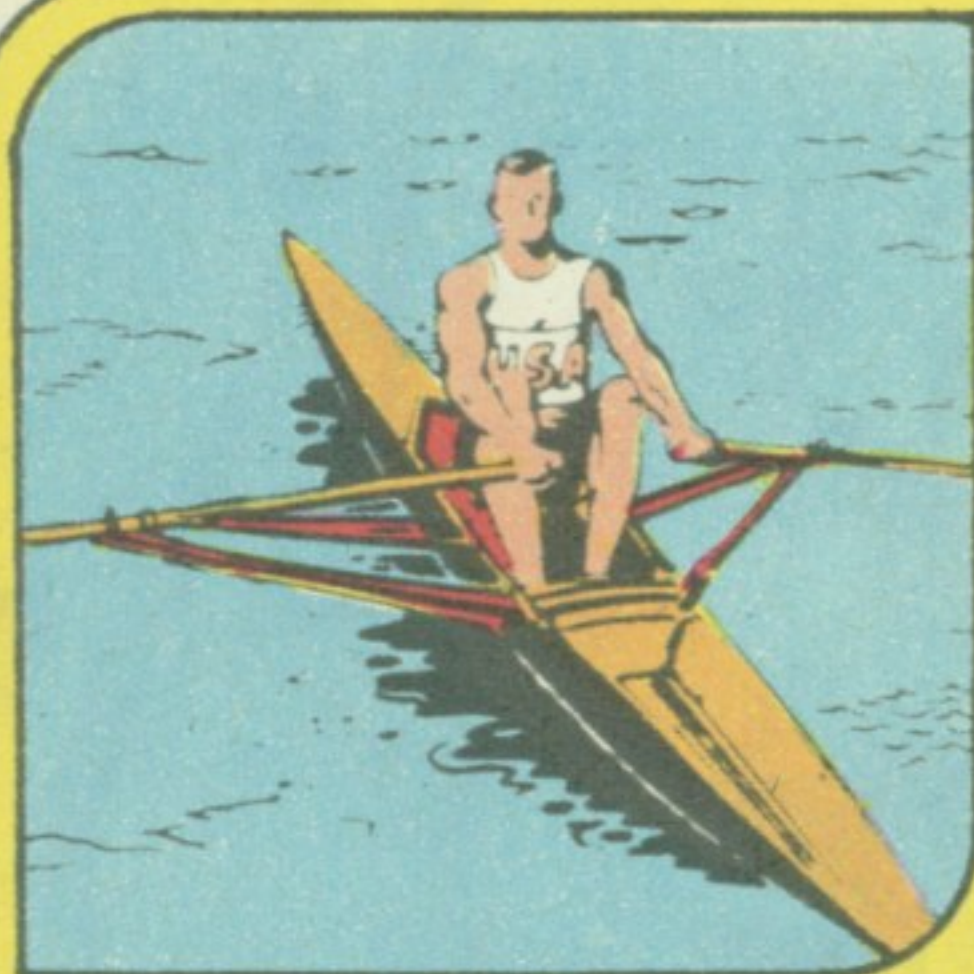
М. Ј.

МУЗА ЛЕГЕНДАРНОГ КРАЉА

Од 715. до 672. године пре наше ере Римом је владао легендарни краљ Нума Помпилије који је наследио Ромула. Предање говори да је, као mudar и мирољубив владар, успео да за време своје владавине избегне ратне сукобе. Упорно је градио храмове, установио празнике и дао Риму прве законе. Међутим, као и други велики антички владари, одлучио је да се на власти још боље учврсти и повећа своју популарност окруживши се велом

тајанствености и мистерије. Тако је настала и Егерија, чудесна нимфа, за коју је краљ народу обзвнанио да му долази као муза и гласник богова, преносећи му њихове жеље и заповести.

И данас у Кафарели, поред Рима, постоји увала са рушевинама пећине и остацима врела, где је босонога Егерија, расплетене косе и у лепршавим хаљинама, долазила да краљу Нуми пренесе поруке богова.

73

ЏОН Б. КЕЛИ (САД) освајач бронзане медаље у трци скифиста 1956. године у Мелбурну, син је веслача који је 1920. и 1924. године освојио три олимпијске медаље.

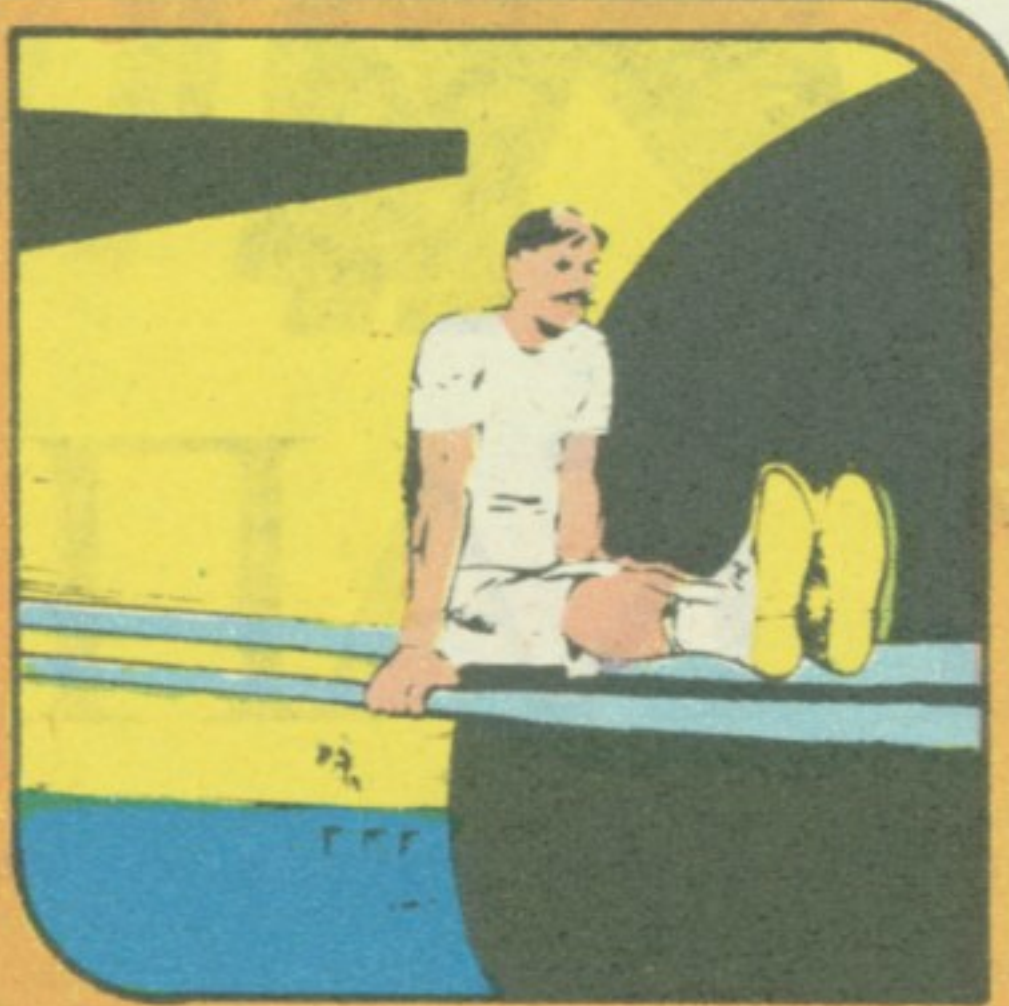

74

ЏЕСИ ОВЕНС, амерички Црнац, освојио је четири златне медаље на Олимпијским играма 1936. године у Берлину. Он је принудио фашистичког вођу Адолфа Хитлера да напусти Олимпијски стадион. Расиста Хитлер није хтео да честита победу једном црнци.

75

НА Олимпијским играма 1896. године у Атини, на разбоју су се такмичили само немачки атлетичари. Они су били толико надмоћни на овој справи, да се представници осталих земаља нису ни пријавили за ово такмичење, па су све три медаље припале Немцима.

76

ЏИМ ТОРП (САД), пореклом Индијанац, освојио је златне медаље у петобоју и десетобоју на Олимпијским играма 1912. године у Стокхолму. Међутим, оне су му касније одузете јер се сазнало да је полупрофесионалац у безболу.

Слобода се брани и оружјем...

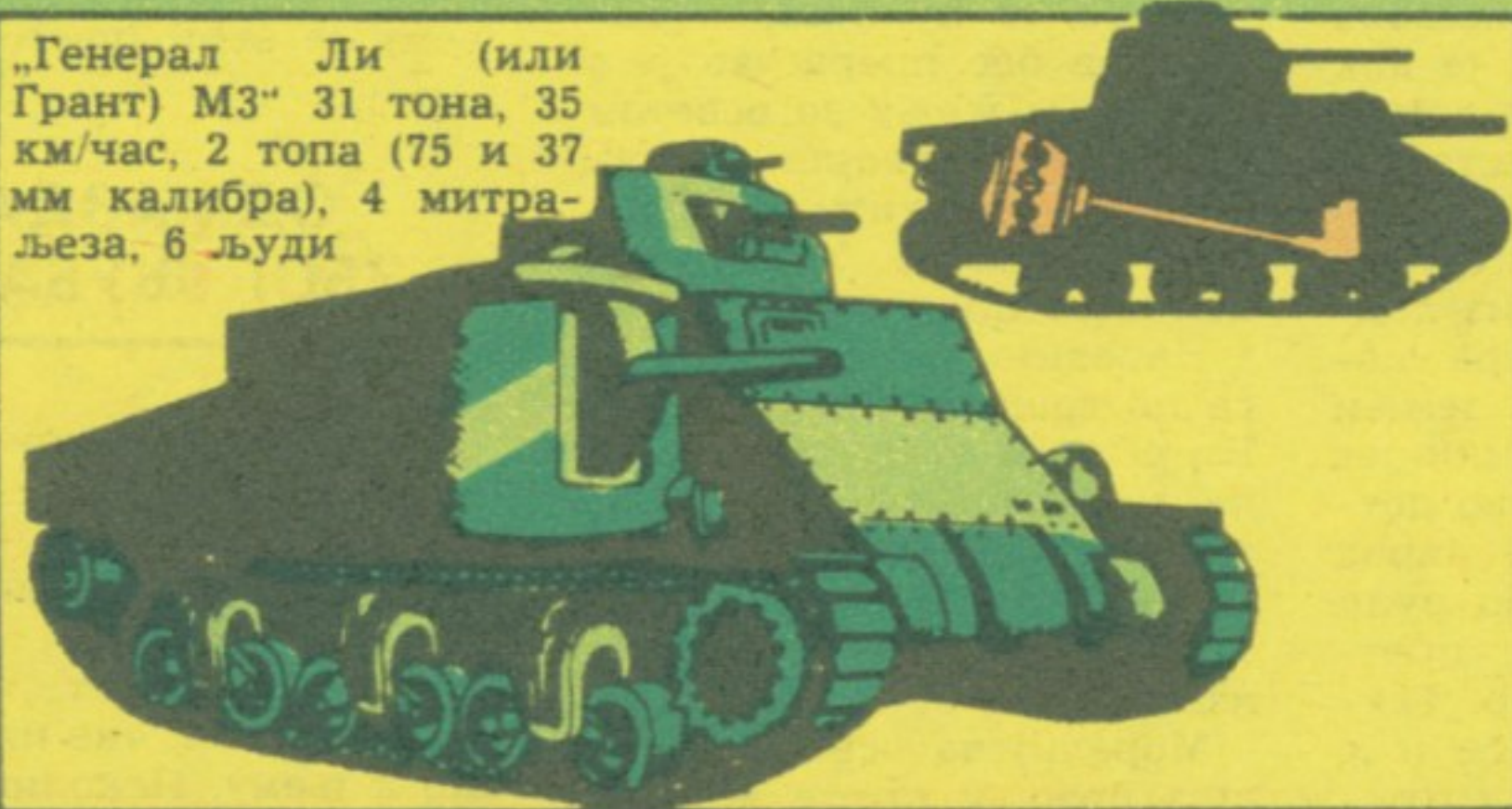
47

Немци конструишу минијатурне „голијате“, теледириговане тенкове напуњене експлозивом, које су први пут употребили 1943. године у Италији. У међувремену на фронту у Африци појављује се амерички тенк М3. Покретао га је авионски мотор „рајт“ са 9 цилиндара од 400 КС. На жалост, због његове изувише висо-

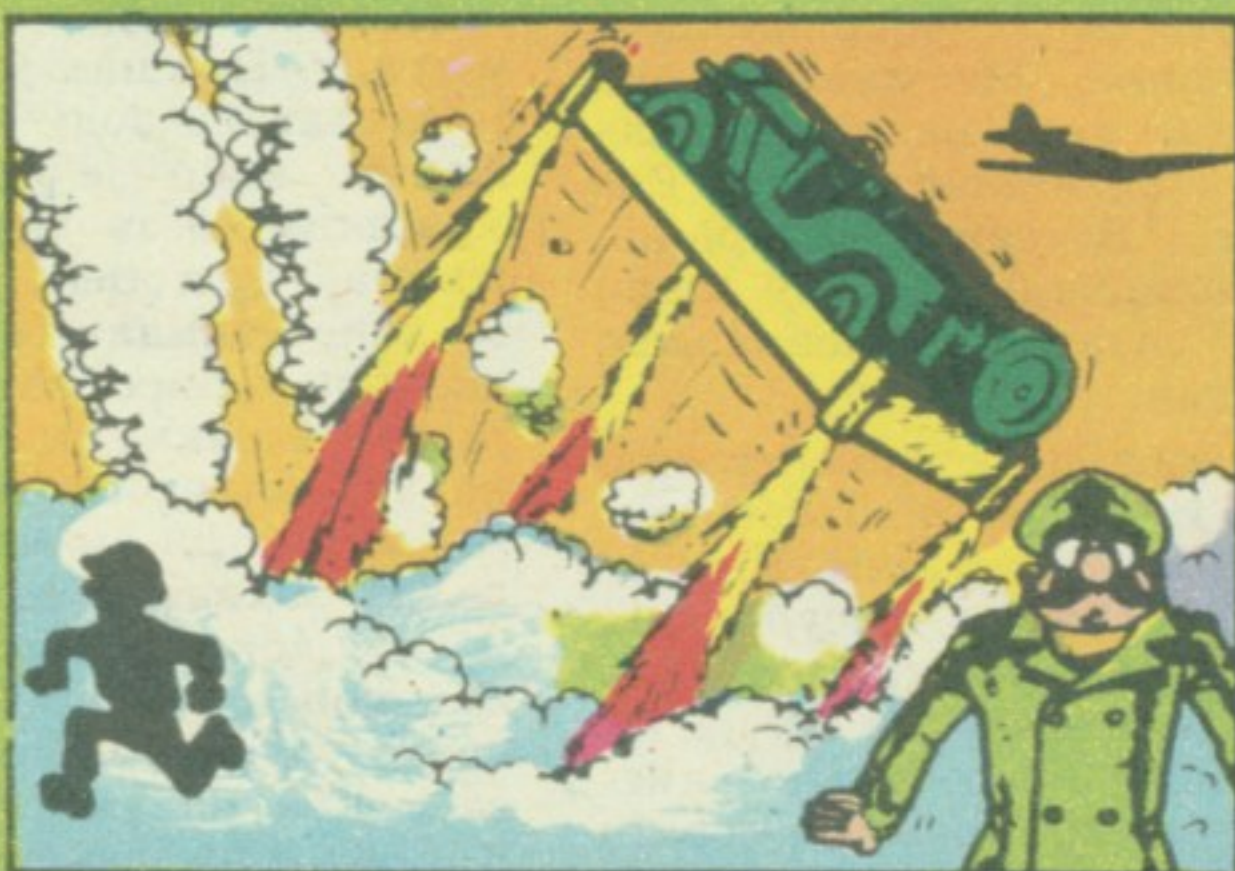
ке силуете која је представљала циљ и несиметрично постављене топовске куполе која га је приликом сваког испаливања избацивала из правца — показао се непогодан. Међу необичне пројекте спада и енглеска ракетна платформа за искрцавање материјала из авиона у лету, такозвана „Пивска пена“.

„голијат Б1“
тежина: 235 кг
брзина: 8 км/час
експлозив: 60 кг
радијус дејства:
770 м

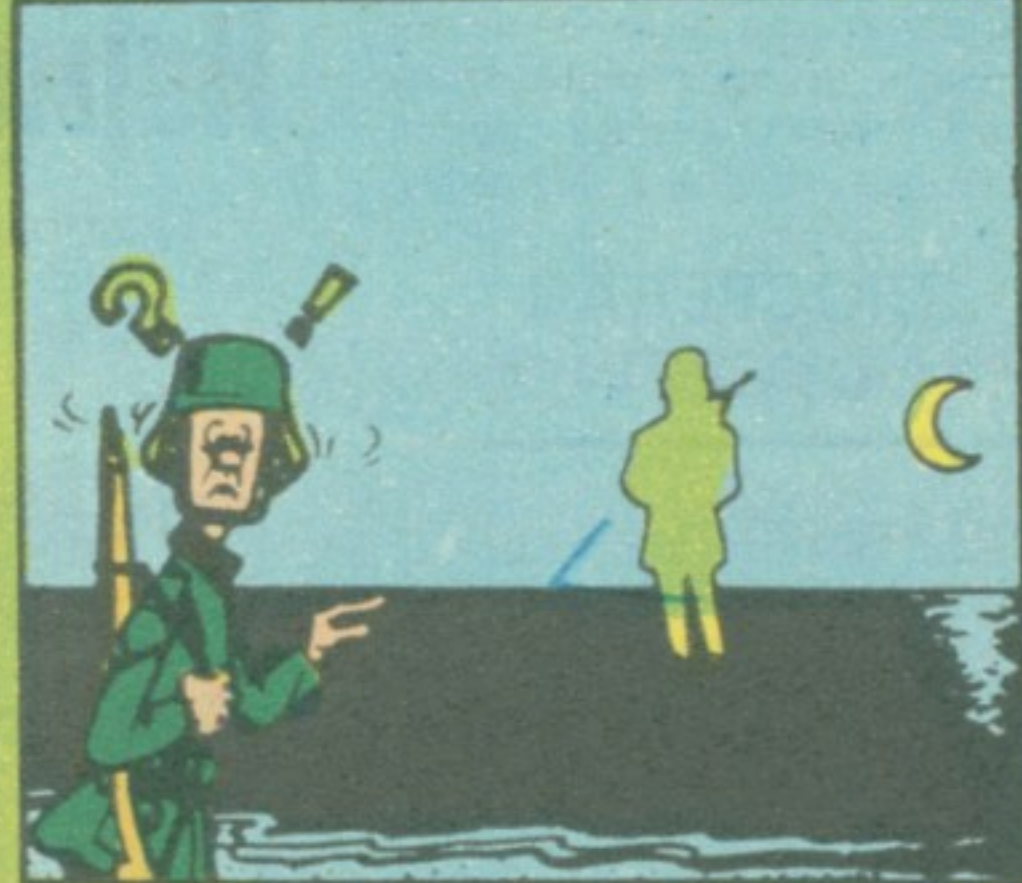
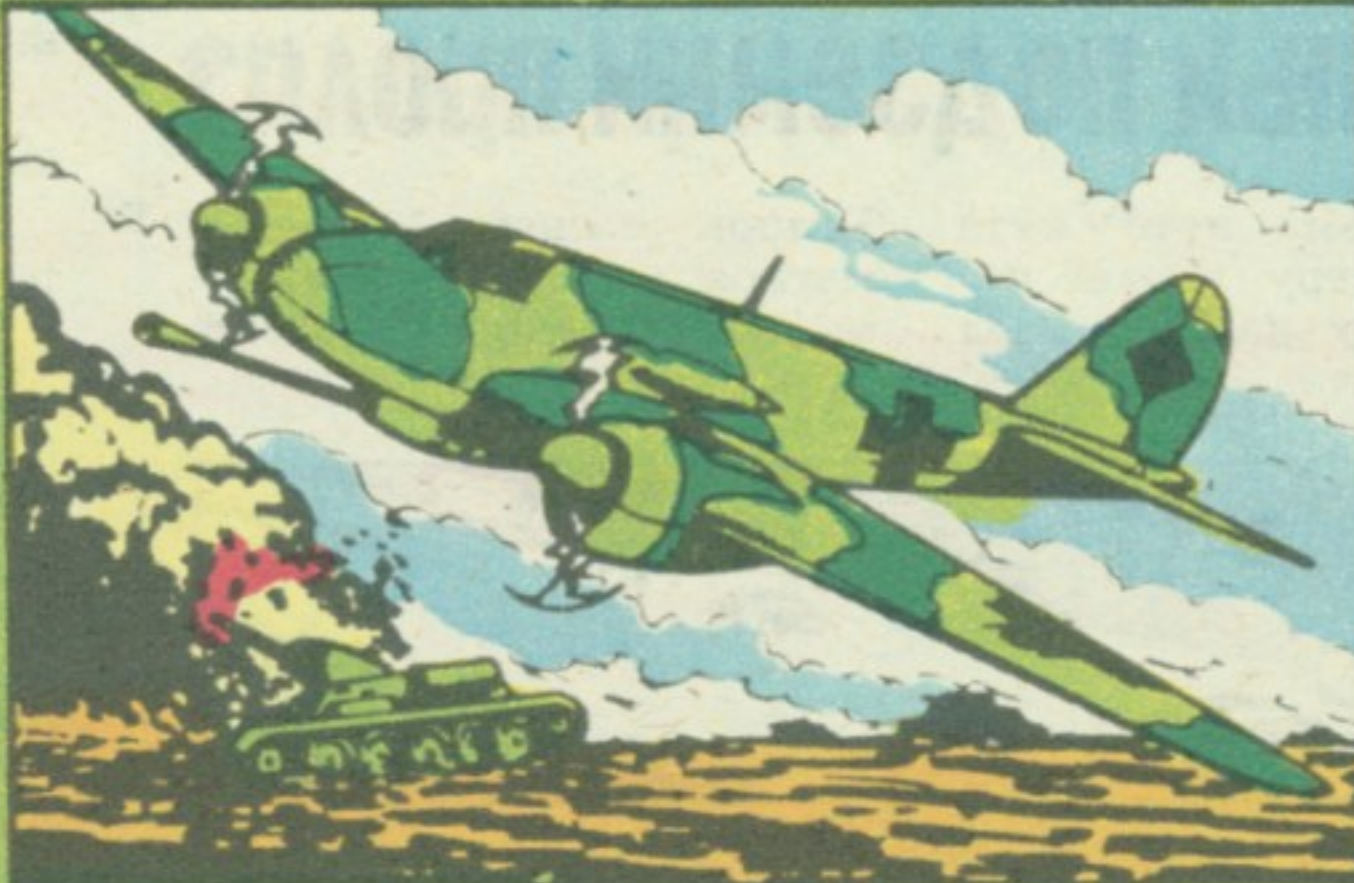
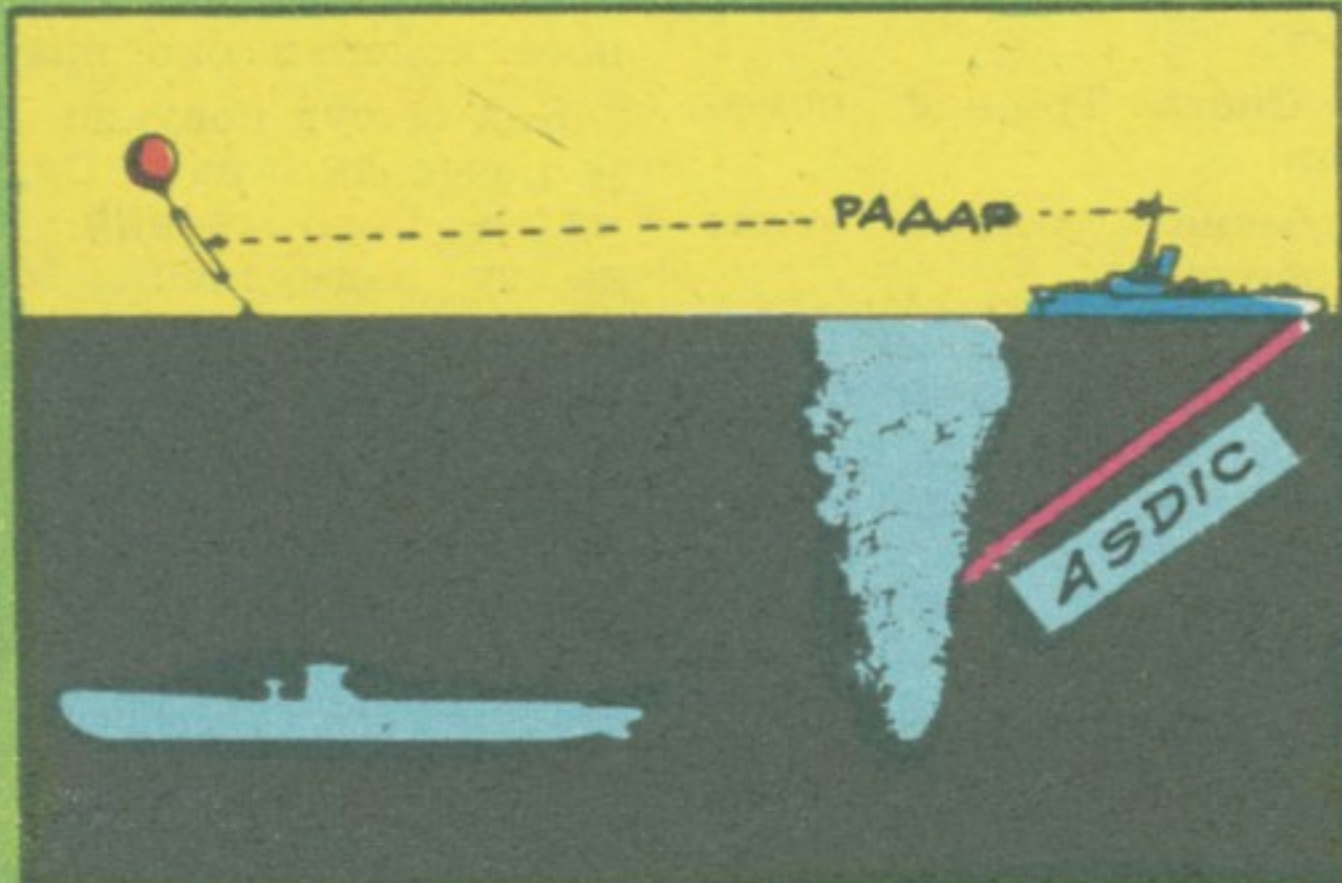

„Генерал Ли (или Грант) М3“ 31 тона, 35 км/час, 2 топа (75 и 37 мм калибра), 4 митраљеза, 6 људи

Немачка ратна морнарица штитила је своје подморнице тако што је ометала противничке радаре са површинских бродова металним пантљикама разапетим између пловка и балона са водоником — „афродите“; а у дубинама помоћу клобука ацетилена ометала је подводни прислушни апарат ASDIC-а. Осим тога употребљаван

је и лак „опонол“ који је упијао ултразвучне таласе ASDIC-а. Немци наоружавају своје авионе типа „хеншел 129“ противтенковским топом калибра 30 мм, тако да они постају ловци на тенкове. Истовремено савезници користе чамце од провидног „перпекса“ за искрцавање тајних агената на обале Европе...

Између
истине
и
лејенде

Оног тренутка
кад је ударио
намете које
народ није
могао да плати,
Фрањо Морели
је ставио главу
у торбу.

КАСТАВСКИ КАПЕТАН

У Каставу, градићу удаљеном око осам километара од Ријеке, живот је био подношљив све док није дошао тај капетан. Тако је народ често говорио, присећајући се мирних минувих дана. А све је почело тако рећи ни из чега.

У пролеће 1666. године богата властелинка Урсула Таунхаузен донела је необичну одлуку: утврђени град Кастав и целу каставштину, крај око града са Опатијом Мошћеницом, Ичићима, Ловраном и још неким местима, поклонила је исусовачком реду из Ријеке. Ватрени поборници католицизма тако су узели под своје и становништво каставштине.

Народ је осуђивао грофицу. И то је било све што је могао да учини. Што се тиче побожне Урсуле која је ретко напуштала Беч где је живела, за њу је тај поклон представљао чисто растерећење од брига јер у каставштину готово никад није долазила.

Тако су Каставци добили новог господара, а он је одмах послао свог представника, такозваног председника града или капетана. Био је то средовечан ружан човек ниска раста по имену Фрањо Морели.

ЗЛОСРЕЋАН СУСРЕТ

И кад би био добре воље, капетан Морели трудио се да грађанима Кастава што више загорчава живот ситним малтретирањима. Као да је намерно стварао непријатеље. У томе му је иш

ла на руку и околност што је од исусоваца из Ријеке добио „одрешене руке“. То је обилато користио, нарочито приликом прикупљања годишњих дажбина које је народ каставштине морао да даје.

Дани су текли, а Каставци све више стењали. Ипак, после давања намета и њима је нешто остајало па се могло живети.

Једном приликом приметио је капетан на тргу лепу стаситу девојку коју дотле није виђао мада је живела у граду. Пришао јој је док је захватала воду из локве. Наиме, како је Кастав у крашким безводним крајевима, драгоцену течност за пиће узимала се из локви, природних извора који су се јављали у земљи на дубини од пола или једног метра. Да би могао дотле да захвата воду, народ је око локве ископао рупу и извор се обликом претварао у плитак бунар. Таква локва налазила се и у Каставу, на самом тргу.

Морели је нестрпљиво изјавио девојци љубав, али

га она није ни погледала. Тај сусрет је био злосрећан и за Морелија и за Каставце. Капетан се заљубио у девојку, савкодневно је сачекивао код локве и приказ се стано понављао: девојка је ћутке узимала воду и не погледавши га, одлазила.

Неугледни капетан је бесенео. Ноћу није могао да заспи. У граду су почели да праве шале на његов рачун. Разуме се, оне су стигле и до њега.

Чаша се препунила. Капетанов бес прерастао је у мржњу и жељу за осветом. „Ако ме је девојка одбила, онда ће платити Каставци!“ сиктао је. У глави је већ имао план освете.

Наредних дана виђали су га по граду смркнута лица. Ни са ким није разговарао, на локву није долазио. Каставци су се забринули. Сад су тек схватили да гужва са девојком неће на добро изаћи.

Морелијева освета је дошла брзо, у време када је требало да становници каставштине плате годишње

дажбине власницима поседа, ријечким исусовцима: уместо уобичајеног постотка летине, воћа, поврћа и стоке који годишње није прелазео петину укупних прихода, капетан Морели је разрезао два пута више! Каставци то нису могли да дају. Људе је захватило очајање. Нико није знао шта да се ради, а рок за плаћање био је исувише кратак.

Колегиј исусоваца из Ријеке није хтео да се меша; њему је већи приход одговарао.

ОДМАЗДА ЗБОГ ЉУБАВИ

Једног од наредних преднева Морели се нашао у граду. Људи су се окупили око њега. Нико касније није умео да објасни зашто. И жалост, и огорчење, и бриге, све их је вукло к њему. Неколицини је прекипело: скочили су на Морелија и почели да га вуку према локви. Поворка Каставаца ишла је за њима. Док су пролазили поред цркве, капетан је завапио:

— Света Тројице, помози ми!

Побеснела гомила углас је повикала:

— Не треба она, ми ћемо!

Силник се стимао, ритас, преклињао људе да га пусте, чак обећавао да ће им смањити дажбине, отићи из Кастава... Нс, било је касно. Неколико снажних Каставаца загњурило му је главу у локву и удавило га. Остали су посматрали ликујући због силникове смр-

ти. Кад је све било готово, разишли су се.

Вест о убиству капетана Морелија одмах се пронела до Ријеке и сутрадан у зору у Кастав је стигао у пратњи стражара исусовачки суд. Заседао је на тргу где је Морели лишен живота. Пред судију строга израза лица Каставци су привођени један по један. Питање је увек било исто.

— Ки је капитана ва локву хитил?

— Сви смо га! И ја, и мој брат и мога брата брат, и Ката, и Луце, Тонца, Дебела... и још га је баба Маре убола!

Суд је радио целог дана. На крају је био тамо где се налазио на почетку. Судије су мењале боју лица слушајући стално: „Сви смо га. И ја, и мој брат...“, „Сви смо га...“, „Сви смо га...“.

Кривац није могао бити нађен иако је народ знао ко је удавио Морелија. Да ствар не би прошла некажњено, осуђени су најсумњивији. Али, пошто није било доказа да су учествовали у убиству, уместо смртне казне морали су по пресуди исусовачких судија следећу годину дана да носе конопац око врата!

Кад се суд повукао, мрак је почео да осваја. Судијама је било сасвим јасно да су надмудрени. Међутим, да им је неко рекао да се народ уопште није договарао о томе шта ће да одговара на постављена питања, то никад не би поверовали. А у ствари, тако је било: чим је први одговорио „Сви смо га...“, за њим су спонтано пошли и остали.

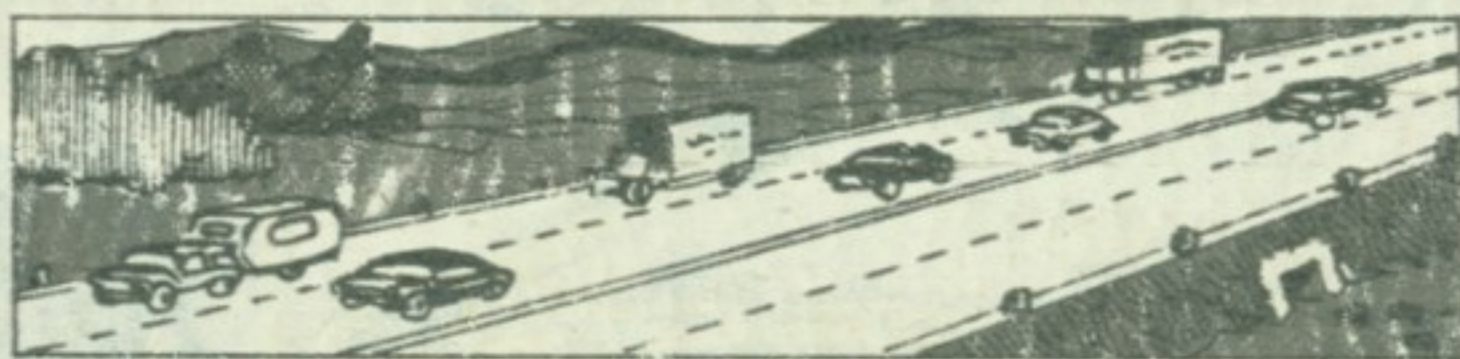
М. Талоровић

МОЗАИК

Најмањи подземни пролаз

Градитељи ауто-пута М5 у Екстеру (Енглеска) израдили су најмањи подземни пролаз на свету.

Широак је свега 30 центиметара и служи јазавцима да безбедно пређу на другу страну.

НЕОБИЧНИ РЕКОРДИ

ЛИЛИПУТАНАЦ У ОБЛАЦИМА

ЗАХВАЉУЈУЋИ ЧУДНОМ ИЗУМУ, ПОЉАН АЛЕКСАНДАР ВОЗНИЈСКИ »ПЕШАЧИО« ЈЕ ПЕДЕСЕТ КИЛОМЕТРА ПО ТЕМЗИ, А ЈЕДАН ЧЕШКИ ПИЛОТ УСПЕО ЈЕ ДА У МАЛОМ АВИОНУ ВИШЕ ОД СЕДАМ ДАНА ПУТУЈЕ ПРЕКО АТЛАНТИКА.

Кристофор Колумбо је око два и по месеца путовао од луке Палос, на обали Кадикског залива, до острва Сан Салвадор које се налази у групи Бахамских острва. Његово споро путовање од Европе до Америке данас је потпуно разумљиво, јер је преко Атлантика кренуо обичним једрењаком. Али, када неко данас покуша да изведе исти такав потхвват, па још авионом, и на том путу проведе — 7 дана, 7 часова, 48 минута и 7 секунди, онда то свакако представља својеврстан рекорд.

Необична такмичења организују се врло често и обећавају победницима примамљиве награде.

Награду од 10.000 долара недавно је добио Чех Мира Словик који је раздајину између два континента превалио у малом авиону, тешком свега 600 килограма.

Пошто је у ту свакако најмању летелицу која је икад прешла Атлантски океан могло да стане само 46 галона горива, пилот Мира Словик често се спуштао на морску површину и ту сачекивао бродове, да би авион-лилипутанац снабдео горивом. Иако је на том дугом путу морао да слети око 200 пута, лет овог храброг човека протекао је без већих тешкоћа јер, за чудо, на

мору није било високих таласа и јаких ветрова.

НЕ ВОЛЕ БЕЗБРИЖНОСТ

Успех Мира Словика је интересантан и зато што је два месеца пре тог лета доживео тешку саобраћајну несрећу. Због јаког ветра који је изненада дунуо, с istim авионом срушио се недалеко од Лондона и том приликом поломио шест ребара, обе руке и задобио тешке повреде главе. Али, док се опорављао, примио је позив да учествује у трци летелица тешких испод 2500 килограма преко Атлантика. Иако је још био у завојима, одговорио је организаторима да прихвата учешће, а онда, на своју одговорност, напустио болницу да би што пре оспособио свој авион.

За разлику од Словика који је освојио награду за најспорији лет у најмањем авиону, око 390 учесника из разних земаља пријавило се, почетком 1970. године, на такмичење за најбржи лет преко Атлантика које је организовао лондонски лист »Дејли мејл«. Организатори су одлучили да најбољем такмичарима до деле по 14.000 долара, ако успеју да у што краћем

времену, у малим двоседима прелете растојање од Лондона до Њујорка. Куриозитет ове трке је и то што су учесници морали да узлете са крова лондонске главне поште, а спусте се на врх њујоршког Емпајер стејт билдинга. Британац Питер Годар и његов помоћник Стерлинг Мар добили су прву награду, јер су ово растојање прелетели за 5 часова и 11 минута.

Оваквих људи, за које су пустоловине и постављање необичних рекорда део живота, има у свету на хиљаде. Али, и примамљиве награде често их наводе на непрестано тражење узбуђења.

СЛЕПИ АЛПИНИСТИ

Такав је и Брујс Талох, некадашњи британски олимпијски шампион у трчању на дугим стазама, који је успео да пут од Лос Анђелеса до Њујорка дакле с једног краја северноамеричког континента на други, претрчи за — 66 дана. Његов колега Хенри Кар, бивши олимпијски шампион у трчању на 200 метара, успео је да први стигне на циљ у трци на 100 метара. Ништа необично али једина његова конкуренција у тој трци било је познато касачко грло које је на многим хиподромима Америке односило прве награде!

У лето 1969. године осморица слепих Француза после успешног пењања на Килиманџаро, највишу афричку планину, покушали су да освоје и Маунт Еверест. Ипак, само су двојица успела да се испењу на највиши врх Хималаја, а до тамо их је водио и давао им упутства један искусни непалски алпиниста.

Међутим, као да је правило, најчешће се необични рекорди постављају на води. Пре неколико година Британац Роберт Џонстон успео је за 312 дана на малој једрилици да оплови свет. Американац Џон Ферфокс прешао је растојање од Канарских острва до Флориде у чамцу дугом 15 метара. Целим путем, дугим око 6500 километара, он је — веслао.

Ипак, слава најнеобичнијег рекорда на води припада Пољаку Александру Вознијском, некадашњем пилоту британског ваздухопловства. Од дрвета је направио »ципеле« у облику индијанског чуна, дугачке око метар, и помоћу њих пешачио по Темзи. Преплаћујући се с једне ноге на другу, »преходао« је око 50 километара!

Б. Ј.

НЕСВРСТАНИ СВЕТ

АЛЖИР

КОРАК ПРЕКО 1000 ВОЛТИ

У Демократској Народној Републици Алжир, која се простире на површини од 2.381.741 квадратних километара и по величини је друга афричка земља, после Судана, живи око 15 милиона становника. Од 1830. године Ал-

жир је француска колонија, а многобројни устанци, као и ослободилачки ратови од којих је први започет 1871. године, говоре како народ не може да се помири са колонијалном владавином.

Када је 8. маја 1945. године алжирски народ изашао на улице славећи победу над фашизмом, истовремено одлучно захтевајући независност, француски колонијалисти пожурили су да то славе угуше. Само на улицама града Сетифа од 9. до 24. маја убили су близу 45.000 људи. Већ тада је свим Алжирцима постало јасно да се слобода и независност могу извојевати само оружаном борбом.

Почетком новембра 1954. године букнуо је устанак, а ускоро се ствара и Армија националног ослобођења Алжира. Да би изоловали алжирске ослободилачке јединице, француска војска подиже, у зиму 1956. године, електрични бараж дуж алжирско-мароканске границе. У организованој борби против колонијалиста ни електрична струја високог напона није могла да спречи повезивање партизанских јединица са оним које се стварају с друге стране жичане баријере.

Током седам узастопних заседања Генералне скупштине ОУН, од 1955. до 1961. године, алжирско питање било је стално на дневном реду. Тито, Нехру и Насер, оснивачи несврстаног покрета, још 1956. године изјаснили су

се за праведну борбу овог народа и апеловали да се подржи њихов покрет.

Међутим, тек 5. јула 1962. године Алжир је стекао независност, а Република је проглашена 25. септембра исте године. Од 19. јуна 1965. године власт је преузео Савет револуције на челу са Хуари Бу медијеном који је постао и председник владе.

Од првог дана независности у Алжиру је почело да се примењује самоуправљање, индустријализација земље, аграрна и културна реформа. Све више се изграђује тешка индустрија јер је експлоатација и продаја нафте главни извор националног дохотка. Истовремено, најмодернија светска техника и технологија које се примењују у многим алжирским фабрикама омогућиле овој земљи да својим производима ускоро конкуришу и на светском тржишту.

Четврта конференција несврстаних земаља одржана је у Алжиру, септембра 1973. године. Делегација ове државе учествовала је и на Првој конференцији несврстаних земаља у Београду, иако тада још није стекла независност. На свим конференцијама увек се свесрдно залагала за циљеве и задатке велике породице несврстаних.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ЗАРАВНО

ЛАЖНИ МИРОЉУПЦИ

У СВЕТУ ШПИЈУНАЖЕ НЕМА ХЕРОЈА, САМО МАЛИ БРОЈ љУДИ МОЖЕ ДА СЕ БАВИ ТИМЕ СВЕСТАЈУ ДА КОРАЧА ИЗМЕЂУ ЖИВОТА И СМРТИ. РОС ПОЈАН БИО ЈЕ ЈЕДАН ОД ЊИХ. ВРЕМЕ ДОГАЂАЈА, УОЧИ II СВЕТСКОГ РАТА.

РОС ЈЕ ПОДИГАО НОГУ С ПАПУЧИЦЕ ЗА ГАС...

ЈОШ МАЈЛО ПА БУ СТИЈАИ У ЛЕНГХОЛМ?

УБРЗО ЈЕ ПРЕД СОБОМ УГЛЕДАО КАСАРНУ...

ХММ! ТО ЈЕ ЗНАЧИ ОВДЕ!

ТА СЕ НАЛАЗИЛА И ФАБРИКА ОРУЖЈА...

ЈЕДИНИ НАЧИН ДА СПРЕЧИТЕ ДА ДОЂЕ ДО РАТА ЈЕСТЕ ДА ПОКАЖЕТЕ ПРОТИВНИКУ ДА СТЕ СПРЕМНИ ЗА БОРБУ!

АЛИ, РОС ЈЕ ДОШАО ОВАМО ДА ВИДИ НЕШТО ДРУГО...

ЕВО ИХ! ДЕМОН-СТРАНТИ!

ЈОШ МЈ НИЈЕ БИЛО ЈАСНО ШТА ЈЕ ЊЕГОВ ЗАДАТАК...

НИКОМ НЕ ЧИНЕ НАЖАО! ИМАЈУ ПРАВО ДА ИЗНОСЕ СВОЈЕ СТАВОВЕ!

НЕБЕ-МО РАТ

ПРЕСТАНИТЕ С НАРОД-ЖАЊЕМ

И КАКАВ САД ИЗВЕШТАЈ ДА ПОДНЕСЕМ О ОВОМЕ?

4344/1

А ОНДА СЕ ЊЕГОВ ПОГЛЕД ЗАУСТАВИО
НА ЈЕДНОЈ ДЕВОЈЦИ...

ОНА ТАКО
ОДУДАРА ОД
ОВЕ ГОМИ-
ЛЕ!

РОС СЕ ДИВИО ЊЕНОМ
ИЗГЛЕДУ...

МОРАТЕ ПРЕСТАТИ С
ПРИПРЕМАМА ЗА РАТ!
ЉУДИМА ЈЕ ДОСТА
НАСИЉА!

ДЕВОЈКА ЈЕ ГОВОРИЛА С ВЕЛИКИМ
ЖАРОМ...

ПРЕСТАЈТЕ
С НАПРЕДКАЊЕМ

ОДЛОЖИТЕ
ОРУЖЈЕ,
ПА АЕ ТО
УЧИНИТИ
И ДРУГЕ
НАЦИЈЕ!

БИЋЕ БОЉЕ
ДА ПРЕКЛИНЕТЕ
И ИЗГЛУБЕТЕ
СЕ ОДАВДЕ!

СВЕТ АЕ БИТИ
УНИШТЕН! ЗАР СЕ
ВИ НЕ БОЈИТЕ
СМРТИ?

ДОК ТЕБЕ ГЛЕДАМ,
ЉУТКИЦЕ, НЕ РАЗМИШ-
ЉАМ О ТИМ СТВА-
РИМА!

ДЕВОЈКУ КАО ДА
СУ ПОГОДИЛЕ ОВЕ
ЊЕГОВЕ РЕЧИ...

КАО МИ
ВАС
ЈЕ!

НЕ ЗАМАРАЈ
СВОЈУ ЛЕПУ ПЛА-
ВИЦУ ОВАКВИМ
СТВАРИМА!

ИЗНЕНАДА,
У ВАЗДУХУ...

НЕШТО
НИЈЕ У РЕДУ
С ОНИМ
ДВИО-
НОМ!

БОМБАРДЕР СЕ СРУШИО НА ЗЕМЉУ...

УЖАС!

ЗАБРАНИТЕ
БОМБЕ

КАКВО ЈЕ ДИМ У ОБЛИКУ ПЕЧУРКЕ...

ЗАДНИЦИ! НИСУ НИ
ИМАЛИ ВРЕМЕНА ЗА
ПАНИКУ!
СВЕ СЕ БРЗО ДОГО-
ДИЛО!

СУТРАДАН СВЕ НОВИНЕ ПИСАЛЕ
СУ О ХЕЛЕН...

ИЗИШЛА ЈЕ ЧАК И ЊЕНА СЛИКА...

БИЛА ЈЕ ТО ВЕСТ ДАНА...

ШТА ХОБЕ ДА
КАЖУ? ДА ЈЕ
ХЕЛЕН
ПРОРОК...

РОС ТОШ НИЈЕ
ЗНАО ОДАКЛЕ
ДА ПОЧНЕ
ИСТРАГУ...

ОВДЕ
СТАНУТЕ!
НОВИНАРИ
СУ ВЕЋ ОП-
СЕЛИ ЊЕНУ
КУКУ?

ПОГЛЕДАЈТЕ
ОВАМО!

ХЕЛЕН, РЕЦИТЕ
НЕШТО...

НОВИНАРИ СУ УПОР-
НО САПЕТАЛИ
ХЕЛЕН...

ЖАО МИ ЈЕ...
НЕ ЖЕЛИМ
НИШТА ДА
КАЖЕМ!

ПРИЧАЈТЕ
НАМ О
СЕБИ!

ОВО ЈЕ БИЛО ТРЕЊУТАК ДА РОС
НАСТУПИ...

УЋИТЕ! ОДВЕШАЈ
ВАС ОДАВДЕ!

АЛИ... ЈА...

ХЕЛЕН ЈЕ ИПАК УШЛА У АУТО...

ТРЕБА ЛИ
ДА ВАМ
ЗАХВАЛИМ,
ИЛИ СТЕ
И ВИ НО-
ВИНАР?

НЕ,
НИ-
САМ!

ЧИТАО САМ
ДАНАС О ВАМА...
ЗНАТЕ, ПОТПУНО
СЕ СЛАЖЕМ С
ВАМА!

ДРАГО МИ ЈЕ!
ХОЋЕТЕ ЛИ ДА СЕ
ПРИДРУЖИТЕ НА-
ШЕМ УДРУЖЕЊУ?

РОС ЈЕ ОСЕТИО
ДА ЈА ДЕВОЈКА
ПОСМАТРА...

ДА! ВЕРУЈЕМ
ДА ВИ МОЖЕТЕ
МНОГО ДА УЧИ-
НИТЕ!

И ХОЋЕМО! БУ-
ДУЊНОСТ СВЕТА
ЈЕ У НАШИМ
РУКАМА!

ХЕЛЕН ЈЕ БИЛА УБЕЂЕНА У ОНО ШТО
ГОВОРИ...

ХОЋЕТЕ
ЛИ ДА ПОБЕ-
ТЕ СА МНОМ
У НАШ
ШТАБ?

СА
ЗАДОВОЉСТВОМ!

У ПРЕДГРАЂУ ЛОНДОНА...

МММ! ДИВНЕ
ЛИ КУЋЕ! СИ-
ГУРНО МЕЂУ
ВАМА ИМА
БОГАТИХ?

ИМА НАС
РАЗНИХ!
НОВАЦ
НИЈЕ
ВАЖАН!

ХЕЛЕН, ГДЕ СИ
ДО САДА? СВИ
СМО ОВДЕ!

ЗДРАВО, ЏОНЕ!
ОВО ЈЕ НАШ НОВИ
ПРИСТАЛИЦА! ПОМО-
ГАО МИ ЈЕ ДА УМА-
КНЕМ НОВИНАРИМА!

ОДЛИЧНО! УБИ! УПРА-
ВО СМО РАЗГОВАРАТИ
О ЈУЧЕРАШЊЕМ
ДАНУ!

БИЛО ЈЕ
УЖАСНО! ЈАДНИ
ПИЛОТИ!

НА СРЕЂУ, МИ СМО
НАСТУПИЛИ У ПРА-
ВО ВРЕМЕ! СВИ
ПРИЧАЈУ О
НАМА!

НАДАМ СЕ ДА
СУ ЉУДИ СХВА-
ТИЛИ КАКВА
НАМ ОПАСНОСТ
ПРЕТИ!

СВИ СУ ЖИВО
ДИСКУТОВАЛИ...

МНОГИ РЕ-
НАМ СЕ САДА
ПРИДРУЖИ-
ТИ!

МИСЛИМ ДА
ТРЕБА И ДАНАС
ДА ОДРЖИМО
ДЕМОНСТРА-
ЦИЈЕ!

ХЕЛЕН ЏЕ СТАЛА НА ИМПРОВИЗОВА-
НИ ПОДИЈУМ...

ГОМИЛА ЏЕ УПИЈАЛА СВАКУ ЊЕНУ РЕЧ...

ИЗНЕНАДА...

ХЕЏ!
ПОГЛЕДАЈ-
ТЕ!

РОС СЕ ОКРЕНУО БАШ У ТРЕНУТКУ
КАДА ЏЕ ПОДМОРНИЦА ЕКСПЛОДИ-
РАЛА...

НА СВЕ СТРАНЕ ЛЕТЕЛИ СУ КОМАДИ
ГВОЖЂА...

ХЕЛЕН ЏЕ
ПЛАКАЛА...

СМИРИ СЕ!
ЗНАМ ДА ЏЕ
БИЛО СТРАШ-
НО!

ЈА
САМ
КРИВА!

ГЛАС ЈОЈ
ЏЕ ПОДРХ-
ТАВАО...

МОЖДА ЏА ДОНОСИМ
НЕСРЕЋУ...

РОС СЕ ПРИБЛИЖИЛО РЕДНОМ...

УСПЕО JE ДА ОТМЕ МАШИНСКУ...

НА НОГАМА JE ОСТАО САМО РОШ РЕДАН ИЗ ОВЕ ГРУПЕ...

МАШИНСКЕ СУ УМЯКЛЕ...

ХЕЛЕН JE ЗАДРХТАЛА...

РОС JE ОБЈАСНИО ДЕВОЈЦИ КО СУ БИЛИ ЊЕНИ ПРИЈАТЕЉИ...

И ДОК СУ ЊИХ ДВОЈЕ ИШЛИ КА РОСОВОМ АУТОМОБИЛУ, КУДА И КОЈОЈ СУ КОВАНИ ПАКЛЕНИ ПЛАНОВИ БИЛА JE СВА И ПЛАМЕНУ...

СТАРИ ШЕРИФ

Овај плакат није дуго висео, Клиф Саливен, нови шериф Агилас Ситија, успео је да ухвати тројицу највећих револвераца запада...

Ох, Клифе, каква кошмар!

Свршено је, март! Новцем од награде могаћемо да купимо рачу о којем толико сањамо! Виђемо срећни... Виђереш!

Божим се, драги... Они људи су опасни!

Чему страх? Остале двадесет година у затвору! Имаће време да размисле...

Али, шериф Саливен се вара...

То је прво што ћемо учинити кад изиђемо!

Да... платиће нам...

Ово ми нећемо заборавити!

Године пролазе... Клиф Саливен је надалеко познат и цењен...

Он не оклева да потегне своје револвере кад треба обезбедити поштовање закона...

Хитар и у шездесетој години, он стиже свуда и упушта се и у најтеже окршаје...

ДОШЛО ЁЕ ВРЕМЕ ДА КЛИФ САЛИВЕН
ИДЕ У ПЕНЗИЈУ...

АЛИ, ТОГА ДАНА СУ ТРИ ЧОВЕКА
ИЗИШЛА ИЗ ЗАТВОРА...

...И СЕЛА НА ВОЗ ЗА АГИЛАС СИТИ.

НИ ЅЕ ТЕШКО ПОГОДИТИ КО СУ И КАКВЕ
СУ ИМ НАМЕРЕ...

БАК ЧОН ИСКОЧИО ЅЕ ИЗ ВОЅА, А БОБ
ЅА ЊИМ. ОНИ ЗНАЅУ ДА ЃЕ ПРЕЧИЦА-
МА СТИАИ БРЅЕ...

ИМАЛИ СУ СРЕЃУ ДА НАБЅАВЕ КОЃЕ...

СТИГЛИ СУ У
АГИЛАС СИТИ...

ОНАЅ ШТО СИЛАЗИ
С КОЃА ЅЕ САЛИВЕН...
ЈА У КОЛИМА ЅЕ ЊЕГО-
ВА ЖЕНА!

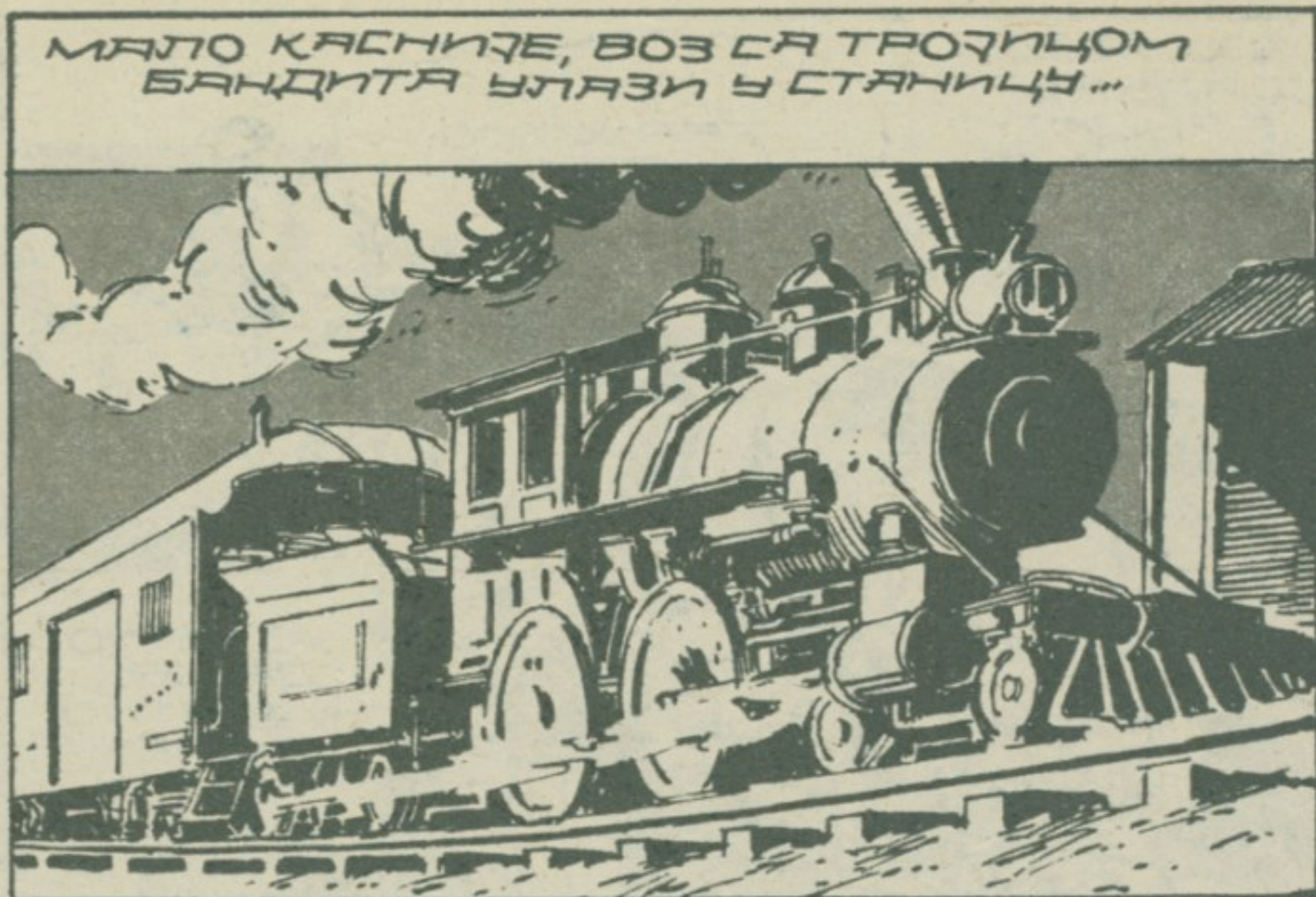

НАПРАВНО?
ЖИВЕО САМ
ОВДЕ НЕКО
ВРЕМЕ!

ИМАМ
ИДЕЯ!

ЗА БУ ЗАУЗЕ-
ТИ ШЕРИФОВО
МЕСТО! ТРЕБА
МИ САМО
ЛЯКНА
БРАДА!

МАЛО КАСНИЈЕ, ВОЗ СЯ ТРОЗНИЦОМ
БАНДИТА УЛАЗИ У СТАНИЦУ...

ТЕК ШТО СУ
СИШЛИ...

ПОЗНАТЕШ
ЛИ ОНУ
ТРОЗНИЦУ?

ТО СУ РАШ, АЛБЕРТ
И МАК! ТРЕБА
ЗАБИТИ
ШЕРИФУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ДРАГИ ПРИЗЯТЕЛЪИ,
ДВАДЕСЕТ ГОДИНА
САМ ШЕРИФ...
ВРЕМЕ JE
ДА СЕ ПОВУ-
ЧЕМ...

КЛИФЕ...
ШТА КАЖЕШ?

НЕ, ПРИЗЯТЕ-
ЛЪИ, НЕ НАГОВА-
РАЈТЕ МЕ ДА
ОСТАНЕМ! МАЯ-
ТА И ЗА СМО
ДОНЕЛИ ЧВР-
СТЪ ОДЛУКА!

ТАДА...
ШТА
ТРАЖЕ
ОВ-
ДЕ?

ШЕРИФЕ!
СТИГЛИ СУ
РАШ, АЛБЕРТ
И МАК!

КАКО?

ОСВЕТА!
ТО JE ЗА-
КОН ЗАПА-
ДА!

ОХ, КЛИФЕ, ШТА БЕ
САД БИТИ...

НЕ ВОЗ СЕ, МАЯ-
ТА! ЈОШ САМ У
СТАМЪ ДА ИМ
ОДРЖИМ ЛЕК-
ЦИЈУ!

НЕКОЛИКО МИ-
НУТА КАСНИЈЕ...

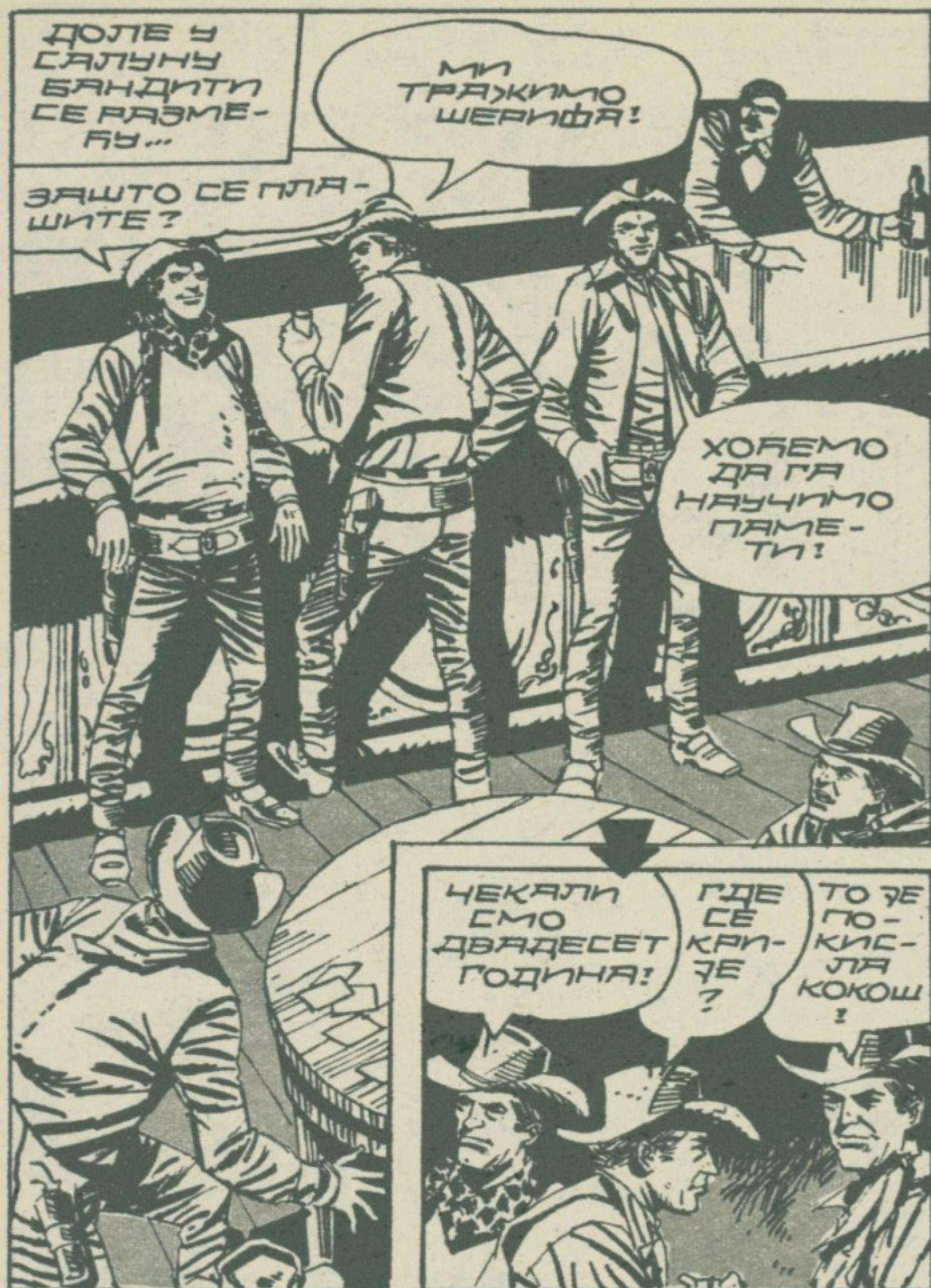
СТАРИ
JE
ХАЯ-
БАЯ...

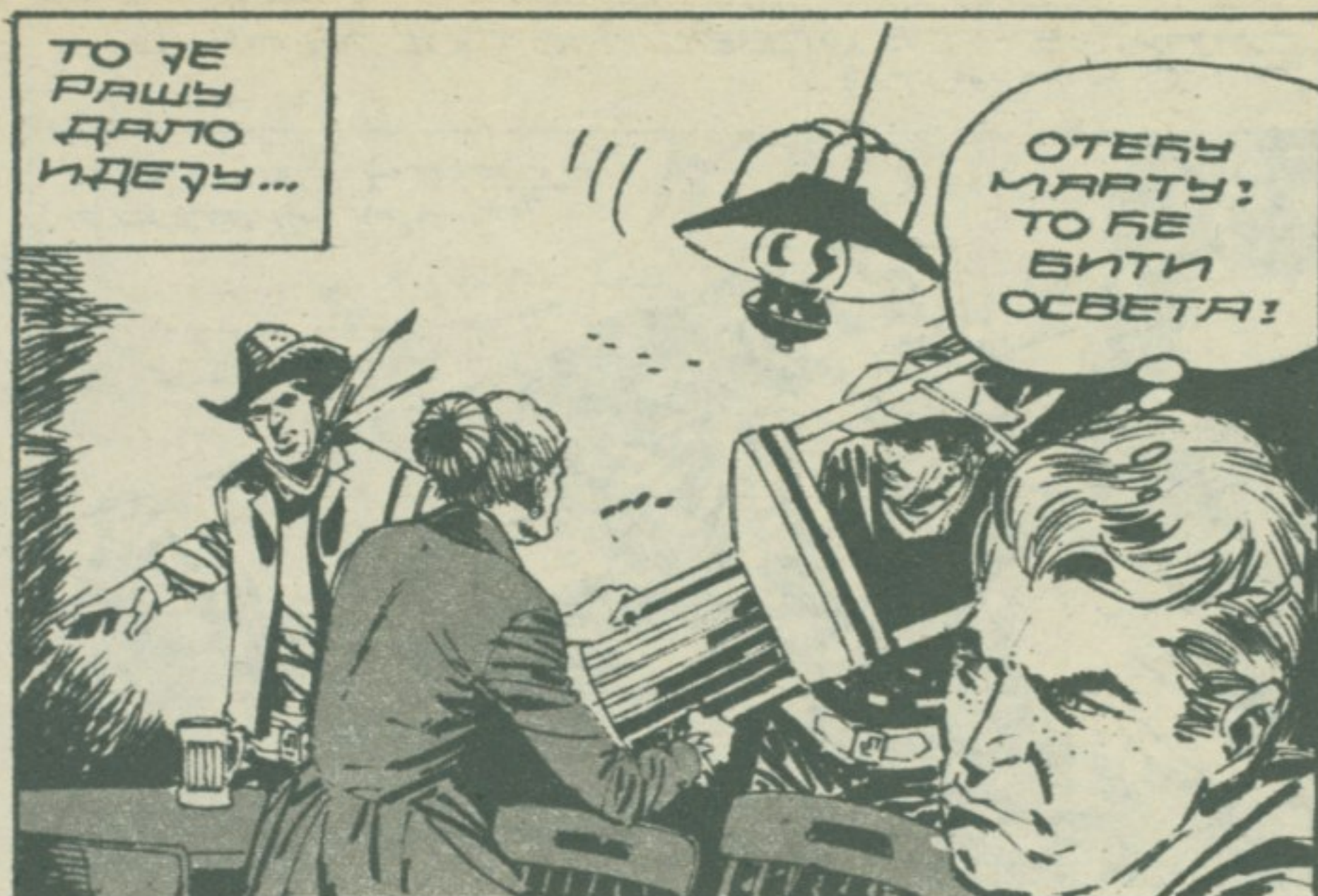

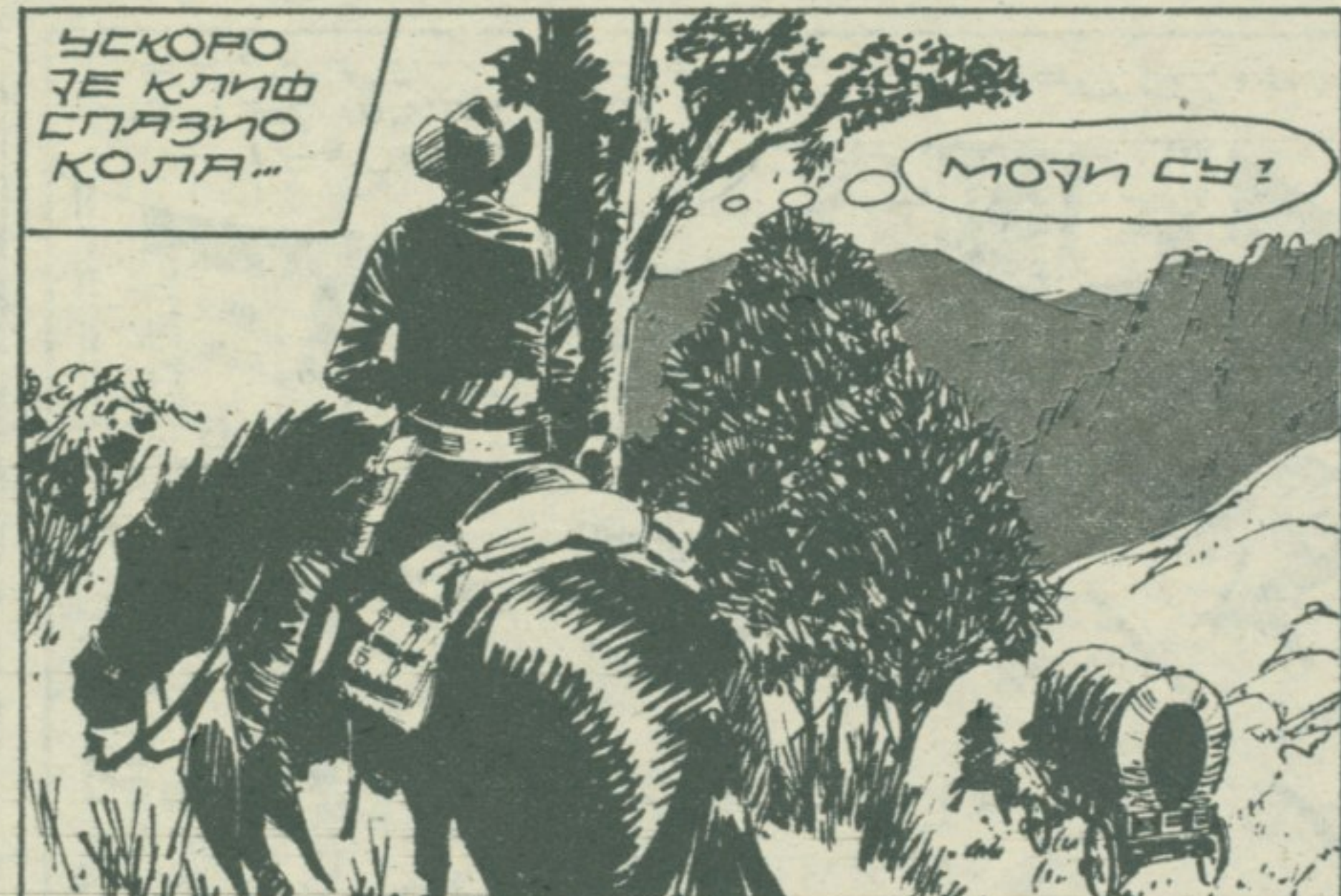
БАК СТУПА
У АКЦИЈУ...

НЕ ВОЗТЕ СЕ, ШЕРИФЕ...
ЖЕЛИМ ВАМ
ДОБРО!

АЛИ... ШТА
ТО ЗНАЧИ?

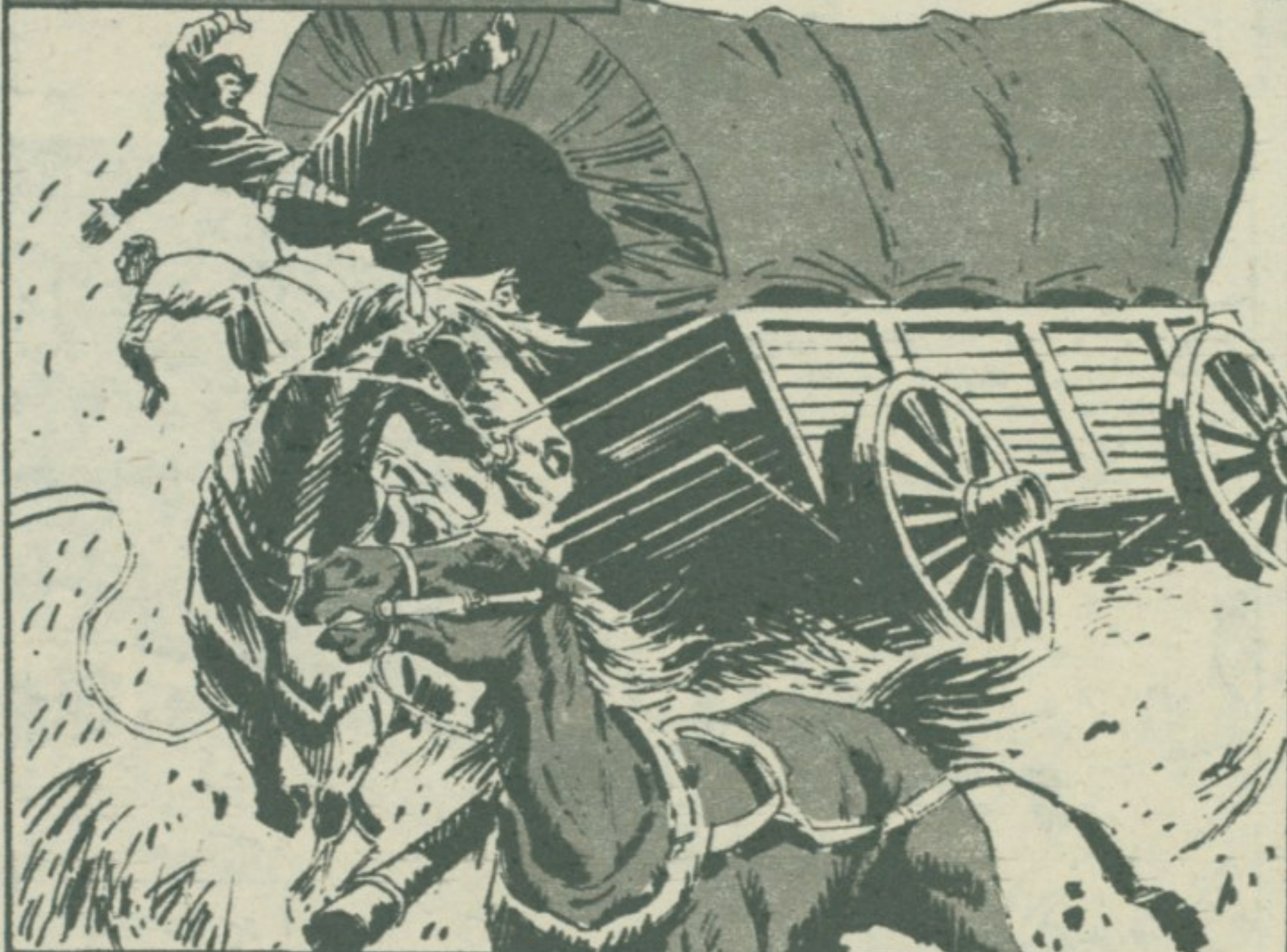

ШЕРИФ СЕ ПРИЛЕ-
ПИО ЗА БОК СВОГА
КОЊА...

ОДЈЕДНОМ...

ПАЗИ!

ВИДЕАМ ДА ЈЕ ИЗГУБЉЕН,
РАШ ЈЕ ПОТУРНО ПРЕМА
МАРТИ, ДА МУ ПОСЛУЖИ
КАО ШТИТ...

МОРАМ СТИГТИ
ДО ЊЕ ПРЕ
СТАРОГ!

АЛИ, РАШ И НЕ СЛЫТИ
ШТА ГА ЧЕКА...

ХЕЈ, ГА
ТО ЈЕ
БОБ!

ОООХ?

АЛИ,
БОБЕ...
ЗА
ТИ НИ-
САМ
РЕКАО
ДА ЧЕ-
КАШ
У КОЛИ-
МА?

ПО-
МИС-
ЛИО
САМ
ДА
БЕШ
СЕ
МО-
ЖДА
НАЈИ
У НЕ-
ВОЉИ,
И ТА-
КО...

МОРАМ ПРИЗ-
НАТИ ДА СА
ТОМ БРАДОМ
ЗАИСТА
ЛИЧИШ
НА САЛИ-
ВЕНА!

ДОСТА ПРИЧЕ О
ПРЕПУШАВАЊУ!
ЗАВРШИМО СА
ОНЕ ДВЕ ПТИ-
ЦИЦЕ!

НЕ ЗНАМ ШТА
ДА МИСЛИМ,
АЛБЕРТЕ!
ОНАЈ ШЕ-
РИФ ЈЕ
СИЛА!

ПАЗИ ШТА РА-
ДИШ ЈАКО НЕ-
БЕШ ОПЕТ ДА
СЕ НАБЕШ У
ЗАТВОРУ!

АЛИ...

КАКО НАМ
СЕ НАШАО
ЗА ЛЕДИМА?

СТОЈ! НЕ
МРДАЈТЕ!

ТО
ЈЕ...

СВЕ ЈЕ
МОГУЋЕ!

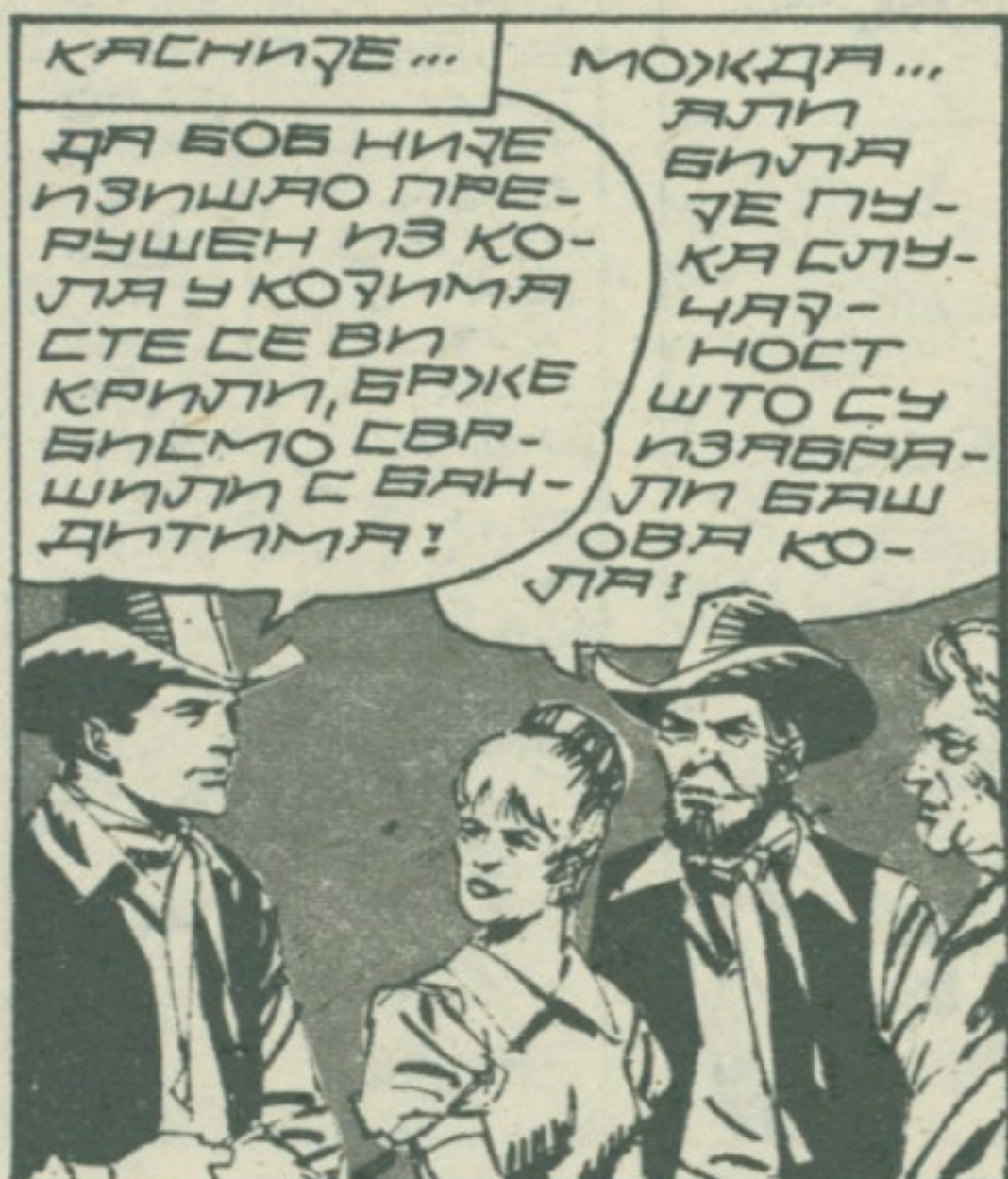
...ТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ!

ДА ЛИ
НАМ СЕ
ПРИВИДЈА?

МАК И АЛБЕРТ У ОЧАЈАЊУ, БАЦИЛИ СУ СЕ НА НОВОГ САЛИВЕНА...

АЛИ, БАКОВЕ ПЕСНИЦЕ СУ ЗА ТРЕН ОКА РЕШИЛЕ И ОВАЈ ПОСЛЕДЊИ ПРОБЛЕМ...

BUD AGENDORF 12-12

© King Features Syndicate, Inc., 1976. World rights reserved.

ИСТИННЕ
ПРИЧЕ
О
ИНДИЈАНЦИМА

ДАН КАДА ЈЕ МАГИЈА НЕСТАЛА

Ово ће те заштитити од смртоносних зрна белих људи — рекао је стари врач Бели Бик поглавици Чејена Римском Носу док му је предавао дивну, богато украшену перјаницу.

— Док год је будеш носио, нећеш бити рањен у борби — наставио је старац — али, пази добро: не смееш никада јести храну која је приликом спремања или служења дошла у додир са неким металним предметом. Ако ти се то деси, магична моћ перјанице ће нестати!

Римски Нос је био крупан човек, висок готово два метра, огромних леђа, тако да је у свакој борби са непријатељем представљао изврну мету. Није се бојао да погине, али му је перјаница ипак добро дошла: како се увек налазио на челу својих ратника, знао је да би их његова смрт збунила и заплашила.

Жељан да испроба магичну моћ перјанице, у коју је и сам веровао, повео је Чејене против одреда војника који су у лето 1865. године силом продрли у њихову земљу. Поставио је за седу и напао. Војници су од кола са опремом и намирницама направили барикаде и битка је почела.

КРОЗ КИШУ МЕТАКА

На неколико стотина метара од барикада поглавица је зауставио своје људе, а онда сам наставио да се приближава војницима, све док није могао јасно да им види лица. Затезао је узде свога коња и почео изазов-

но да поскакује пред цевима непријатељских пушака.

Киша метака сручила се у тако сигурну и велику мету и већ после другог плотуна поглавица се са коњем сручио на земљу.

Када су га видели како пада, Чејени су у очајању журнули у напад. Римски Нос, међутим, није био ни мртав ни рањен; убијен је само његов коњ. Невероватна случајност спасла га је сигурне смрти.

Поглавица је брзо устао, узео другог коња и поново се нашао на челу својих људи борећи се против белих војника до њиховог потпуног пораза. После ове победе Индијанци су још више били убеђени у чаробно дејство перјанице која је већ у првој борби показала, по њима, своју моћ.

Тако је Римски Нос постао жива легенда. Све више верујући у своју амазелију улазио је самоуверено у опасне окршаје и увек се извлачио неповређен!

У септембру 1868. године мајор Џорџ Форсајт повео је на Индијанце специјалан одред састављен од војника ветерана који су имали велико искуство у оваквим борбама. Мајор се улогорио близу корита готово пресакле реке Колорадо, не далеко од два индијанска села. Једно је припадало

УВЕРЕН У ЧАРОБНУ МОЋ СВОЈЕ ПЕРЈАНИЦЕ, РИМСКИ НОС, ПОГЛАВИЦА ЧЕЈЕНА, КАО ДА ЈЕ БИРАО НАЈОПАСНИЈЕ ОКРШАЈЕ И УВЕК СЕ ИЗ ЊИХ ИЗВЛАЧИО НЕПОВРЕЂЕН.

Сијуксима а друго Чејенима.

Кад су извиђачи саопштили Римском Носу долазак одреда, он се договорио са Сијуксима да формирају одред ратника и ујутро нападну Форсајта.

ЧАРОБНА ВИЉУШКА

Те вечери Чејени су приредили племенску свечаност. Откако је примио перјаницу, Римски Нос је строго водио рачуна о томе како му се храна справља и служи. Овога пута није на то обратио нарочиту пажњу, све док му Индијанац који је седео до њега није рекао:

— Погледај! Жена која нам је кувала месо служила га је гвозденом виљушком!

Уплашени поглавица се обратио Белом Биксу за савет.

— Магија перјанице је нестала — одговорио му је овај. — Више ниси заштитен од метка све док се моћ перјанице не поврати посебним и дугим методом пречишћавања. Почећемо ујутро...

Поглавица је провео бексану ноћ и ујутро, кад су његови ратници пошли да се придруже Сијуксима, остао је у логору чекајући почетак церемоније пречишћавања. Био је сигуран да ће без перјанице погинути у борби.

Иако малобројни, Форсајтови војници, снабдени новим „спенсер“ пушкама са брзим репетирањем и „колт“ револверима, успешно су одбијали нападе Индијанаца и наносили им велике губитке. Чејени су деловали изгубљено без сигурне руке свога вође.

Један искусни ратник вратио се у логор и обратио се поглавици који је седео са Белом Биком:

— Не можеш тако да седити цео дан док се ми доле боримо и гинемо. Потребан си да нас водиш. Зависимо од тебе!

Римски Нос није хтео да побегне од дужности.

— У реду — рекао је — ја ћу повести следећи напад. Али моја магија је нестала и погинућу у борби.

Певајући себи посмртну песму сишао је на бојиште где су га Индијанци одушевљено дочекали и пошли у нови напад. Мајор Форсајт и његови људи били су на ивици пораза и почели су хистерично и без надежно да пуцају у високу фигуру са великом перјаницом. Један од тих метака погодио је поглавицу.

Смрт Римског Носа као да је пресекла напад Индијанаца и они су се повукли носећи мртвог поглавицу. За њима је, на прашњавом бојишту, остала ле гендарна „магична“ перјаница.

М. Ј.

ВЕСТ О СОПСТВЕНОЈ СМРТИ

Док је боравио у Паризу, једног јутра 1891. године, Нобел је (1833—1896), већ тада широм света познати шведски хемичар, проналазач динамита и других експлозива, читао у својој хотелској соби француске новине. Наједном, са запрепашћењем, у париским новинама угледа своје име уоквирено у црни рам и „тужну вест“ да је чувени проналазач динамита умро.

Вест о смрти великог проналазача била је кратка, само неколико редова, али је зато готово цео остатак те стране у новинама заузимао некролог који се потпуно разликовао од уобичајених писаца ове врсте. Уместо да истиче заслуге „умрлог“ писац некролога називао га је крволоком, светским убицом...

Измишљена вест о Нобеловој смрти била је само део кампање коју су у то доба против њега водили многи политичари, индустријалци и новинари.

После открића динамита и других експлозива одмах се почело са „калкулацијама“ колико ће у будућим ратовима бити олакшано међусобно убијање људи захваљујући Нобеловим проналасцима. Многи противници чувеног хемичара сву кривицу за ове опасности бацали су на њега мада је Нобел сматрао, покушавајући да у то убеди и друге, како његови проналасци треба да олакшају човеку обављање тешких радова, као што су пробијање тунела, грађење путева на непогодним теренима и слично.

Сада ће... 59... 60... 61...
Па, шта је сад? Требало је већ да груне. Можда сам се прерачунао у бројању? Пажљиво се осврнух око себе: моји другови су и даље били чврсто припијени уз стене. Дланови ми се ненадано брзо овлажише, срце заигра као помахнито. Прошло је више од два минута а од експлозије ништа. Шта је затајило: штапин, капи сла или нешто треће? Морам да испитам, морам! Другови упитно подигоше поглед.

ДИНАМИТ ЈЕ ЗАТАЈИО

Биле су то незаборавне године рада на обнови и изградњи ратом порушене домовине. Свуда смо сти зали, све могли. Пруге Брчко-Бановићи и Шамац-Сарајево су завршене. Почели су радови на изградњи ауто-пута „Братство-јединство“.

Маја месеца 1949. године затекао сам се са друговима минерима у каменолому „Липовац“ код Добоја. Од самог свитања до дубоко у ноћ грувале су експлозије. Тоне камења летеле су, чинило се, до неба, да би неки час касније нашле место у подлози саобраћајнице која треба да споји два наша највећа града, Београд и Загреб. Због нас није смело доћи до застоја у раду, било је наше обећање.

Баш негде тих дана заветовасмо се да другу Титу за рођендан поклонимо рекорд, тежак минерски. Више нисмо знали за одмор. Завет се морао испунити. И тога дана, 7. маја, били смо зором у каменолому; одјекивале су експлозије. Док сам бушотине пунио експлозивом, други је викао упозоравајући на опасности: „Минеее... минеее“. Негде око подне се десило...

Не скидајући поглед са места где сам малопре упалио штапин, кренух приљубљен уз земљу. Непрестано сам се освртао желећи да на лицима другова прочитам да ли ће експлодирати пре него што стигнем. Оштро камење се попут бодљи завлачи у дланове, колена. Нестваран мир, само се понеки каменчић откопља испод руке или ноге. Чини се да пузим сатима, у бескрај. Све сам ближе месту где је отказало. Најзад, напуњена бушотина је испред мене. Не примећујем ништа необично због чега би динамит затајио. Рук не могу да умирим, сва се тресе. Ипак, коначно сам под прстима осетио хладан метал — каписла. Покушаху да одвојим капислу од штапина и... одјекнуло је. Учинило ми се да пропадам у бездан бола и муке.

ХАЈД' НА РАД...

Дошао сам свести тек у добојској болници. Око мене стоје забринута и уплашена лица другова. Савлађујући мучнину која ми је гризла желудац, покушао сам да им се осмехнем и охрабрим себе, пре свега. Рук ми је била у завојима и, добро се видело, без три прста...

ТРИ ПРСТА ЗА РЕКОРД

Минери се ретно фотографишу:
БРАНКО МИЧИЋ

ПЕДЕСЕТАК МЕТАРА ИЗНАД МИНЕРА БРАНКА МИЧИЋА КАМЕНА ГРОМАДА КАО ДА СЕ ЉУЉАЛА ПОД НАЛЕТИМА ВЕТРА. — ШТА АКО СЕ САД ОТИСНЕ? — ПРОЛЕТЕ МУ КРОЗ ГЛАВУ, АЛИ БУШОТИНА СЕ МОРАЛА НАПУНИТИ И ОН КРЕНУ.

— Значи, готово је са минерским послом — немо завагих — готово.

На срећу, није прошло много времена и поново сам стигао на градилиште као минер. Недостајак три прста победила је огромна воља да и даље постављам експлозив и рушим голема камена брда.

И даље смо радили на изградњи ауто-пута сложено, акцијашки. Рекорд од јуче данас већ то није био. Мада су се већ рвали јесен и зима градилиштем се стално чула бригадирска песма: „Хајд' на рад, хајд' на рад...“ Осећао сам да немам само седам већ целих двадесет прстију.

Децембарског јутра, сећам се добро био је баш 19. на излазу бараке дочекао нас је снег са кишом. Бетар се попут вештог уљеза улазио у сваку пору. Страхли смо се од хладноће, али морало се у каменолому.

До подне сам напунио 300 бушотина експлозивом. А ти, радили смо и даље. Друга рупа бушоти-

на, природних или бушилицом издубљених, већ је била „нафилована“. Остала је још само једна рупа да се попуни, она при врху стене. Мада ме умор полако савладавао прилично лако сам се кретао по камењару. Управо сам се провлачио између две овалне стене кад ми нешто пресече дах: на педесетак метара изнад мене камена громада као да се љуљала под налетима ветра. Шта ако се сад отисне пролети ми кроз главу, спаса ми нема! Али, бушотину сам морао да напуним.

Храброст ми се враћала јер ми се чинило да се стена умирила. И баш кад сам се машио експлозива, зачу се нешто налик на пуцкетање, а затим узвик другова: „Бежи, стена! Бежи...“

Погледах изнад себе: стена се љуљала као да се колеба, а затим прасак испуни околицу. Велика громада се стрмоглавила ваљајући за собом читаву завесу камикача и земље. Нисам знао где и куда да измакнем тој каменој стихији кад ме инстинкт човека који

се и за сламку хвата несвесно одвуче у процеп куда сам малочас прошао. Лавина камења и земље поче да добује по глави, леђима, као сечиво. Руке згрчене над главом да би је колико-толико заштитиле биле су слаба помоћ.

ПОД ТОНАМА КАМЕЊА

Јауци бола губили су се у заглушујућем понирању помахнута стихије. Осетио сам како ми се низ чело и лице слива крв! Ударце сам сада осећао као неке далеко потмуле одјеке, у глави ми се мутило.

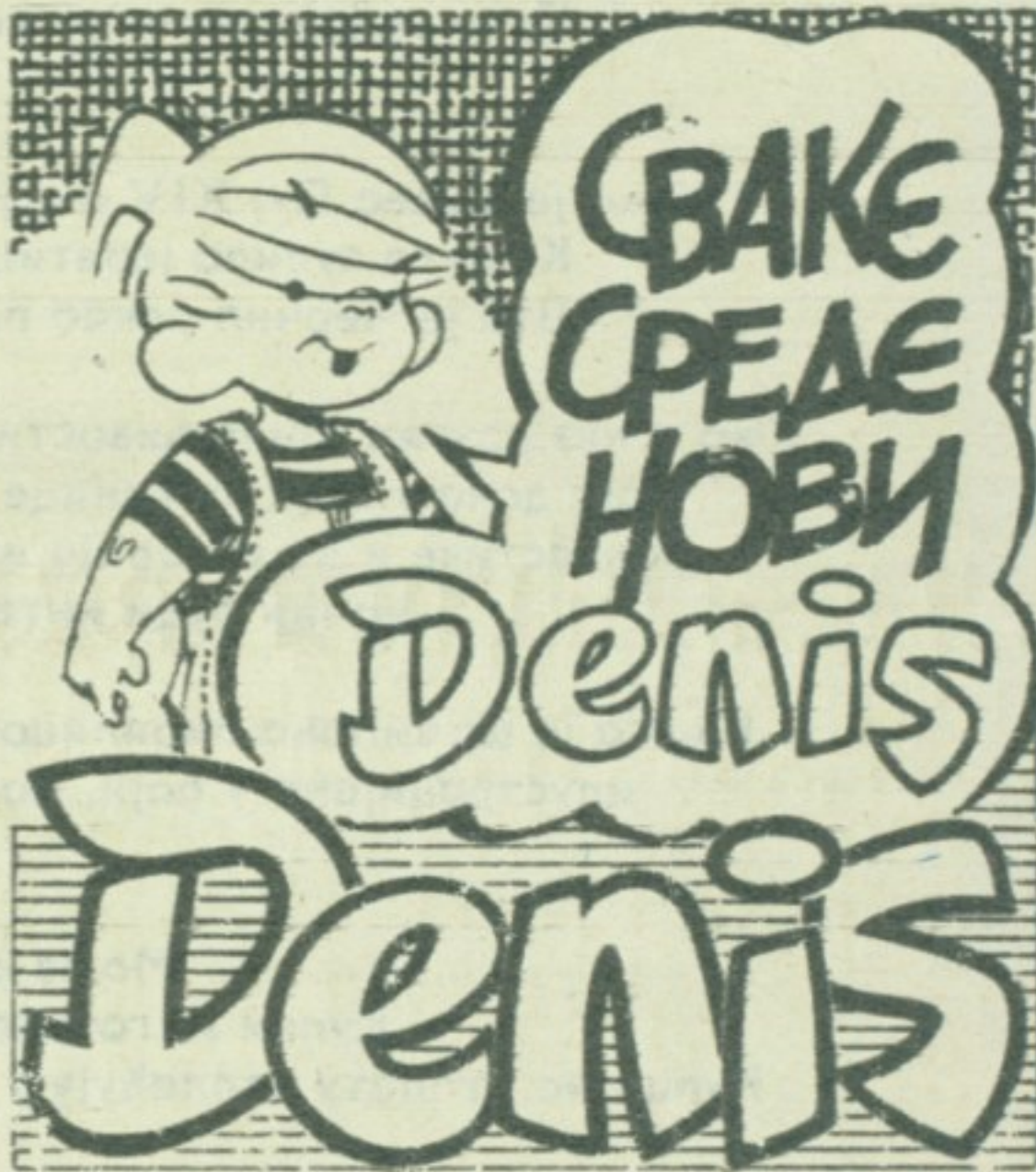
Преко себе сам осећао тоне камења. Ни очи пуне прашине и бола нисам могао да покренем. Жив закопан! Од несносних болова утонуо сам у неку врсту полусна.

Као да је прошла читава вечност док нисам чуо дозивања. Али, уста су ми пуна земље, нисам могао ни да дишем а не да се одазовем. Покушавао сам да кашљањем ослободим уста. Успео сам да дозovem другове. Дуго и мучно ми је било ископавање испод томице кремена. Пре него што сам изгубио свест чуо сам: „Па он ће до болнице умрети...“

Пробудио сам се у шк-соби тузланске болнице, непомичан, у дебелим завојима и гипсу. Био сам сав искрпљен. Дуго сам се опорављао, највише сопственом вољом и снагом.

Са мирисом дима и звуком експлозива и данас друтујем и од те несреће 1949. године ни прст да огребем!

Забележио:
З. Шурлан

ЦЕЛА ИСТОРИЈА ЉУДСКОГ ДРУШТВА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ

„ИЛУСТРОВАНА ИСТОРИЈА СВЕТА“
у седамдесет поглавља
обрађује целокупан развој цивилизације
од почетка до наших дана. Писана једноставно
и популарно плени пажњу читалаца и остаје
драгоцен извор података.

Читајте и сазнајте:

- * Како је Ханибал прешао преко Алпа?
- * Како су Џингис-канови монголски ратници јуришали на Кинески зид?
- * Како је убијен Цезар?
- * Како је живео Луј XIV окружен својим дворјанима у Версају?
- * Како се судило јеретикама у доба шпанске инквизиције?
- * Шта је Черчил рекао приликом обиласка Лондона после бомбардовања?

Ово и низ других занимљивости нуди вам ова јединствена књига,
која доказује да чињенице могу бити далеко узбудљивије од
фантастике и да историја изложена на занимљив и маштовит
начин буди интересовање и љубав према сазнању
наше прошлости.

Књига је штампана ћирилицом, богато технички опремљена са
илустрацијама у боји, формата 26 x 18 cm, у тврдом повезу
са пластифицираним корицама.
Цена књиге је 300.— динара.

Може да се купи за готово и на отплату.

Купци за готово књигу добијају за 285.— динара.

Купци на отплату отплаћују у 3 месечне рате по 100.— динара.

ИЗДАВАЧКО
ПРЕДУЗЕЋЕ
„ВУК КАРАЏИЋ“,
11001 БЕОГРАД
Краљевића Марка 9

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу:

„ИЛУСТРОВАНА ИСТОРИЈА СВЕТА“ — по цени од 300.— динара

ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени од 285.— динара

(плаћање поштару приликом пријема књиге)

НА ОТПЛАТУ — у 3 месечне рате по 100 динара од _____ 1976. г.

Рате ћу уплаћивати редовно по пријему рачуна и уплатница.

У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

Презиме и име _____

Занимање _____ Пошт. број и место _____

Адреса стана _____

Назив радне организације _____

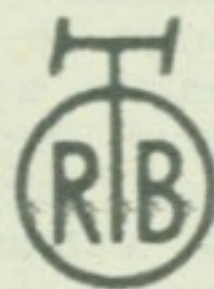
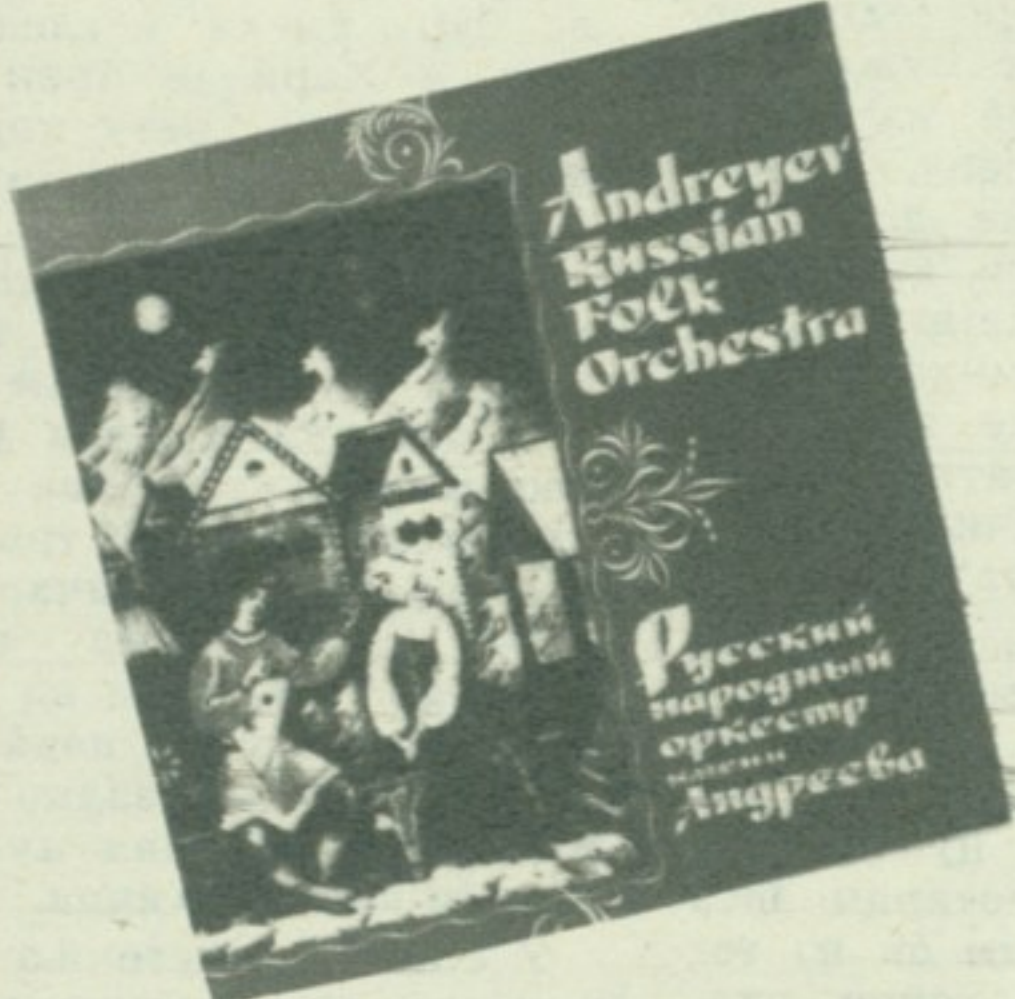
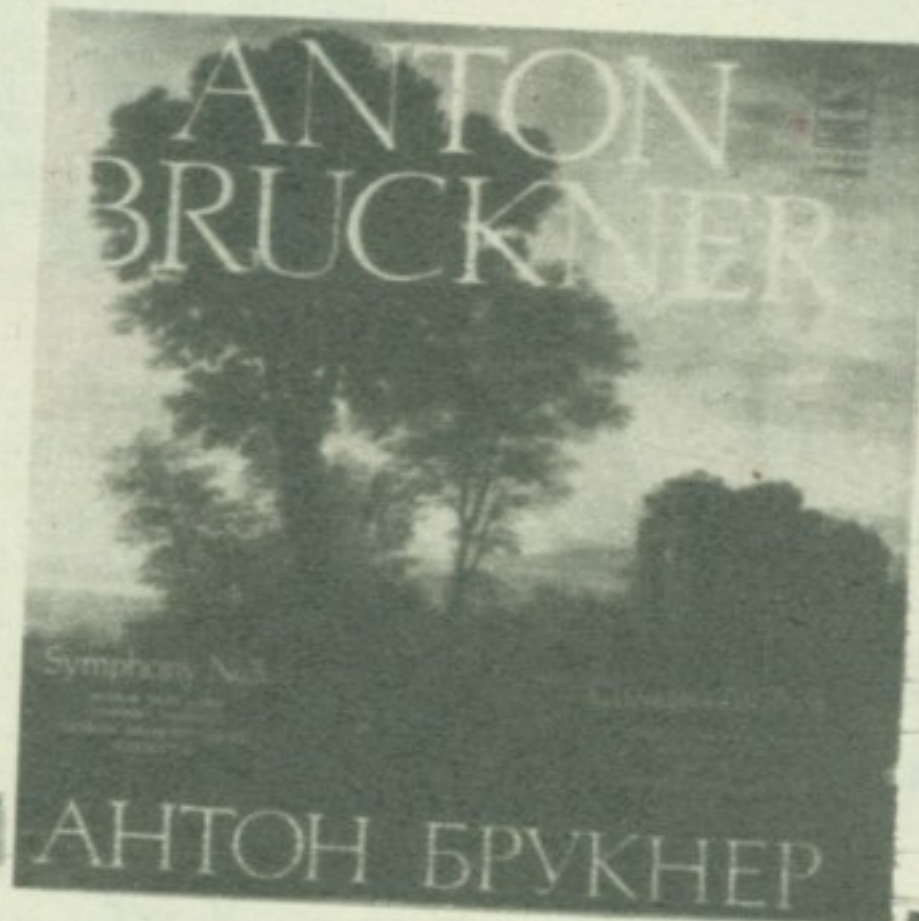
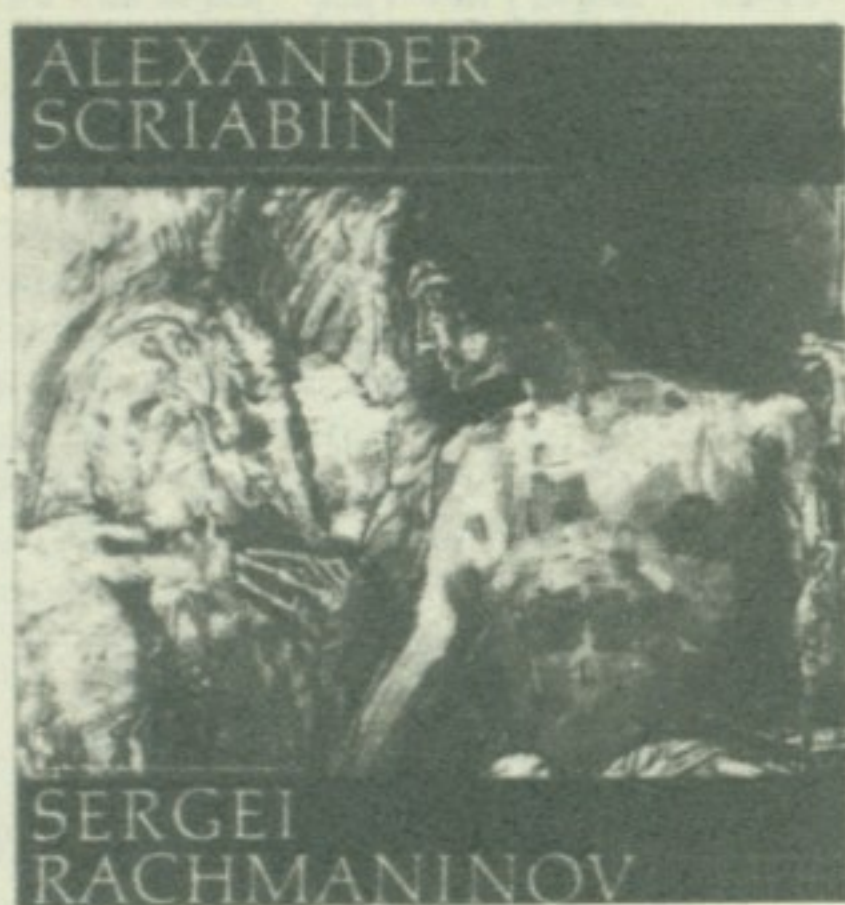
Овера о запослењу _____ Купац _____

Симфоније које се памте

„Политикин забавник“ пружа својим читаоцима још једну јединствену могућност да дођу до цењених и ретких грамофонских плоча совјетских музичких мајстора. Симфонијски оркестар Московске државне филхармоније, Државни симфонијски оркестар СССР-а, Оркестар Берлинске филхармоније, Радио-Москве... изводе најпознатија дела Бетовена, Чајковског, Корсакова, Брамса... под диригентском палицом Генадија Рождественског, Евгенија Светланова, Херберта фон Карајана, Кирила Кондрашина... Игор Ојстрах на виолици изводи дела Прокофјева, челиста Мстислав Ростропович Антоњина Дворжака... Звуци руске степе и сибирских шума у хорском извођењу заслужних совјетских уметника пружају посебан музички доживљај.

Ово је могућност да по необично ниским ценама обогатите своју дискоотеку делима великих мајстора класике. Цена једне велике стерео-плоче износи само 65 динара. Наручбеница не сме бити мања од две плоче, односно од 130 динара јер трошкове паковања и поштарине не сносити ви. Потребно је само да попуните наручбеницу и пошаљете на нашу адресу и плоче ће вам стићи кући.

ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ. ПОУЗЕЋЕМ!

2613—14 БЕТОВЕН — Квартет No 3	3518 ЧАЈКОВСКИ — Симфонија No 6
1521—22 ЧАЈКОВСКИ — Симфонија No 9	4131—32 БЕТОВЕН — Концерт No 1
4421—22 П. ПЕЧАРСКИ — Ф-но	3489—90 СПИВАКОВ — Виолина
1545—46 ЧАЈКОВСКИ — Симфонија No 2	3089 БЕТОВЕН — Симфонија No 6
2507—08 БЕТОВЕН — Квартет No 1 и 2	1515 МОЦАРТ — Симфонија No 41
1659—60 ВИЗЕ-ШЧЕДРИН — Кармен (свита)	4131 БЕТОВЕН — Концерт No 1
4513—14 С. ЊЕГАУЗ — Ф-но	4051 В. ТРЕТЈАКОВ
3271—74 БАХ — Фуге	4211—12 СВИТЕ ИЗ ОПЕРЕ
2175—76 ЗВУЦИ ОРКЕСТРА — Фолклорне песме СССР-а	3449—50 БЕТОВЕН — Сонате No 21 и 28
2509 БЕТОВЕН — Квартети No 3 и 4	2177—78 БЕТОВЕН — Квартет No 7
	4255 ЧАЈКОВСКИ — Концерт No 1
	3949 МОЦАРТ — Трио No 1

- 2903—04 БЕТОВЕН — Квартети No 5 и 6
- 2225—26 СКРЈАВИН — Симфонија No 3
- 1693—96 ШОСТАКОВИЧ — Симфонија No 7
- 2235—36 БЕТОВЕН — Квартет No 8 и 11
- 1649—50 Б. ЕРЕСКО — Ф-но
- 4123—24 Н. ПЕТРОВ — Форте — пијано
- 2227—28 Л. КОГАН свира на виолици
- 2567—68 ГРИГ. КОНЦ. за Ф-но и ОРКЕСТАР
- 3307—08 МОЦАРТ — Концерти No 3 и 4
- 3651—54 БЕТОВЕН — Симфонија No 3
- 3021 ЧАЈКОВСКИ — Концерт No 3
- 3743 СВЈАТОСЛАВ РИХТЕР изводи на клавиру дела класика
- 2171 БЕТОВЕН — Квартет No 12 и 16
- 4221 МУЗИКА ЗА КЛАВИР — Дела са 4 руке
- 3573—74 Г. КРЕМЕР — Виолина
- 2915—16 А. СЛОВОДЊАК — Ф-но

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
11001 БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 29
НАРУЧБЕНИЦА
ЗА ГОТОВО неопозиво наручујем плоче
под бројевима:

За укупну суму од _____ динара коју ћу платити поштару кад ми их донесе (поузећем)

(Презиме и име)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

(Датум)

(Потпис, бр. л.к.)

Наручбеницу читко попунити, налепити је на дописницу и послати на горњу адресу.

БЕСМРТНИ ЛЕПТ

Обилазећи своју четврт у ситне сате, један лондонски „боби“ случајно је приметио необично лелујање светлости из прозора у приземљу оближње зграде. Пришао је да погледа шта се догађа и остао запањен.

У соби налик на сликарски атеље уметник је био задремао за штафелајем, пред недовршеном сликом девојке, рађеном уљаним бојама. Одједном се из дна собе појавио огроман лептир: имао је крила чији је распон могао бити око два и по метра и главу — лепе девојке! Замахнуо је крилима, на шта је слика оживела, портрет се претворио у праву правцату жену, пољубио уметника и пре него што се овај сасвим разбудио, вратио се на платно. Маестро је зграбио свећу која је титрала крај њега и пошао према циновском лептиру. Када му је пламичком дотакао врх крила,

КАКО ЈЕ МОГУЋЕ ДА ИЗ ЧАЈНИКА НАПУЊЕНОГ ВОДОМ ПОТЕКУ НАЈРАЗЛИЧИТИЈА ПИЋА? — ТАЈНУ ЈЕ ЗНАО САМО ВЕЛИКИ АМЕРИЧКИ МАЋИОНИЧАР ДЕЈВИД ДЕВАНТ.

лептир је нестао у шиш-тавом блеску муње која га је спржила!

Да није месечар?

Тек тада је сликар, у ствари, велики мађионичар Дејвид Девант који је управо припремао нову тачку, приметио запањеног и преплашеног бобија како пиљи кроз прозор. Насмејао се и позвао га да уђе.

Тако је млади лондонски полицајац, сасвим случајно, био први посматрач чувене Девантове тачке, а по његовој реакцији мађионичар је могао бити сигуран да је ефекат увежбао до савршенства.

Увек када је доцније изводио сцену са лептиром пред публиком, људи су најпре били неми од чуда, а онда су одјекивали аплаузи одушевљења. Супруга Дејвида Деванта, чије је право презиме Вајтон, испричала је много касније да је и сама била у чуду када је једне ноћи видела свог мужа како се буди, устаје из постеље и пали свећу, зури у њу неко време да би је затим утрнуо и вратио се на починак. Дејвид јој је сутрадан испричао шта је сањао протекле ноћи. Тај сан ће постати његова најчувенија тачка, названа „лептир-маскота“.

Чуven је био и његов трик са „магичним“ чајником: Дејвид би у њега улио обичну воду, па позвао неког из публике да се увери и потврди шта је унутра. Затим би из тог истог чајника тачно гледаоцима виски, бренди, пиво, текилу, све што би и најкаприциознијем посматрачу пало на памет!

Овај велики мајстор трика и илузије рођен је 1868. године а умро 1941. у Лондону. Енглези га и дан данас сматрају својим највећим мађионичарем свих времена, али су тајне његових најбољих трикова сахрањене с њим.

Дим из њразној ћуја

„Можеш живети и десет година дуже од мене, а ја ипак нећу бити мртав!“

— написао је амерички мађионичар Хари Блекстоун човеку који му је на улици затражио аутограм. Та реченица личила је на пророчанство, али, оно као да се обистинило: Блекстоун је умро 1965. године, а свет и данас памти његове ненадмашне трикове и фантастичне илузије.

„Марамича која игра“ био је назив његове омиљене тачке која га је прославила и изван САД. Мађионичар би од неког из гледалишта затражио марамичу коју би „зачарао“ тако да је изводи пируете по читавој позорници! Ово, у ствари, спада у једноставне трикове и описано је у готово свакој књизи мађионичарских вештина, али Блекстоун је у ту тачку унео толико виртуозности, да је баш по њој постао чуven.

Често је наступао заједно са братом Питом, који је „подражавао“ све његове покрете, али на комичан начин. То би изазвало буру смеха у гледалишту, а Хари је први мађионичар на свету који је постао јунак комичних стрипова.

Блекстоун је редовно наступао на америчкој телевизији. Његов програм звао се „1001 чудо“. Била је то двочасовна представа пуна најневероватнијих трикова у којој је мађионичар девојке „резао“ на пола, „одвајао“ им главе од трупа, одизао их од пода као да лебде, затим вадио животиње из празних кутија, новина или марамича.

У складу с источњачким називом свог програма који подсећа на чувену збирку приповедака „Из 1001 ноћи“, изводио је Хари Блекстоун трик са вазом и димом. Помагала су му три човека одевена у свилене кафтане. Они би пред мађионичара на јастучићима изнели лулу, кристални ћуп и поклопац.

Блекстоун би најпре показао да је ћуп празан, а потом би га поклопио, одложио, па затим запалио лулу. Пушећи, „хватао“ је руком дим и бацао га у правцу ћупа. После неког времена подигао би поклопац и — облаци белог дима покуљали би изнутра!

Велики мађионичар Хари Бленстоун много је волео децу и радо их подучавао једноставним триновима. Американци са дивљењем говоре о његовим вештинама, а у граду Нолону, у држави Мичиген, главна улица носи његово име.

ИР ИЗ СНА

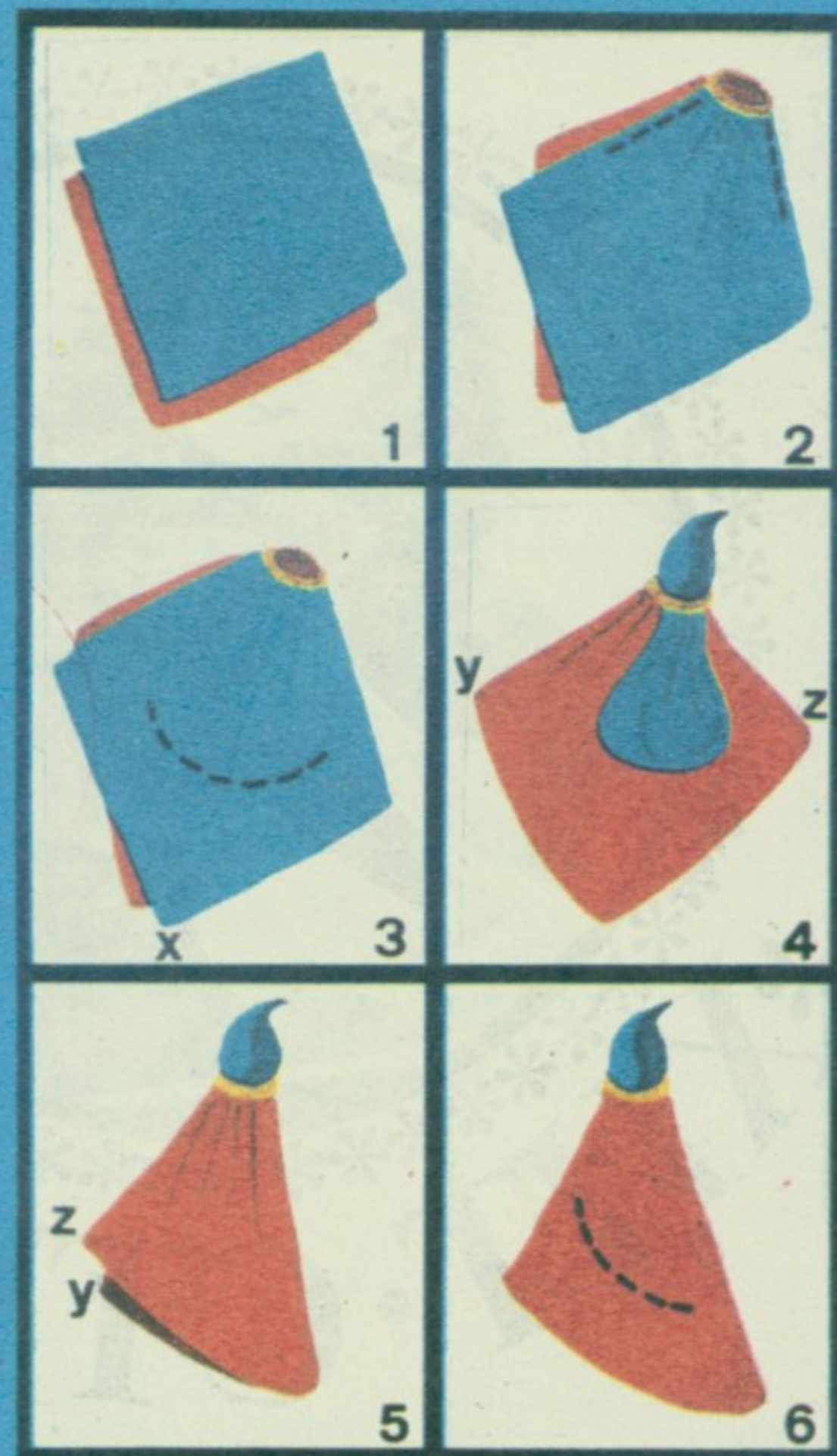

Браћа Хари и Пит Блекстоун често су наступали заједно. Пит је био и сјајан номичар.

МАРАМИЦА »КАМЕЛЕОН«

Један од обичних трикова великог Дејвида Деванта назван је према камелеону, гуштеру који мења боју коже. Једна иста марамица у овом трику час се јавља у плавој, час у црвеној боји — треба је само протрести! Трик се, у ствари, изводи са две марамице, спојене као што показује шема. Поред марамица, које морају бити од веома квалитетне свиле, правоугаоног облика и величине око 45 x 45 см, потребан је и један прстен пречника 2 см, а може да послужи, на пример, и карик од завесе. Ако желите да научите ову мађионичарску вештину поступите овако: 1. Ставите плаву марамицу преко црвене 2. пришијте прстен у угао једне од марамица 3. зашијте марамице једну за другу негде на средини, у дужини од 5-6 см 4. провуците сада доњи крај плаве марамице, обележен са х, кроз прстен 5. преклопите црвену марамицу, састављајући њене крајеве као на црежу. 6. црвеним концем зашијте крајеве црвене марамице као што је показано, али пазите да при том не ухватите плаву, која се налази унутра, као у кеси. Онда извуците плаву марамицу кроз прстен, па је зашијте на исти начин као малочас црвену, разуме се, користећи плави конач.

Марамица „камелеон“ сада је готова, остаје вам само да испробате како ради: ухватите крај црвене марамице левим палцем и кажипрстом. Десном руком гурните доле прстен и

црвена марамица ће се појавити споља, а кроз прстен ће провириати крај плаве. Трик може да се понавља, за неупућене изгледаће баш као да једна иста марамица стално мења боју!

Дејвида Деванта Енглези и данас сматрају својим највећим мађионичарем свих времена.

АВГАНИСТАНСКЕ ТРАКЕ

Хари Блекстоун је много волео децу и радо их подучавао једноставним триковима. Такав је и овај који је назвао „Авганистанске траке“.

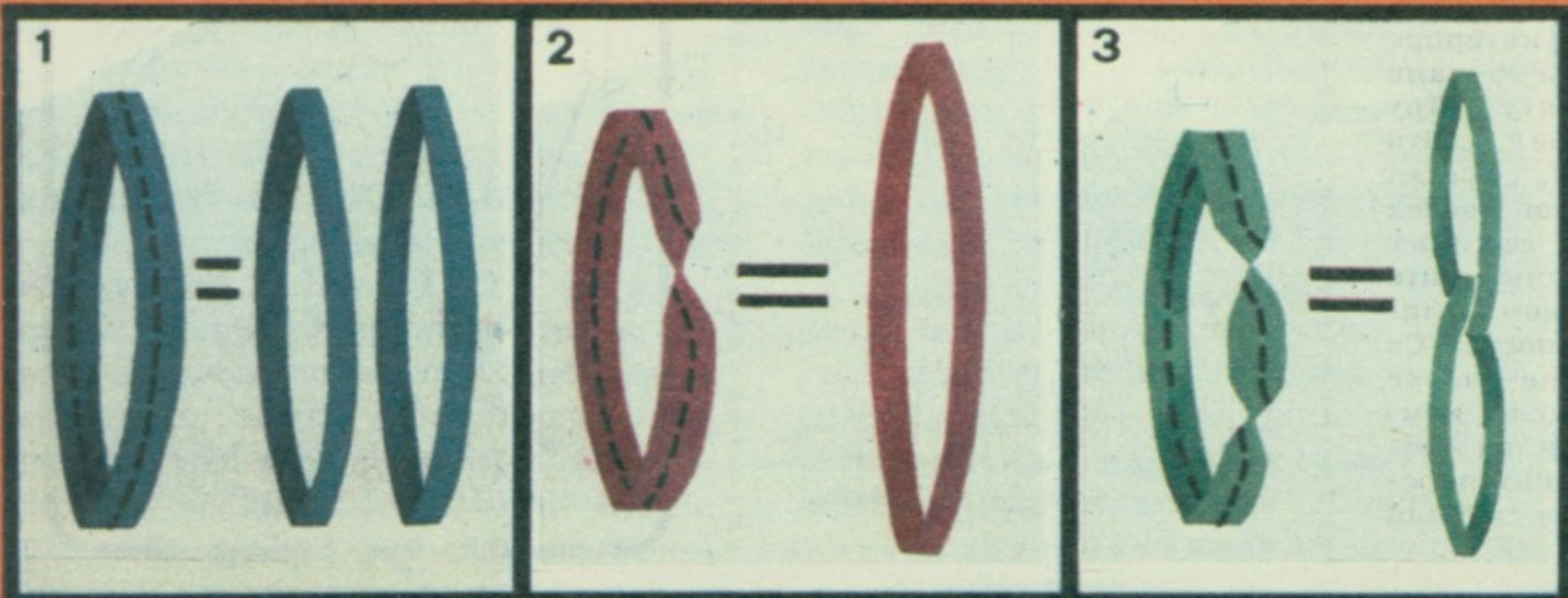
Начините три траке од папира, дугачке 6-7 сантиметара. Да бисте могли да их лакше разликујете, најбоље је да буду у разним бојама. Траке залепите на крајевима. Када прву пресечете по средини, добићете — две траке исте дужине.

Пре него што залепите крајеве друге траке, направите један завој и када је расечете по средини на начин

како је показано на слици, добићете — двоструко дужу траку!

Трећу траку пре лепљења завијте два пута и расеците као што је на цртежу. Резултат су — два папирна прстена спојена у ланац!

Ово је веома лако, али покушајте да научите да изводите брзо и вешто, као што је чинио Блекстоун који се никад није устручавао да изводи и најједноставније мађионичарске трикове. Међутим, под његовим прстима они би постајали нешто изузетно, какво је увек дело великог мајстора.

НЕДА УКРАДЕН

такмичењу младих певача. Од тада потпуно се посвећује музици похађајући истовремено средњу музичку школу и Филозофски факултет у Сарајеву. После првог успеха Неда стално пева на концертима и снима плоче, а својих „пет минута“ дочекала је 1975. године на Опатијском фестивалу изврсно интерпретирајући композицију „Срце у срцу“. Постаје једна од најтраженијих домаћих вокалних солисткиња, плоча „Срце у срцу“ достиже тираж од 150.000 примерака.

За свој велики успех Неда треба највише да захвали Продукцији плоча и касета РТВ Љубљана која је 1974. младој певачици пружила прву већу шансу — могућност снимања плоча, а касније ЛП-ија. Иначе, ова певачица најчешће сарађује са композитором Николом Боротом који је и пре песме „Срце у срцу“ написао за Неду неколико успешних композиција. Поменимо само песму „Еј, да ми је наћи“ која је изведена прошле године на Фестивалу југословенске радио-телевизије у Опатији. Песме које Неда интерпретира и од којих помињемо само неке — „Песма маршалу Титу“, „Другарице, посадимо цвијеће“, „Што си, нано, удала ме рано“, „Сретан дан“, и нумере са Нединог последњег албума, веома често се могу чути на радио-програмима што несумњиво говори о једном великом таленту и популарности. Са последње Недине велике плоче одабрали смо за хит недеље композицију „Шалваре“ која на најбољи начин илуструје интерпретаторски стил и прилаз музици Неде Украден.

ТАКО — треба
ТАКО — је добро
ТАКО — је то
ТАКО — је најбоље
ТАКО постоји и истовремена група у нашем главном граду. Чланови групе ТАКО су: Ђорђе Илијин, клавијатура, флаута и усна хармоника, Сава Бојић, гитара и вокал, Бранислав Јовић, бубњеви и вокал и Душан Ђуђуз, бас-гитара и вокал. Група ТАКО постоји готово годину дана и наступала је по Србији и Војводини. За РТВ снимла је две композиције — „Лена“ и „Мислим на вас“. ТАКО ускоро треба да сними своју прву сингл-плочу.

ПЕСМА за ову недељу

ШАЛВАРЕ

Музика и текст: Милош
Изводи: Неда Украден

Што су данас лијепи ми сокаци
на ливади чобани и јањци
једно момче посебно ми драго
алај сам се заљубила, нано.
Шалваре, купио ми сандале
мале бијеле какве нема
на се прича по селима
на се шапће међ момцима
да ме љубиш ти
на ми заведе сви.
Мајка те родила
земља те појила
а ја ти пољубац дала.
рекла сам, драгане мој,
шапни другом да те волим
нис ми волио, ниси ме љубио
нис ми рекао хвала.
Праштам ти, драгане мој, и
шта бих друго кад те волим ја.
Завиде ми остале дјевојке
хоће тебе, неће друге момке.

ЕЛЕКТРИК ЛАЈТ ОРКЕСТАР (Electric light orchestra)

У савременој музици реклама игра веома важну, често чак и одлучујућу улогу. У свету се не може замислити успех неке младе групе или певача без добре рекламне кампање. Понекад је то и начин да се исфлорира лоша музика, кич или неукус. Пре неколико месеци диско-кућа UA Records повела је велику и скупу рекламну акцију да би помогла популаризацији два нова издања групе ЕЛЕКТРИК ЛАЈТ ОРКЕСТАР (Electric Light Orchestra). Музички часописи били су преплављени снимцима овог састава и текстовима о њима. Није се дуго чекало и обе плоче групе ЕЛЕКТРИК ЛАЈТ ОРКЕСТРА, или скраћено E. L. O. нашле су се високо на топ-листама, што је као последицу имало изврсну продају.

Али, кад је група E. L. O. у питању, мора се признати да је ова кампања била само помоћ да се афирмише добра музика.

ЕЛЕКТРИК ЛАЈТ ОРКЕСТАР — „Оркестар електричне светлости“ настао је почетком седмдесетих година после распада групе МУВ (Move). Оснивач и вођа састава је Џеф Лин (Jeff Lyn) који се, како се обично каже, „због неслагања и сквотања музике“ растао са добрим пријатељем и колегом из састава МУВ, Ројем Вудом (Roy Wood) и основао самосталну групу. Група E. L. O., предвођена искусним Џефом, од самог почетка постиже успехе. Од осам албума, колико је овај енглески састав издао, сви су постали ЗЛАТНИ, сем последњег „Нови светски рекорд“ који је недавно изашао. Сви албуми су изврсни али ипак треба издвојити „Eldorado“ и „Ole Elo“. Звук који издава E. L. O. од других састава постиже се коришћењем два чела и виоле, што је реткост за савремене оркестре.

Поред Џефа Лина чланови групе ЕЛЕКТРИК ЛАЈТ ОРКЕСТРА су: Бил Биван, Хју Мекдавел, Мик Камински, Мелвин Гејл, Ричард Тенди и Кели Грокат.

Продукција плоча и касета РТВ Љубљана недавно је издала две плоче овог састава: ЛП плочу „Нови светски рекорд“ и изврсни сингл „Животна ствар“.

НАША КАРИКАТУРА

ТОП 3х

1. Домаћа листа

- 1) ЛОШЕ ВИНО — Бијело дугме — ЈУГОТОН
- 2) ШАЛВАРЕ — Неда Унраден — ЈУГОТОН
- 3) ДО ВИЋЕЊА — Џо Маричић — ЈУГОТОН
- 4) АХА-АХА — Бисера Велетанлић — ПГП РТБ
- 5) ТИ СИ БИЛА, УВИЈЕК БИЛА — Здравно Чолић — ЈУГОТОН
- 6) ДОЋИТЕ НА ШОУ — Парни ваљак — ПГП РТБ
- 7) НИКОЛА ТЕСЛА — Тешна индустрија — ЈУГОТОН
- 8) УСПОМЕНЕ, УСПОМЕНЕ — Златко Пејановић — ПГП РТБ
- 9) МЛИНАРЕВ СИН — Црни бисери — ДИСКОС
- 10) ОЈ, НЕВЕНЕ — Сунцокрет — РТВ ЉУБЉАНА

2. Страна топ-листа у домаћој продукцији

1. MISSISSIPPI — Pussy-cat — ЈУГОТОН
2. BLUE JEAN BLUES — ZZ Top — ЈУГОТОН
3. EUROPA — Santana — SUZY
4. DON' T GO BREAKING MY HEART — Elton John and Kiki Dee — ЈУГОТОН
5. RAMAYA — Black Connection — ЈУГОТОН
6. MOVIN' — Brass Construction — РТВ ЉУБЉАНА
7. DANCE, LITTLE, DANCE — Tina Charles — SUZY
8. MONEY — Abba — ПГП РТБ
9. DOCTOR KISS KISS — 5000 Volts — ПГП РТБ
10. BEACH PARTY — Love Generation — РТВ ЉУБЉАНА

3. Енглеска

1. IF YOU LEAVE ME NOW — Chicago
2. YOU MAKE ME FEEL LIKE DANCING — Leo Sayer
3. MISSISSIPPI — Pussy-cat
4. DON'T TAKE AWAY THE MUSIC — Tavers
5. PLAY THAT FUNKY MUSIC — Wild Cherry
6. UNDER THE MOON OF LOVE — Showaddywaddy
7. HURT — Manhattans
8. IF NOT YOU — Dr Hook
9. WHEN FOREVER HAS GONE — Demis Roussos
10. LOVE AND AFFECTION — Joan Armatrading

Чишњаци јављају...

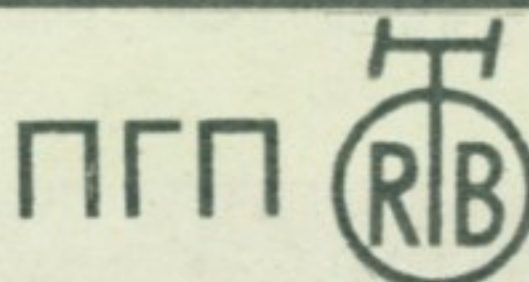

ВЕСТИ ИЗ КРАЉЕВА

У Краљеву већ годину дана постоји група под називом ФЛЕШ РОЈАЛ. Са чишњавају је историја амбициозних младих који су већ имали неколико запажених наступа у Краљеву. Група углавном изводи сопствене композиције којима ови младићи желе да се представе широј рок-публици. Иако тренутно важе за најбољу групу у Краљеву, њихове амбиције су много веће. Од самог почетка душу групе чине: Предраг Винић, гитариста, и Зоран Танасковић, оргуљаш. Поред њих у групи су још: Драган Ранитовић, вокал, Саша Петровић, бас, и Драган Денчић, удараљке.

Предраг Стевић,
Цара Душана 47,
36000 Краљево
(хон. 50 дин.)

НОВЕ ПЛОЧЕ

ХИТ-ПАРАДА

Велика плоча са четврте ХИТ-ПАРАДЕ забавне музике Продукције плоча Радио-телевизије Београда недавно је угледала светлост дана. Најуспешнијих десет композиција изводе Златко Пејановић, Вети Ђорђевић, Душко Локин, Јадранка Стојаковић, Драган Мијалковски, Оливера Катарина, Лео Мартин, Бисера Велетанлић, Дадо Топић и Марјан Мише.

STATUS QUO

Нови сингл популарне енглеске групе СТАТУС КВО (Status Quo) обрађује све дискофије. Две нумере, „Дивља страна живота“ и „Све кроз ноћ“ су нумере лаке за слушање, тако да ће вероватно и овај сингл доживети успех претходних.

АУТОР ПОСТЕРА ГОРАНА БРЕГОВИЋА И ЖЕЉКА БЕБЕКА, ОБЈАВЉЕНОГ У БРОЈУ 1310, ЈЕ ИЛИЈА МИЛИЧЕВИЋ.

Владимир Савчић — ЧОБИ

Ових дана са двомесечне турнеје по Америци вратио се Владимир Савчић-Чоби. Популарни певач са својом групом PRO ARTE одржао је у Канади и Америци четрдесет концерата. Успех је премашно сва очекивања о чему најбоље сведочи податак да су добили још један позив за турнеју крајем ове године. Повратак у земљу највише је обрадовао Чобија јер га је у породици чекала припова: кћеркица Горана.

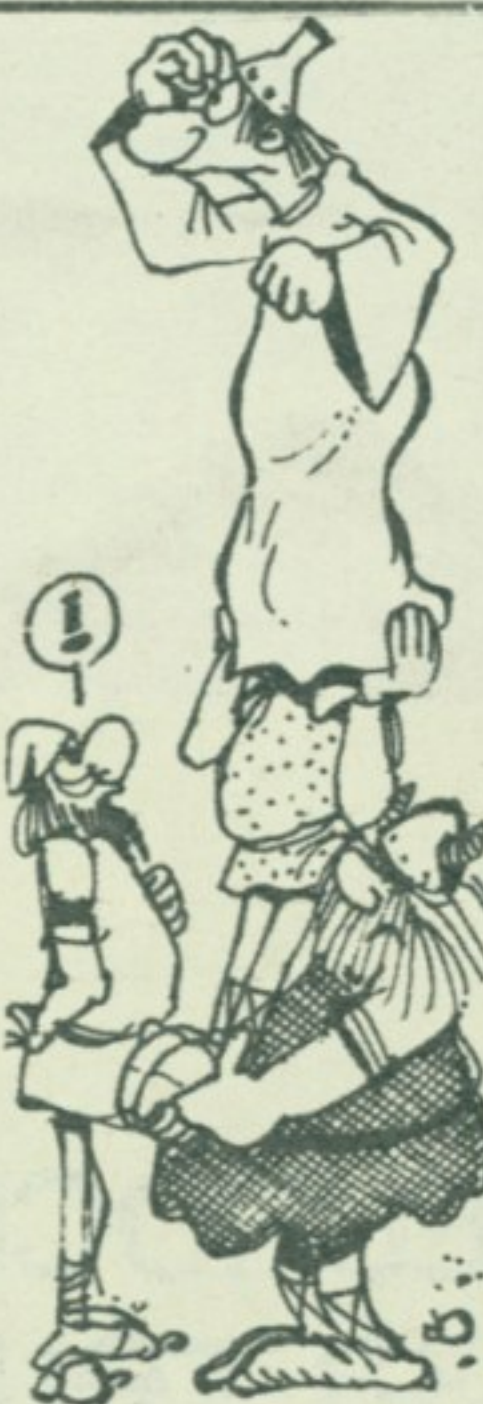
КАКО ДА ИМ ПИШЕМ?

STATUS QUO c/o Phonogram Ltd, Stanhope House, Stanhope Place, London W 2, England
URIAH HEEP, Brom Organisation 29-31 Oxford Street London W. 1.
BEE GEES Robert Stigwood Organisation 760 Brook Street London W. 1.
JOHN LENNON Apple Records 1370 Avenue of the Americas New York N. Y. SW — 3416
ABBA Sweden Music A. B. Baldersgatan 1 P. O. Fack S-10041 Stockholm 26 Sweden
JETRO TULL c/o Chrysalis Oxford Street — London W. 1.
DAVID BOWIE RCA House 50, Curzon St. London

ЦРНИ БИСЕРИ

ЦРНИ БИСЕРИ. Једна од најстаријих југословенских рок-група, обрадовала је своје верне обожаватеље још једном сингл-плочом на којој су две нумере: „Млинарев син“ и „Тихо музика свира“. Колико тихо музика свира када је изводе ови београдски „рокери“, имаће, вероватно, прилику да се увере многи наши читаоци јер се састав спрема на велику турнеју по Југославији. После вишемесечне паузе, почетком прошле године настао је нов период у раду ове групе о чему сведочи веома успешно гостовање на Малти за Нову годину и стални концерти у Дансинг сали Дома омладине у Београду. Поменимо још и то да је група до сада снимала 12 сингл-плоча, један албум, а у марту би требало да изиђе и њихова тринаеста мала плоча. На крају да вас подсетимо да су чланови састава: басиста Владимир Јанковић, гитариста Горан Вукчевић, клавириста Драган Ранитовић, бубњар Велибор Богдановић и певач Драган Балетић.

за развој организма **EUROCREM**

„EUROCREM“ је снажан извор енергије — од њега се расте.
ЗАТО ЈЕ „EUROCREM“ ИДЕАЛАН ЗА **ЗДРАВУ, ЕКОНОМИЧНУ**
ДНЕВНУ ИСХРАНУ

ХЛЕБ И „EUROCREM“
СВАКИ ДАН —
У СВИМ ПРИЛИКАМА —
УЈУТРУ,
У ПОДНЕ,
УВЕЧЕ.

EUROCREM—увек!

EUROCREM
за генерацију која расте!

Јеремија Долбер био је од оних које називају симпатичним нитковима. Тај шездесетогодишњак имао је за собом низ успешних плачких. На њему је најнеобичније било лице: избраздано дубоким борама, с очима које су светлцуале као у мачке.

Колико сам ја знао, Долбер никад никога није убио али као крадљивац није имао обзира. Веома вешт, успео је да се, захваљујући њима, прилично обогати.

Упознао сам га пре неколико година када је покушао да опљачка благајника једне издавачке куће. Ево како се то збило:

Уочи саме Нове године, и у овој кући, као и свуда, владало је претпразничко расположење. Ја сам се случајно нашао у одаји у којој је била каса да бих свој старом пријатељу благајнику пожелио срећне празнике. Млади цртачи, који су иначе имали собу до благајне, сваки час су улазили да би правили какву шалу. Благајник, Мишел Ликре, задубљен у посао, није се много обзирао на њих. И баш кад сам се спремао да се опростим, у собу је ушао човек у оделу Деда Мраза, с дивном белом брадом и — револвером у рукама.

Благајник се окренуо, погледао га и уморним гласом рекао:

— Децо, за данас је доста шале. И мени је вече-рас празник а знате колико ми је још посла остало да завршим.

Особа у одећи Деда Мраза гласно се насмеја и рече:

— Отворите касу и руке увис!

Одједном сам схватио да ово није никаква шала, већ да неко стварно намерава да опљачка касу која је била пуна.

Не размишљајући много, бацху сам на Деда Мраза бочицу са лепком. Он по-срну од ударца, а благајник ми се обрати оптужујућим тоном:

— Инспекторе Жеди, зар сте и ви данас полудели?

— Пригисните алармно звонце — викнуо сам љут што ме не схвата. — Ово је права плачка.

Деда Мраз ми мирно приђе и удари ме песницом посред лица тако да сам се простро по поду колико сам дугачак. Затим, услед метежа који је потом настао, мирно се удаљи из собе.

Једнога дана, дуго после овог догађаја, секретарица ме је обавестила да неко жели да ме види али да неће да каже ни како се

зове ни разлог своје посете. Замолио сам је да га пусти.

Чим је ушао у собу човек ми се представио рекавши да се зове Јеремија Долбер, сео на понуђену столицу и заћутао.

— Немам много времена и молим вас да ми објасните разлог своје посете.

Човек се насмеја и упери у мене прст, као да је револвер, и повика:

— Руке увис!

Иако је од догађаја са Деда Мразом прошло неколико година, одмах сам се сетио...

— Ви сте нападач прерушен у Деда Мраза?

— Најзад сте се сетили, младићу!

— Ви сте заиста смео човек — почео сам...

— Не узбуђујте се, инспекторе Жеди. Као што се сећате ја онда никога нисам опљачкао и ви ми сад

ништа не можете. Најзад, толико је времена од тада прошло. А вама ме је донела невоља...

Из његове приче, опширне али занимљиво испричане закључио сам да су године учиниле своје, да га савест пече због живота који је водио и да жели да бар донекле поправи оно што је у прошлости чинио. Најзад је изнео разлог своје посете: одлучио је да своје богатство, које није било много, остави тројици својих некадашњих пријатеља о које се некад силно огрешио. Они су сада, остарели као и он, једва та-ворили.

— Колеbam се — рекао ми је Долабер — између тројице: Бернара Малева, Пола Ларкана и Карла Бодуина. Свој тројици наговестио сам, понаособ, своју намеру крајем фебруара 1972. године. И сад они једва чекају моју смрт да би ме наследили. Нарочито један од њих. Због тога сам одлучио да ме наследи један од двојице. Тог трећег се чак помало прибојавам. Због тога сам и дошао до вас, да знате...

Једне вечери, док сам се спремао да легнем, зазвонио је телефон. На телефону је био Долбер: гласом

Шта мислите, драги читаоци, какву је то грешку у тестаменту који је показао полицији направио убица? И из основу чега је инспектор Жеди открио. Ако знате, честитамо! А уколико нисте расположени за решавање детективских загонетки, погледајте решење на 35. страни.

у коме се осећала паника звао ме је у помоћ. Обукао сам се наврат-нанос, сео у кола и одјурио до предграђа где је он имао кућицу. Улетео сам у мрачан ходник и саплео се о нечије тело. Управо у том тренутку неко ме је треснуо нечим по глави. Кад сам се освестио, поред мене се налазило само тело несрећног Долбера.

Иако за живота није водио баш частан живот, било ми га је ипак жао и чврсто сам одлучио да расветлим његову смрт и пронађем убицу или убице...

Карл Бодуин се јавио по лицу чим је у новинама сазнао за смрт старог Долбера.

— Нисам га ја убио — правдао се — иако сам ја његов наследник.

На лицу тог човека, нешто старијег од шездесет година, видело се да је много преживео. Да би потврдио своју изјаву, показао нам је писмо писано, наводно, руком убијеног Долбера.

Париз, фебруара 1972.

Ово је мој тестамент. Пре четрнаест година, тачно овог истог датума, увукао сам се у кућу Карла Бодуина и украо му милион франка. Због тога му остављам све своје имање.

Јеремија Долбер

Следећег дана, као да су се договорили, у полицију су дошла и друга двојица „наследника“: Пол Ларкан и Бернар Малев. Сваки од њих имао је у рукама наводни тестамент покрјног Долбера.

Париз, 28. фебруара 1972.

Ово је мој тестамент. Пре седам година на исти овај дан, покрао сам свог друга из детињства Пола Ларкана. Да окајем грех, остављам му све своје имање.

Јеремија Долбер

Париз, 28. фебруара 1972.

Ово је мој тестамент. Пре шест година опљачкао сам Бернара Малева. Извини-вам му се и овим га одређујем за свог наследника.

Јеремија Долбер

— Шта је сад ово? — узвикну мој шеф. — Који је од ових прави тестамент?

— Позваћу стручњака из прафологије — додао је... — Није потребно! Убица је направио прешку кад је написао...

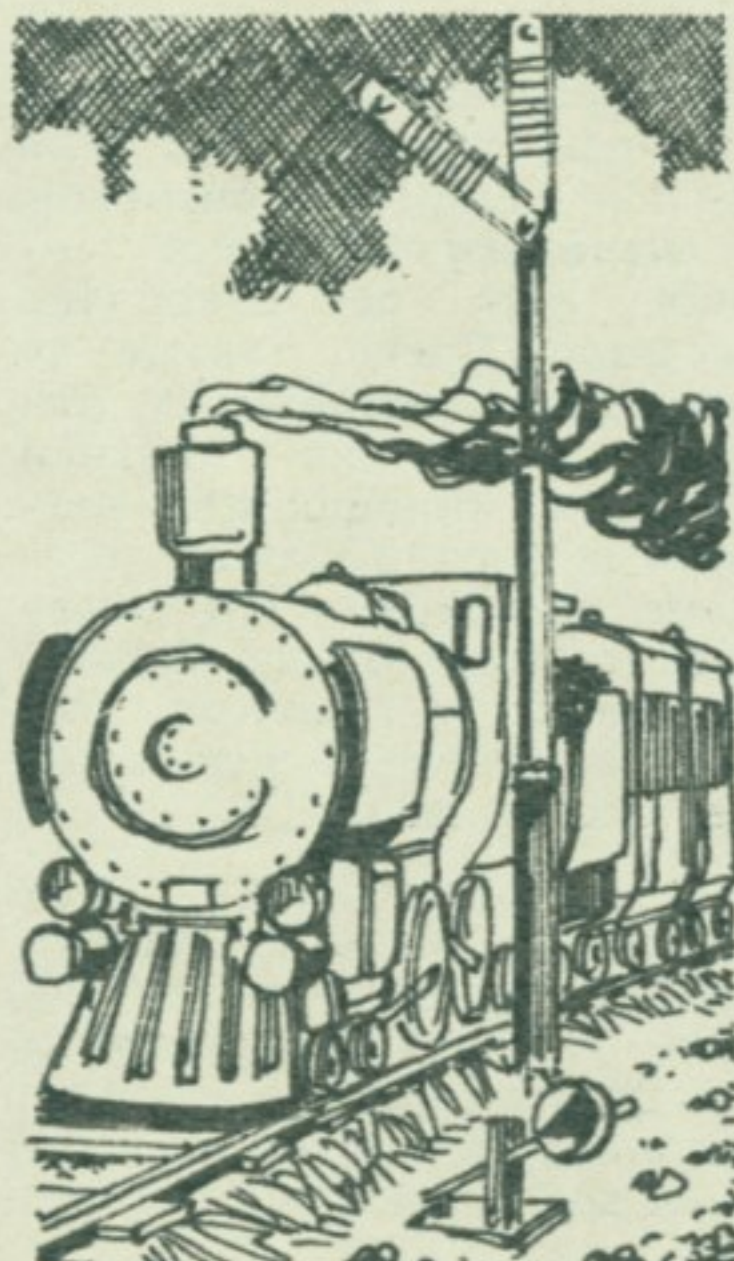
ТРАГИЧАН БИЛАНС РАТА

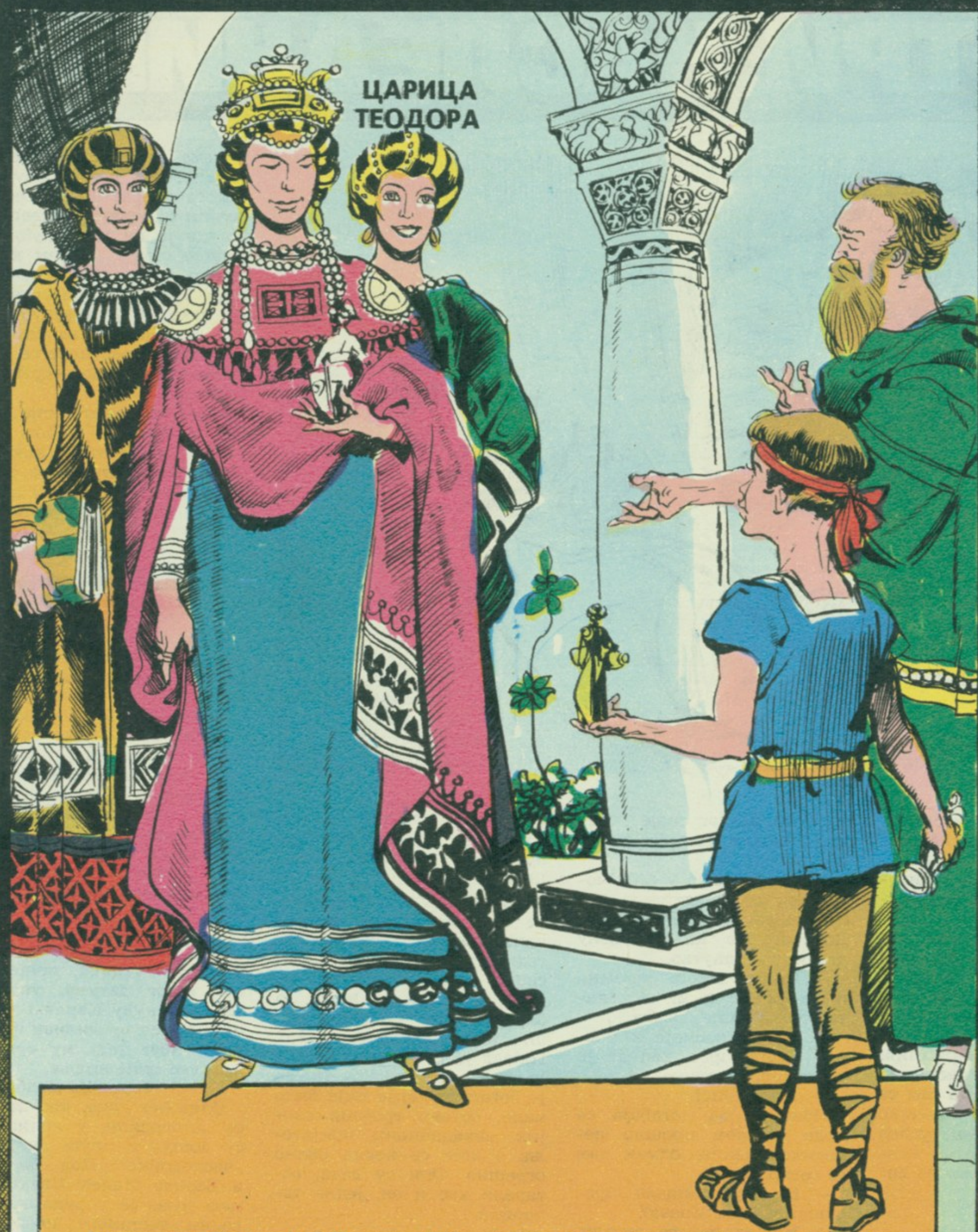
МАКЕДОНИЈА БЕЗ ЖЕЛЕЗНИЦЕ

За време окупације Македоније у другом светском рату било је осим људских жртава и много материјалне штете. Фашистичке хорде разрушиле су 21.518 зграда тако да је осми део целокупног становништва остао без крова. Порушено је 168 мостова у дужини од 4132 метра, 63% метеоролошких станица, 40% водних канала, 70% путева, већи део школа.

Стање нормалних железничких линија, које су пре рата износи-ле 600 километара, би-

ло је катастрофално. Ниједна трачница није остала читава: 80% целокупне железничке мреже било је потпуно уништено. Окупатор је разорио 90% железничких мостова, 90% железничких станица, 70% телеграфско-телефонске и сигнализационе мреже, 65% радионица и железничких депоа заједно са инвентаром, 100% локомотива, 97% теретних и 100% путничких вагона. Уништено је и 60% железничких тунела.

ЦАРИЦА
ТЕОДОРА

Римски цар Теодосије I Велики (346—395) извршио је на самрти последњу поделу Империје. Западни део добио је његов син Хонорије а источни, који се по старом имену своје престонице Бизанта почео називати Византија, доделио је сину Аркадију.

Ношња у Византији, царству које је постојало више од хиљаду година да би га 1453. турски султан Мухамед II освојивши Цариград уништио дефинитивно, није се у почетку много разликовала од римске. Временом, под утицајем хришћанства, нестају лаки и богати набори римско-грчке ношње који су покривали тело само онда када је то било неопходно, одећа постаје све ужа и строго покрива цело тело. Под јаким утицајем Оријента византијска одећа кроз векове постаје све раскошнија. Прављена је од скупочених свилених броката протканих сребрним и златним нитима и украшених различитим орнаментима — круговима, квадратима и стилизованим животињским фигурама. Самостални византијски орнаменти, грчки крст у кругу, јавиће се касније.

Жене носе дугачку тунику — столу — с дугим рукавима, а преко ње краћу тунику су рукавима или без њих. Појас је био врло важан део одеће, носили су га и мушкарци и жене, а код припадника виших кругова украшаван је често златом и драгим камењем. Омиљене боје су плава и црвена. Удате жене покривале су главу капом са спирално увијеним ивицама, а девојке су

преко чела носиле траке, као што видимо на слици Гала Плацидије, кћерке цара Теодозија I и њене пратње.

Царица Теодора (византијски цар Јустинијан (483—565) њоме се оженио око 523.) одевена у раскошне тунике украшене скупоченим орнаментима, носила је наравно богату круну на којој су уочљиви чеони украс и додаци дуж образа који падају до рамена.

Одећа племића разликовала се својом дужином и раскоши. Мушкарци носе тунику дугих рукава која има различита имена — галарис, дивитсион, а јавља се и скарамагион, туника персијског порекла која се закопчава спреда по средини. Преко тунике се пребацивао плашт причвршћен на рамену копчом. Плашт је на предњој страни имао посебно причвршћен четвороугаони орнаментисани комад тканине. Панталоне припијене уз ногу обавезан су део мушког одела. Византијски цареви носили су у почетку бисерну дијадему или неку врсту капе, круна се јавила нешто касније.

Војници, обучени најпре као и обичан свет, прихватају касније дугачке панталоне. Дворске трупе биле су, по неким, обучене у бело. Коњаници и пешаци имају цилит, мач је веома дугачак, за разлику од кратког римског који се носи до 10. века.

Одевање у Византији утицало је на целу средњу Европу, Балкан и Русију.

НАРОДИ И НОШЊЕ КРОЗ ВЕКОВЕ

ВИЗАНТИЗА

ЦАР ЈУСТИНИЈАН

ГАЛА ПЛАЦИДИЈА,
СЕСТРА ЦАРА
АРКАДИЈА
И ХОНОРИЈУСА

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

АЛАН НОРС

Проналазак је први огласио доктор Чонси Кофин. Он је, наравно, учинио све да главна заслуга припадне њему. Добро је изабрао тренутак: годишњи састанак лекара. Жеља му је била да проналазак делује као бомба на присутне.

И деловао је као бомба. Сутрадан су новине биле преплављене о вакцини против кијавице и о њеном проналазачу.

То је неозбиљно

Али, нису сви били одушевљени његовим поступком. Колеге доктора Кофина, истраживачи који су равноправно с њим учествовали у стварању вакцине, били су ван себе од беса.

— То је срамота! — викао је

везе има? Сви који су добили вакцину ослободили су се кијавице. Зар то није довољно? Не смемо стајати на путу прогресу. Сад ће почети да нас салећу фабрике лекова, болнице... Морамо бити сложни, људи! Ући ћемо у историју!

Милион игала

Следећих дана се причало само о новој вакцини која ће ослободити људе напасти. Јер, ниједна од лакших болести које нападају човека није тако универзална, тако досадна и исцрпљујућа као кијавица. Она није проштвала никаква правила, није штедела никога.

Сад јој је задат смртоносан ударац. Под крупним насловима, новине су славиле нови изум и његовог творца др Кофина.

Званичан назив вакцине је био:

КИЈАВИЦА

вакцина против мултицентричног вируса који напада горње дисајне путеве, али новине су је називале скраћено — Кофинов лек.

У написима је, додуше, стајало да је у истраживањима учествовала група научника. Помињани су и Филип Досон и Џекоб Мајлс, али за новине — и за милионе читалаца, наравно — главни је био др Кофин.

Поред осталог, др Кофин је први испробао вакцину на себи. Он је иначе био познат по својим кијавицама које су веома тешко пролазиле. Добровољци су затим били и доктори Џекоб Мајлс и Филип Досон. Његов лек га је ослободио те море, а после њега и шест стотина студената, што је био сигуран доказ његове ефикасности...

Седамнаест фармацеутских кућа бацило се на нови лек, утркујући се која ће га прва произвести. Једна је обећала да ће справити вакцину за десет дана... друга за недељу дана. Међутим, прве ампуле са чудесним леком појавиле су се тек после три недеље и два дана, али су разграбљене за само три часа. Авиони су носили драгоцен товар у Европу, Азију, Африку. Милион игала боцнуло је милион руку и човечанство је ушло у нову еру у којој неће бити кашљања и кијања.

Гори кућа

Наравно, било је и оних несаломљивих кад су у питању инјекције.

— Можеш да причаш до сутра — говорила је Ели Досон, одмахујући својим плавим коврџама. — Никад нећу пристати да ми даш ту вакцину.

— Не буди дете, Ели — покушавао је да је убеди Филип. — Већ недељу дана си мртва болесна. Овим ћеш бити излечена за трен ока.

Али, његова жена је остала неумољива. Боље црвен нос и сузне очи него игла!

Те ноћи је др Филип Досон лоше спавао. То је приписивао великој количини парфема који је његова жена ставила те вечери и који му се био увукао у нос и стално га голицао. Окретао се, превртао, покривао чаршавом преко главе, али помоћи није било. Изморен, заспао је тек пред зору.

Кад се ујутро пробудио, чинило му се да ће се угушити. Више није био само парфем, мада му је сада изгледао као да је Ели просула целу флашицу. Свуда око њега ширио се тежак мирис изгорелог. Чуо је Ели како припрема доручак. Скочио је из кревета.

— Ели! — викао је кроз кашаљ. — Кућа нам гори, Ели!

— Шта то причаш? — питала је Ели из кухиње. — Мало мирише препечени хлеб, то је све.

Он се сјурио до кухиње, прескачући по два степеника. Мирис изгорелог постојао је све јачи. Мешао се са непријатним мирисом сланине и кафе.

— Ели, шта то радиш? — дрекнуо је.

— Спремам доручак.

— Али, зар не осећаш те ужасне мирисе?

— Какве мирисе?

На штедњаку су се пржила јаја са ситно исеченом сланином. У тостеру је хлеб тек почињао да жути, а кафа се пушила из лончића. Није могло бити невиније.

Филип је склонио марамицу с носа и омирисао ваздух.

— Кажеш да не осећаш ништа чудно? — упитао је жену.

— Баш ништа.

— Дођи овамо — позвао ју је.

Кад му је пришла, брзо је поново покрио нос марамицом.

— Интересује ме само колико си натрпала тог парфема!

— Нисам од прекјуче ставила ни кап — бранила се Ели.

Филип је беспомоћно одмахнуо главом.

— Значи, уображавам. Постајем хистеричан од превеликог посла.

Сипао је себи кафу, али се најезио кад ју је принео устима. Био је то мирис кафе, у реду, али какав мирис! Као да је кафа стајала десет дана у лончићу. Било му је мука од тог јаког и устајалог мириса.

Одједном, почело је да му бива јасније. Цигарете... парфем... кафа...

— Шешир! повикао је. — Морам у лабораторију!

Некако блед

Док је ишао кроз град било је још горе. Једва се уздржавао да не поврати док је пролазио поред башти из којих се ширио трули

**ЈЕДНА
АЛИ
ВРЕДНА**

Душа има два дела:
разумни и неразумни.
(Аристотел)

— Јутрос...

— Тада је и мене ухватило. Последница вакцине! Нас тројица смо је први примили, пре два месеца.

Погледајте ње...

— Шта да радимо кад почну да нам се јављају сви који су је добили? То ће бити страшно. Морамо нешто учинити, и то хитно.

— Мене интересује шта се десило с нама — викао је Кофин. — Сви мириси су остали исти, али толико појачани да ме терају на повраћање. Шта то није у реду?

— Мислим да знам — рекао је Мајлс. — Погледајте псе! Никад немају кијавицу и практично живе захваљујући своме носу. Ни остале животиње којима опстанак зависи од чула мириса немају кијавицу. Овај вирус напада само примате, а најјачу снагу достиже код човека! Нама увек у слузокожи носа и грла живи тај паразит и онемогућује чуло мириса да дође до пуног изражаја. Лишен ове способности, човек је морао на неки начин да се бори за свој опстанак. Тако је почела да му се развија интелигенција.

— А сад нам се враћа та способност пошто смо отерали вирус — додао је Филип. — Мириси су нам непријатни зато што се још нисмо навикли на тај интензитет.

— Не верујем да ће се људима допасти што им се повратио њух — рекао је Кофин. — И потражиће кривце, а то смо ми.

— Тачно — сложио се Филип. — Сви ће се сјатити овде. Прво ће доћи оних шест стотина студената. Неће нам бити лако.

— Морамо им вратити кијавицу како год знамо — рекао је замишљено Кофин. — Нађите што пре неког кијавичавог мајмуна. Морамо поново издвојити тај проклети вирус.

Црвен у лицу

Била је то очајничка битка. Прскали су себи у носеве и уста живе, чисте вирусе кијавице, али ништа није вредело. Нико није ни кинуо.

— Савладали смо узрочник кијавице. Потукли смо га антителима. Шта сада учинити да бисмо добили то анти... Хеј! — повикао је изненада Филип. — Кофине! Позови оне студенте!...

Најзад је дошао дан кад су могли један другом да ушприцају у нос и грло по кап беличасте течности. Затим су сели и чекали.

Десетак минута касније, Филипу су засузиле очи, а у носу је почело да га голица... Удахнуо је... једном... други пут...

— Ап-ћиха!

Кијао је три минута без паузе, док није пао на под, црвен у лицу, борећи се за ваздух. Кад се повратио, дунуо је у, марамицу дубоко удахнуо ваздух и појurio ка телефону...

— Није било тако тешко... ап-ћиха — казао је касније својој жени док му је трљала груди алкохолом. — Требало је само пронаћи ново антителима и кијавица је опет ту.

Кинуо је још два пута. Очи су му биле црвене.

— Само — додао је тужно — све ми се чини да ћу ову кијавицу имати вечито... уколико не пронађемо антителима против антителима против антителима...

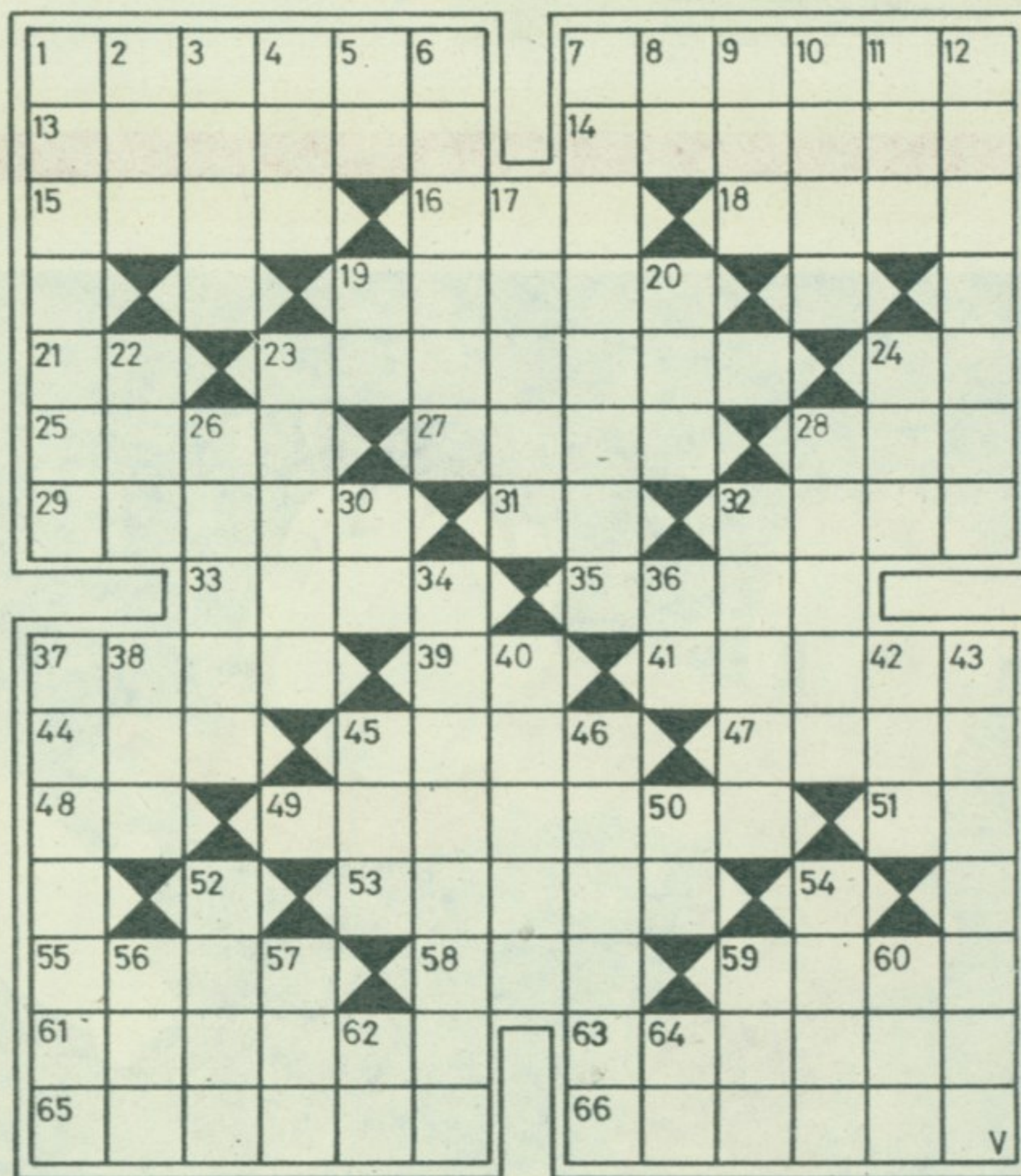
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Место у Босанској крајини, 7) хеленски филозоф, 13) велико листопадно дрво, 14) здрава, једра, 15) Вердијева опера, 16) напајаји, 18) место на Фрушкој гори, 19) једна електрода, 21) показна заменица, 23) наука о равнотежи сила, 24) место у Шумадији, 25) списи, 27) птица грабљивица, 28) хемијски елемент, 29) река у Далмацији, 31) староегипатско божанство, 32) украс на чизми, 33) врста морске рибе, 35) звер из породице куна, 37) име познате аустралијске тенисерке (Гулагонг), 39) деветнаесто и треће слово азбуке, 41) братовљева жена, 44) јужно воће, 45) грчки фудбалски клуб, 47) арапска владарска титула, 48) ознака за слично, 49) утвара, 51) ауто-ознака за Трст, 53) тужна, невесела, 55) народни херој — пилот, 58) часовник, 59) универзитетски град у Енглеској, 61) брдо крај Београда, 63) сидра, 65) гажење задате речи, вероломство, 66) град и лука на Балтику.

УСПРАВНО:

1) Вођа познатог робовског устанка у старом Риму, 2) свеза, 3) вера, жеља, 4) наша прва филмска глумица, 5) сугласник и самогласник, 6) врста тропског воћа, 7) део реченице (прирок), 8) личност из стрипа, 9) марка аутомобила, 10) земља (лат.), 11) лична заменица, 12) признање за рад, 17) покретни део мотора, 19) коњ, 20) погодбена свеза, 22) англосаксонска мера за површину, 23) средство за прање, 24) зимзелено дрво, 26) старатељ, 28) део запрежног прибора, 30) немачки предлог, 32) песничке форма, 34) источњачка шара, 36) иницијали шкотског песника и романсијера („Роб Рој“, „Ајванхо“...), 37) најмногобројнија класа животиња, 38) талас, 40) италијански физичар (Алесандро), 42) популарна мелодија, 43) јак отров, 45) домаћа животиња, 46) народна вага, 50) предлог, 52) припадник једног народа у Ирану, 54) на силу узет, 56) срећка, 57) опака, 59) непозната у математици, 60) македонско народно коло, 62) узвик бола, 64) ознака за редни број (стр.).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Арс, 4) скале, 7) ЕМО, 10) одок, 11) тотем, 12) акси, 13) арапа, 16) Ита, а, 17) изотопи, с, 18) ода, 20) арена, 21) кос, 23) Пата, 25) ама, 26) март, е, 27) ата, а, 29) бан, е, 30) Румија, 31) понтон, е, 32) Ана, п, 34) ати, д, 35) тона, 37) тла, 39) Анка, 41) Ади, 42) права, 44) Еол, и, 45) Ирокези, р, 46) пси, 48) Амат, 49) Аир, 51) релеј, р, 52) Јалта, 53) еја, 54) арија, 55) так.

И-даје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонско 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живојин Стојановић. Уредници: Кринко Виторовић, телефон 324-191/525, Нурићко Бајић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дина, полугодишња 110,00 дина, тримесечна 55,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дина, полугодишња 220,00 дина, тримесечна 110,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фото-рефиде и цртежи се не враћају. Одласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишленима Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

ЗАХВАЉУЈУЋИ ЧУДЕСНОМ ЛЕКУ, НИКО ВИШЕ НИЈЕ КИЈАО. А ОНДА СУ ПОЧЕЛЕ НЕВОЉЕ.

мирис земље и отужни мирис цвећа. Како би који аутомобил прошао улицом, иза себе је остављао мирисе који су му терали сузе на очи. Међутим, остали пролазници као да ништа нису примећивали.

Вожња аутобусом била је право мучење. Смрад зноја који се у њему ширио подсећао га је на свлачионицу после неке тешке утакмице. Није знао на коју страну да се окрене. Једва је чекао да изиђе.

Док се пењао у лабораторију, на степеницама је срео Џекоба Мајлса. Учинио му се некако блед.

— Добро јутро — поздравио га је Филип. — Леп дан данас.

— Да — одговорио је Мајлс маласало. — Како си ти јутрос?

— Одлично — одговорио је Филип неубедљиво. — Зашто?

— Ништа. Изгледаш болешљиво. Посматрали су један другог неколико тренутака. Онда је Филип скренуо поглед.

— Је ли Кофин стигао?

— Ту је. Закључао се у лабораторију.

— Мораће да отвори — рекао је Филип.

Кофин им је отворио, сив у лицу, и одмах почео да виче:

— Не прилазите! Не можете унутра! Имам да завршим важан посао!

— Ко ме причаш? — загрмео је Филип и ушао, одгурнувши Кофину с врата. — Кад си први пут осетио?

— Синоћ, одмах после вечере — одговорио је Кофин дрхтавим гласом. — Мислио сам да ћу се угушити. Мајко моја, какав смрад у целом граду!

— А ти, Цек?

ШВРКА

© Walt Disney Productions

PEZ®

PEZ вам поклања поред укусних бомбона и драгих фигурица и доживљаје Дизнијевих јунака у стрипу.

Играјте се **PEZ** фигурама
Сладите се **PEZ** бомбонама

Kolinska

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ГЛОБУС ОД ЗЛАТА

Откада су људи почели да употребљавају глобус.

Недељко Костић, Бијело Поље

Глобус је латинска реч и значи кугла. Данас се употребљава за модел Земље израђен од картона, дрвета, стакла, пластике или неког другог погодног материјала и помоћу њега најбоље се могу представити површински и просторни односи на нашој планети. Постоје и тзв. специјални глобуси као што су геолошки, климатски, небески...

Најстарије небеске глобусе израђивали су Арапи у 11. и 12. столећу, а први земаљски направио је 1492 М. Беџајм. Глобус на којем је први пут приказано америчко копно израђен је 1510. године од чистог злата и чува се у Музеју Краковског универзитета. Америка је означена као Terra noviter reperta, што у преводу значи: Најскорије откривена земља.

Будите детектив...

решење
загонетке:

ТРИ НАСЛЕДНИКА

Лажни наследник и убица Јеремије Долбера је Карл Бодуин. Он је погрешно кад је у свом „тестаменту“ написао датум: 29. фебруар објашњавајући да га је пре 14 година, тачно на исти датум, Долбер опљачкао. Као што је познато, само у преступним годинама фебруар има 29 дана (иначе по 28). А преступна је свака четврта година. Године 1972. била је преступна, и због тога четрнаест година пре тога фебруар никако није могао имати 29 дана.

ЈЕСЕЊЕ ЛЕТО

Читала сам у књизи „Сага о Форсетима“ о „михољском лету“ па бих хтела да знам шта то лето, у ствари, значи.

Јелена Зоркић, Младеновац

Период када сунце од јесени украде понеки дан и када баке изађу пред кућу да би за предстојеће хладније дане припремиле још „сунчеве зимнице“ народ назива „бабље лето“. По народном календару то је време друге половине октобра мада се и остали топли јесњи дани зову „бабље“, „михољско“ или „сиротињско“ лето.

ПУТ »СВЕТЛЕ СТАЗЕ«

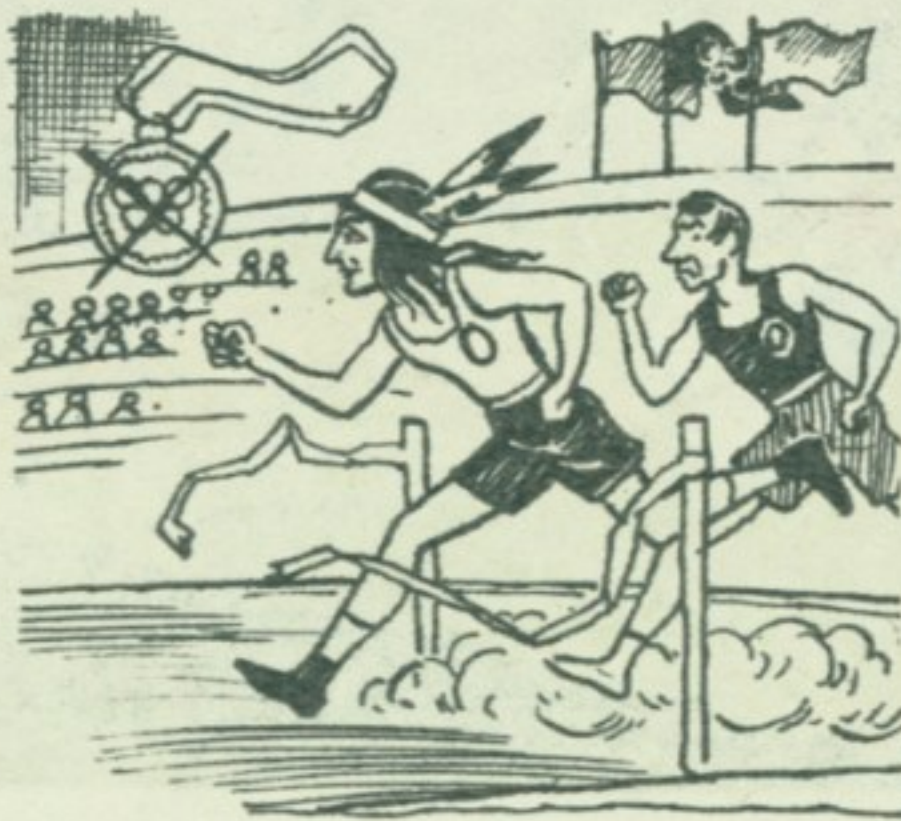
Да ли знаш који је први спортиста дисквалификован на олимпијским играма?

Карољ Секереш, Врбас

Јунак Олимпијских игара у Стокхолму 1912. био је Американац Џим Торп, победник у петобоју и

десетобоју. Он је уједно и трагична фигура Игара.

Џим Торп је био Индијанац, а право име му је Ва То Хук, што у преводу значи „Светла стаза.“ Као припадника „ниже црвене ра-

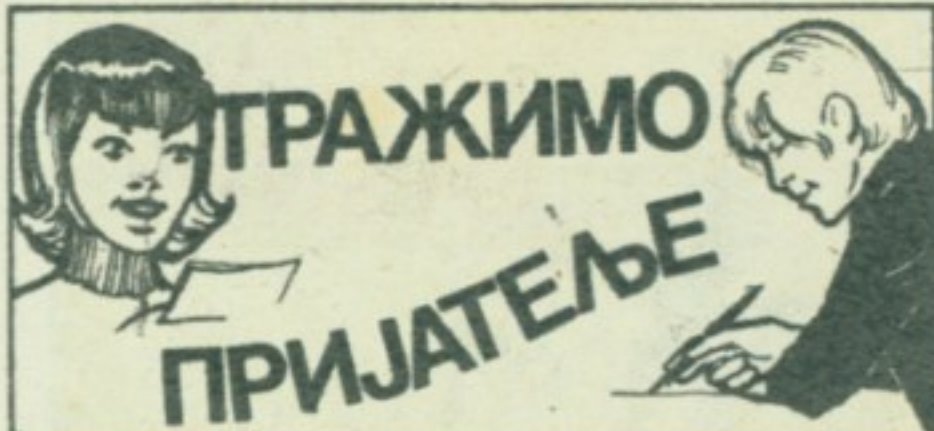

се“ америчка нација није могла да га прихвати као свог хероја, па је фебруара 1913. „откривено“ да је Торп играо као професионалац у једној америчкој фудбалској екипи и за то примио 60 долара. На основу „доказног материјала“ Међународни олимпијски комитет је први пут у својој историји донео одлуку о дисквалификацији, 26. марта исте године. Торпу су одузете медаље, а име избрисано из листе олимпијских победника.

Занимљиво је поменути да су се заједно са Торпом у петобоју такмичили и чувени амерички генерал из другог светског рата Џорџ Патон (био је пети), и Евери Брендиц (шести), бивши дугогодишњи председник Међународног олимпијског комитета.

СПОРТ У КЊИЗИ

Наш читалац Димитрије Чичевић из Мостара само је један од многих који се јављају да би набили поједине спортске књиге желећи да науче или савладају неку од спортских игара и вештина. У немогућности да свима појединачно одговоримо поново објављујемо адресу „Спортске књиге“: Македонска 19, 11000 Београд. Књиге се, проверили смо, могу добити поузећем.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Молио бих другове и другарице из ваше земље да ми пошаљу часописе о поп-музици. Волео бих да ми неко поклони и изврстан број Забавника. СССР, Моск. обл, г. Коломна, ул. Октобарске револуције 326, кв. 22, Коротаву Андреју.

Имам велики број сличица (Минхен 74, певачи из жвакаћих гума, аутомобили) Поседујем, такође, и доста Микијевих и Политикиних забавника. Све то желео бих да мењам. Дејан Каличанин, 32000 Чачак, Балканска 42.

Жеља ми је да се дописујем са другарицама и друговима из целе наше домовине. Имам 18 година, волим забавну и народну музику. Навијач сам „Црвене звезде“ Дарко Јокић, 38227 Звечан, с. Грабовац

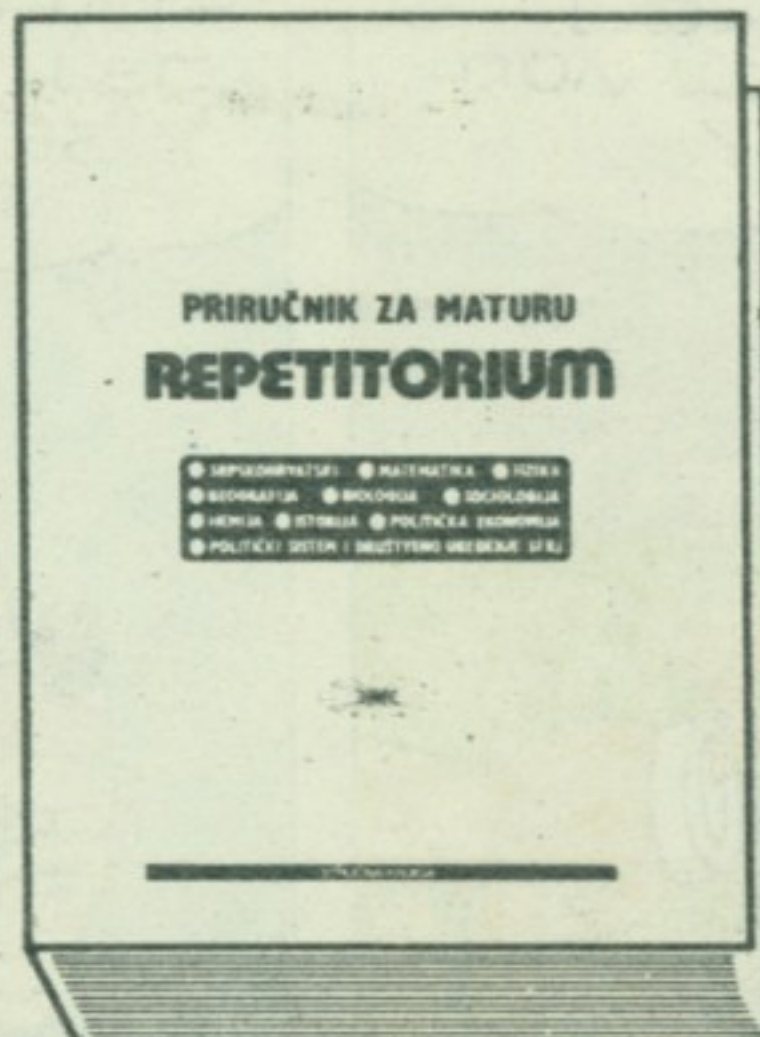
Похађам V разред основне школе, одлична сам ученица. Хтјела бих преко Забавника стећи много пријатеља из свих крајева Југославије. Марина Шоштарић, 47000 Карловац, Основна школа „Херта Турза“.

МАТЕМАТИКА КАКО ЛАКО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« - 4 књиге, садрже комплетну израду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поузећем. Цена сваке књиге 80 дина. Све 4 књиге - комплет само 250 дина. АДРЕСА: МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поузећем по цени од 100.— дина. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански факс 23.

